

***Informacja o stanie bezpieczeństwa
sanitarnego miasta Bytomia za rok 2024***

Bytom 2025

SZANOWNI PAŃSTWO

Mam przyjemność przekazać na Państwa ręce „Informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego miasta Bytomia za rok 2024”.

Dokument ten przygotowywany jest corocznie przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu na podstawie informacji uzyskanych w trakcie wykonywania czynności kontrolnych w ramach bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

Zdrowie człowieka zależy od wielu wzajemnie powiązanych czynników, wśród których wyróżnia się styl życia, środowisko naturalne i stworzone przez człowieka oraz społeczne życie, pracy, nauki, a także działania placówek leczniczych. To właśnie styl życia człowieka, w blisko 50% determinuje zachowanie zdrowia i dobrą kondycję psychofizyczną.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych oraz kształtowania odpowiednich postaw i zachowań prozdrowotnych.

Prowadzenie systematycznych badań oraz dokonywanie okresowych ocen stanu sanitarnego umożliwia monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej oraz podejmowanie niezbędnych działań interwencyjnych.

Z analiz porównawczych w stosunku do lat poprzednich wynika, że stan bezpieczeństwa sanitarnego miast jest na stałym poziomie, stwierdzone są jednak nadal negatywne zjawiska sanitarno - higieniczne wymagające podjęcia działań zarówno ze strony podmiotów gospodarczych, jak i władz samorządowych oraz administracyjnych.

Działalność restrykcyjno - kontrolna nie jest jedyną domeną działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Podejmowane są również inicjatywy mające na celu zachęcenie mieszkańców do dbania o zdrowie swoje i najbliższych poprzez kształtowanie prawidłowych nawyków prozdrowotnych oraz eliminowanie zachowań ryzykownych, a także stworzenie bezpiecznych warunków życia, nauki i pracy.

Mam nadzieję, że przedstawiony Państwu raport będzie podstawą do wyciągnięcia wniosków i podjęcia działań, które pozwolą na dalszą poprawę zdrowia publicznego w mieście. Ufam, iż zaprezentowana ocena upewni Państwa co do tego, że Państwowa Inspekcja Sanitarna pełni swoje zadania w sposób profesjonalny i rzetelny, zapewniając Nam wszystkim bezpieczeństwo sanitarne.

Spis treści:

I.	Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	5
1.	Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	5
2.	Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych	7
	Wnioski	8
II.	Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą	8
1.	Stan sanitarny szpitali	8
2.	Stan sanitarny zakładów opiekuńczo – leczniczych	9
3.	Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych	10
4.	Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy	10
5.	Stan sanitarny praktyk zawodowych pielęgniarek	11
	Wnioski	11
III.	Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	11
1.	Stan sanitarno-higieniczny i techniczny zakładów	14
2.	Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych	15
3.	Piekarnie	16
4.	Działania doraźne w ramach systemu RASFF/RAPEX	16
5.	Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami	16
6.	Akcje	16
7.	Działalność interwencyjna za 2024 rok	20
	Wnioski	21
IV.	Jakość wody przeznaczonej do spożycia, wody ciepłej oraz wody do kąpieli	22
	Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych urządzeniach zaopatrywania w wodę	22
2.	Ocena jakości wody w pływalniach	23
	Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w budynkach zamieszkania zbiorowego, zakładach opieki zdrowotnej zamkniętej	24
V.	Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	24
1.	Ocena wybranych grup obiektów	25
2.	Interwencje	25
	Wnioski	27
VI.	Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych	27
1.	Stan sanitarny placówek oświatowo – wychowawczych	27
2.	Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia	28

3.	Profilaktyczna opieka zdrowotna	30
4.	Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży	30
5.	Interwencje	30
	Wnioski	30
VII.	Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy	31
1.	Ocena realizacji wymagań higienicznych i zdrowotnych w zakładach pracy	31
2.	Nadzór nad chemikaliami i produktami kosmetycznymi	32
3.	Nadzór nad środkami zastępczymi	33
4.	Choroby zawodowe	33
5.	Działalność interwencyjna	34
	Wnioski	34
VIII.	Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	35
IX.	Działalność w zakresie promocji zdrowia	37
X.	Działalność laboratoryjna	43
XI.	Podsumowanie	45

I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

1. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

W ramach nadzoru nad chorobami zakaźnymi w 2024 roku na terenie Bytomia przeprowadzono łącznie 800 wywiadów epidemiologicznych w przypadkach chorób zakaźnych. Ilość przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych zmniejszyła się w porównaniu do roku ubiegłego o 915.

Tabela Nr 1 – Porównanie ogólnej liczby wybranych jednostek chorobowych oraz hospitalizacji na terenie miasta Bytomia w 2023 i 2024 roku.

Kod wg ICD-10	Jednostka chorobowa	2023		2024		Trend
		liczba	hospitalizacja	liczba	hospitalizacja	
A02.0; A02.1; A02.2-8	Salmonelloza	26	19	17	12	↓
A04.0-9; A05.0-9	Inne bakteryjne zakażenie jelitowe oraz zatrucia pokarmowe	381	356	232	204	↓
A07.1	Giardioza (lamblioza)	1	0	11	0	↑
A08.0-4	Wirusowe zakażenia jelitowe	62	56	132	120	↑
A09	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	168	141	212	133	↑
A21	Tularemia	0	0	0	0	nd.
A23	Brucelloza: nowe zachorowania	1	0	0	0	↓
A28.2	Jersinioza pozajelitowa	2	2	0	0	↓
A15-19	Gruźlica	61	59	48	48	↓
A31	Mikrobakteriozy - inne i BNO	1	1	0	0	↓
A32	Listerioza	2	2	0	0	↓
A33-35	Tężec	0	0	1	1	↑
A37	Krztusiec	3	1	91	10	↑
A38	Płonica (szkarlatyna)	181	0	225	2	↑
A39; A46; A48.3; B95.0; B95.3; G04.2; G00.1; A40.3; J13; B96.3/G04.2; G00.0 A41.3; J14	Inwazyjne Choroby bakteryjne, wywołane przez meningokoki, Streptococcus pyogenes, Streptococcus pneumoniae oraz	58	33	50	28	↓

	Haemophilus influenzae typ B					
A48.1-2	Legionelloza	1	1	0	0	↕
A50-53	Kiła	18	1	17	2	↕
A54	Rzeżączka	2	0	5	0	↑
A55-56	Choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez chlamydie	1	0	3	0	↑
A69.2	Borelioza z Lyme	55	9	72	12	↑
-	Ostre porażenie wiotkie dzieci w wieku 0-14 lat	0	0	0	0	nd.
A81	Encefalopatie gąbczaste	0	0	0	0	nd.
Z20.3/Z24.2; Z28	Styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień	26	0	27	0	↑
A84;B00.4;A81.1; A83; A85; B02.0; A86; A87.0; B00.3; A87.1-9; B02.1	Kleszczowe oraz inne wirusowe zapalenie mózgu, wirusowe zapalenie opon mózgowych	2	2	5	5	↑
G01; G04.2; G05.0; G00.2-8; G00.9	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	0	0	2	2	↑
G03	Zapalenie opon mózgowych lub mózgu inne i nieokreślone	4	4	1	1	↕
A90-1	Gorączka denga (klasyczna lub krwotoczna)	0	0	0	0	nd.
B01	Ospa wietrzna	1053	0	512	1	↕
B05	Odra	0	0	0	0	nd.
B06	Różyczka	2	0	3	0	↑
B15; B16; B18.0-1; B17.1; B18.2; B17.0,20-8; B18.8-9; B19	Wirusowe zapalenie wątroby	106	8	125	6	↑
B20-B24, Z21	HIV, AIDS	8	3	12	6	↑
B26	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	3	0	3	0	bez zmian
B50-54	Malaria (zimnica)	0	0	0	0	nd.
B67	Bąblowica (echinokokoza)	0	0	0	0	nd.
J10	Grypa	5	3	1	0	↕

P37.1	Toksoplazmoza	1	1	1	1	bez zmian
J10-J11	Grypa potwierdzona wynikiem szybkiego testu antygenowego	131	12	1141	58	↑
J12.1;J20.5; J21.0;B97.4	Zakażenia wirusem RSV	19	11	122	70	↑
U07.1-2	Zakażenie SARS-CoV-2 (COVID-19)	2621	58	1481	73	↓

W 2024 r. na terenie miasta Bytomia wystąpiło 12 ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową, to jest o 5 mniej niż w roku poprzednim.

Wszystkie ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową wystąpiły w oddziałach szpitalnych, w których zachorowało łącznie 58 osób, odnotowano 13 przypadków zgonów, w tym 1 z powodu zakażenia, 12 z powodu chorób zasadniczych, zachorowania wywołane zostały przez *Clostridium difficile*.

Na terenie Bytomia w 2024 roku zarejestrowano 6 ognisk zakażeń wywołanych koronawirusem SARS-CoV-2, to jest o 10 mniej niż w roku poprzednim, wszystkie ogniska wystąpiły w szpitalach.

W 2024 r. w nadzorowanych szpitalach wystąpiło 21 ognisk zakażeń szpitalnych, to jest o 12 mniej niż w roku poprzednim.

W tym 6 ognisk zakażeń szpitalnych zostało wywołanych przez koronawirusa SARS-CoV-2, 12 ognisk zakażeń przenoszonych drogą pokarmową wywołanych przez *Clostridium difficile*, 1 ognisko zakażeń wywołanych przez *Klebsiellę pneumoniae* KPC, ESBL, 1 ognisko zakażeń wywołanych przez wirusa grypy oraz 1 ognisko zakażeń wywołanych przez *Enterococcus faecalis*.

W zakresie prowadzonej działalności przeciwepidemicznej w 2024 r. nie zarejestrowano interwencji.

2. Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych

W 2024 roku na terenie miasta Bytomia sprawowano nadzór nad 42 punktami szczepień.

Skontrolowano 27 punktów szczepień, przeprowadzając 45 kontroli.

Kontrole podległych punktów szczepień przeprowadzono w zakresie oceny stanu sanitarno - higienicznego, wykonawstwa szczepień ochronnych, prowadzenia dokumentacji oraz gospodarki preparatami szczepionkowymi.

W zakresie szczepień ochronnych zarejestrowano 1 interwencję, która dotyczyła wykonania szczepienia bez zgody opiekuna prawnego oraz braku udokumentowania wykonanych szczepień zalecanych w elektronicznej karcie szczepień. Przeprowadzono kontrolę w podmiocie leczniczym, która potwierdziła nieprawidłowości w zakresie braku udokumentowania wykonanych szczepień zalecanych w elektronicznej karcie szczepień. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono mandat karny w wysokości 300 zł i wydano zalecenia doraźne, które zostały wykonane. Interwencję uznano za zasadną.

Dzieci ze środowisk opornych, które nie zgłaszają się w wyznaczonym terminie do szczepienia, bądź w ogóle nie realizują obowiązku szczepień ochronnych zgłaszane są wraz z rodzicami lub opiekunami prawnymi przez poradnię imienne do PSSE w Bytomiu.

W 2024 r. poradnia POZ zgłosiły 431 dzieci oraz 416 rodziców uchylających się od poddania dzieci szczepieniom ochronnym. PPIS w Bytomiu wystosował 13 wezwań zobowiązujących rodziców bądź opiekunów prawnych tych dzieci do zgłoszenia się do Poradni POZ w celu kontynuacji zaległych szczepień. Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się sukcesywny wzrost liczby osób uchylających się od szczepień ochronnych.

Na podstawie rocznych sprawozdań ze szczepień ochronnych oraz przeprowadzonej analizy wykonawstwa szczepień ochronnych za rok 2024 w porównaniu z rokiem poprzednim zauważalny jest niewielki wzrost wykonawstwa szczepień w 6 roku życia, natomiast nieznaczny spadek wykonawstwa szczepień przypominających u młodzieży 14 i 19 roku życia.

Wnioski:

1. Podsumowując prowadzony w 2024 roku nadzór epidemiologiczny nad zachorowaniami na choroby zakaźne stwierdzono, że nadal zasadniczym problemem epidemiologicznym na terenie miasta Bytomia w analizowanym okresie było występowanie ognisk zakażeń w podmiotach leczniczych.
2. Istotnym problemem pozostają nadal osoby uchylające się od szczepień ochronnych. Pomimo działań podejmowanych ze strony poradni POZ, jak również PPIS w Bytomiu liczba osób uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych z roku na rok wykazuje tendencję wzrostową.

II. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą

1. Stan sanitarny szpitali

W 2024 roku sprawowano nadzór sanitarny nad 4 szpitalami na terenie Bytomia:

- Szpital Specjalistyczny Nr 2 w Bytomiu, ul. Batorego 15;
- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 4 w Bytomiu, Al. Legionów 10;
- SP ZOZ Szpital Specjalistyczny Nr 1 w Bytomiu ul. Żeromskiego 7;
- Szpital i Ambulatorium z Izbą Chorych Aresztu Śledczego w Bytomiu, ul. Wrocławska 4.

Skontrolowano w roku sprawozdawczym wszystkie szpitale.

W nadzorowanych szpitalach łącznie przeprowadzono 60 kontroli, w tym 5 kontroli sanitarnych kompleksowych, 2 kontrole bloków operacyjnych, 3 kontrole centralnych sterylizatori, 27 kontroli sprawdzających, 4 kontrole dotyczące działalności komitetów i zespołów kontroli zakażeń szpitalnych oraz 19 kontroli w związku z wystąpieniem ognisk zakażeń szpitalnych.

W trakcie przeprowadzonych kontroli nieprawidłowości stwierdzono w 4 szpitalach:

Nieprawidłowości dotyczyły:

- przeterminowanych preparatów do dezynfekcji skóry, narzędzi, przeterminowanego sprzętu jednorazowego użytku, wyrobów medycznych;
- zniszczonych mebli (fotele do poboru krwi, sprzęt rehabilitacyjny, kozetki lekarskie, ławki i krzesła, stojaki na kroplówki, szafki służące do przechowywania sprzętu, regały, stoliki w pokojach przygotowania pacjenta i salach operacyjnych, wózki do transportu kontenerów, wózki do transportu pacjentów, lamy bakteriobójcze, rolety, drzwi kabin prysznicowych, brodzików, uchwyty w pomieszczeniach higieniczno - sanitarnych, urządzenie chłodnicze, wózki do transportu materiałów sterylnych, bateria umywalkowa, spłuczka w pomieszczeniu higieniczno - sanitarnym);
- złego stanu sanitarno- technicznego ścian i sufitów oraz wykładzin podłogowych w pomieszczeniach szpitala;
- zniszczonych futryn drzwiowych, odbojników na ścianach;
- niewystarczającej ilości regałów w magazynie sprzętu i aparatury w bloku operacyjnym;
- braku dokumentacji potwierdzającej przekazywanie odpadów medycznych o kodzie 180104 do utylizacji przez specjalistyczną firmę.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono 1 mandat karny na kwotę 500 zł. Wydano 9 decyzji nakazujących.

Na wniosek strony PPIS w Bytomiu wydał 21 decyzji zmieniających termin wykonania zarządzeń ujętych w uprzednio wydanych decyzjach, 1 decyzję uchylającą oraz 1 decyzję o wygaśnięciu.

Stan sanitarno – higieniczny szpitali wymaga poprawy poprzez bieżącą realizację obowiązków nałożonych w wydanych decyzjach oraz dostosowanie pomieszczeń do obowiązujących wymagań.

W 2024 r. w szpitalach na terenie Bytomia wystąpiło 21 ognisk zakażeń szpitalnych, w tym w Szpitalu Specjalistycznym Nr 2 w Bytomiu - 9 ognisk, w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym Nr 4 - 9 ognisk, w SP ZOZ Szpitalu Specjalistycznym Nr 1 – 3 ogniska.

W zakresie nadzoru nad opracowaniem ognisk zakażeń szpitalnych przeprowadzono 19 kontroli.

Ponadto przeprowadzono 7 kontroli zapleczy szpitalnych (Szpital Aresztu Śledczego w Bytomiu, ul. Wrocławska 4, Szpital Specjalistyczny nr 2 w Bytomiu, ul. Batorego 15, Wojewódzki Szpital Specjalistycznego nr 4 w Bytomiu, Aleja Legionów 10; SP ZOZ Szpital Specjalistyczny nr 1 w Bytomiu, ul. Aleja Legionów 49; SP ZOZ Szpital Specjalistyczny nr 1 w Bytomiu, ul. Żeromskiego 7).

Skontrolowane zaplecza dwóch szpitali oceniono jako dobre.

Kontrola zaplecza w SP ZOZ Szpitala Specjalistycznego nr 1 w Bytomiu przy ul. Aleja Legionów 49 wykazała nieprawidłowości takie, jak: brak miejsca przeznaczonego do dezynfekcji, mycia i przechowywania środków transportu wewnętrznego odpadów medycznych i pojemników wielokrotnego użycia, służących do transportu wewnętrznego odpadów medycznych; brak zapewnionego pomieszczenia porządkowego umożliwiającego dodatkowo mycie i dezynfekcję środków transportu; zły stan sanitarno- techniczny ścian i sufitu w pomieszczeniu socjalnym dla pracowników, magazynie środków czystości, higienicznych, dezynfekcyjnych; szczeliny w wykładzinie pcv w przedsionku magazynu na odpady medyczne.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano decyzję nakazującą;

Kontrola w SP ZOZ Szpitala Specjalistycznego nr 1 w Bytomiu, ul. Żeromskiego 7 wykazała nieprawidłowości takie, jak: brak miejsca przeznaczonego do dezynfekcji, mycia i przechowywania środków transportu wewnętrznego odpadów medycznych i pojemników wielokrotnego użycia, służących do transportu wewnętrznego odpadów medycznych, brak zapewnionego pomieszczenia porządkowego umożliwiającego dodatkowo mycie i dezynfekcję środków transportu. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano decyzję nakazującą;

W Szpitala Specjalistycznego nr 2 w Bytomiu przy ul. Batorego 15 kontrola wykazała niewykonanie nakazu decyzji PPIS w Bytomiu dotyczącego zapewnienia pomieszczenia mycia i przechowywania środków transportu wewnętrznego odpadów medycznych i pojemników wielokrotnego użycia, służących do transportu wewnętrznego odpadów medycznych. Na wniosek strony PPIS w Bytomiu wydał decyzję zmieniającą termin realizacji zarządzenia.

W 2024 roku zarejestrowano 3 interwencje w zakresie działalności szpitali, które dotyczyły:

- nocowania bezdomnych w budynku szpitala. PPIS w Bytomiu wystosował pismo do szpitala w celu podjęcia działań. Dyrekcja szpitala poinformował o podjętych działaniach w zakresie zabezpieczenia budynku a interwencję uznano jako zasadną.
- złego stanu sanitarno - higienicznego Oddziału Psychiatrii. Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości a interwencję uznano jako niezasadną.
- wystąpienia wszawicy w Oddziale Psychiatrii. PPIS w Bytomiu wystosował pismo do szpitala dotyczące załatwienia sprawy. W odpowiedzi zwrotnej dyrekcja szpital przekazał informację na temat podjętych działań a interwencję uznano jako niezasadną.

2. Stan sanitarny zakładów opiekuńczo – leczniczych

Ogółem w ewidencji na terenie miasta Bytomia znajdują się dwa obiekty. W bieżącym roku sprawozdawczym przeprowadzono kontrole w obu zakładach opiekuńczo - leczniczych. Skontrolowane zakłady oceniono jako dobre, gdyż w trakcie kontroli nie stwierdzono uchybień i nieprawidłowości stanu sanitarno – higienicznego.

3. Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych

Pod nadzorem PPIS w Bytomiu znajduje się 75 podmiotów, w skład których wchodzi 119 obiektów. Ponadto nadzorem objętych jest 27 filii ambulatoryjnych podmiotów leczniczych.

W zakresie nadzoru nad obiektami, w których prowadzona jest działalność lecznicza na terenie Bytomia w 2024 r. przeprowadzono 63 kontrole w 54 obiektach.

Nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno - higienicznego stwierdzono w 5 skontrolowanych obiektach, które dotyczyły:

- braku właściwego nadzoru nad skutecznością procesów sterylizacji,
- złego stanu sanitarno – technicznego ścian i sufitów w pomieszczeniach obiektów,
- zniszczonego urządzenia chłodniczego służącego do przechowywania odpadów medycznych,
- niesprawnych dozowników na mydło w płynie oraz na preparat dezynfekcyjny,
- niewłaściwego stanu sanitarno - higienicznego mebli, podajników na ręczniki, umywalek,
- braku wydzielania sprzętu do sprzątania poszczególnych stref czystości,
- zniszczonego sprzętu do sprzątania,
- braku termometru w urządzeniu chłodniczym służącym do przechowywania odpadów medycznych.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 800 zł. i wydano zalecenia doraźne.

Ponadto PPIS w Bytomiu wydał 2 decyzje nakazujące na poprawę stanu sanitarno – technicznego oraz 1 decyzję zmieniającą termin wykonania zarządzeń ujętych w uprzednio wydanej decyzji.

W 2024 roku zarejestrowano 1 interwencję w podmiocie leczniczym udzielającym świadczeń ambulatoryjnych, która dotyczyła:

- wykonywania działalności medycznej bez wpisu do rejestru pomiotów wykonujących działalność leczniczą i podejrzenia braku spełnienia warunków higieniczno - zdrowotnych określonych dla podmiotów wykonujących działalność leczniczą. Przeprowadzona kontrola nie potwierdziła zarzutów opisanych we wniosku. Interwencję uznano za niezasadną.

Sprawę przekazano do rozpatrzenia według właściwości do Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego oraz do Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego i Śląskiej Izby Lekarskiej.

4. Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy

Pod nadzorem znajduje się 160 prywatnych gabinetów lekarskich.

W 2024 r. skontrolowano 54 gabinety, przeprowadzając w nich 58 kontroli, w tym 54 kontrole sanitarne oraz 4 kontrole sprawdzające.

Nieprawidłowości stwierdzono w 4 obiektach, które dotyczyły:

- przeterminowanych preparatów dezynfekcyjnych, przeterminowanego sprzętu jednorazowego użytku,
- uszkodzonego podajnika na preparat dezynfekcyjny,
- braku oznakowania pojemników na odpady medyczne, nieprawidłowych warunków przechowywania odpadów medycznych zakaźnych,
- braku termometru w urządzeniu chłodniczym do przechowywania odpadów,
- złego stanu sanitarnego urządzenia chłodniczego do przechowywania odpadów medycznych,
- braku umowy w zakresie przekazywania do utylizacji odpadów medycznych,
- niewłaściwego stanu sanitarnego mebli stanowiących wyposażenie obiektu,
- braku procedury postępowania z odpadami medycznymi,
- nieaktualnych zapisów w procedurze postępowania z odpadami medycznymi,
- braku dokumentacji potwierdzającej prowadzenie kontroli wewnętrznej,
- brak opracowanych procedur zapobiegających zakażeniom.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono 4 mandaty karne na łączną kwotę 1400 zł. i wydano zalecenia doraźne.

5. Stan sanitarny praktyk zawodowych pielęgniarek

Pod nadzorem PPIS w Bytomiu znajdują się 2 praktyki pielęgniarek. Praktyki zlokalizowane są na terenie szkół i świadczone są w nich usługi medyczne na rzecz uczniów szkoły. W 2024 r. przeprowadzono 2 kontrole sanitarne, w trakcie których nie stwierdzono nieprawidłowości.

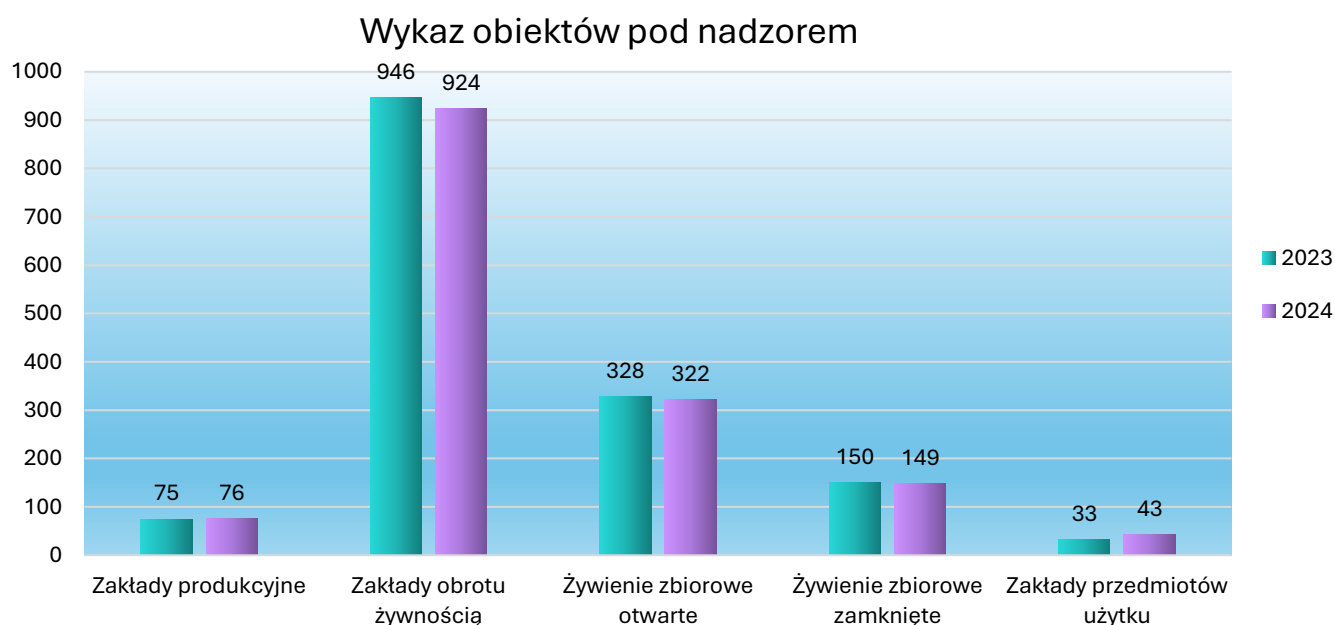
Wnioski:

W wyniku prowadzonego w 2024 roku nadzoru nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą stwierdzono w obiektach udzielających świadczenia ambulatoryjne nieprawidłowości dotyczące bieżącego stanu sanitarno - higienicznego i technicznego oraz realizacji procedur zapobiegających zakażeniom. Stan sanitarno - techniczny w szpitalach nie uległ poprawie, większość prac remontowych nie było realizowanych terminowo.

Podmioty wykonujące działalność leczniczą wymagają wzmożonego nadzoru celem poprawy stanu sanitarno - higienicznego i technicznego.

III. Sekcja Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku

W roku 2024 przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu na terenie miasta Bytomia skontrolowali 765 zakładów branży spożywczej, zakładów materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, co stanowi 50 % wszystkich obiektów zewidencjonowanych.

Najliczniejszą grupę obiektów stanowią zakłady obrotu żywnością oraz zakłady żywienia zbiorowego otwartego. W tej grupie największy odsetek stanowią sklepy spożywcze. Porównując ilość nadzorowanych obiektów w Bytomiu można stwierdzić, że w 2024 roku liczba zakładów będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu zmniejszyła się w stosunku do 2023 roku.

Dokonując analizy harmonogramu kontroli należy stwierdzić, że w roku 2024 liczba zaplanowanych do kontroli obiektów była mniejsza o 9 % niż w roku 2023.

Tabela 1. Zestawienie liczbowe ilości kontroli zaplanowanych i wykonanych w roku 2023 do 2024

Rodzaj obiektu	Bytom			
	2023		2024	
	zaplanowane	wykonane	zaplanowane	wykonane
Produkcja	56	42	52	44
Obrót	344	278	355	307
Żywnienie otwarte	212	143	135	92
Żywnienie zamknięte	112	111	118	111
Materiały i wyroby	10	9	10	8
RAZEM	734	583	670	562

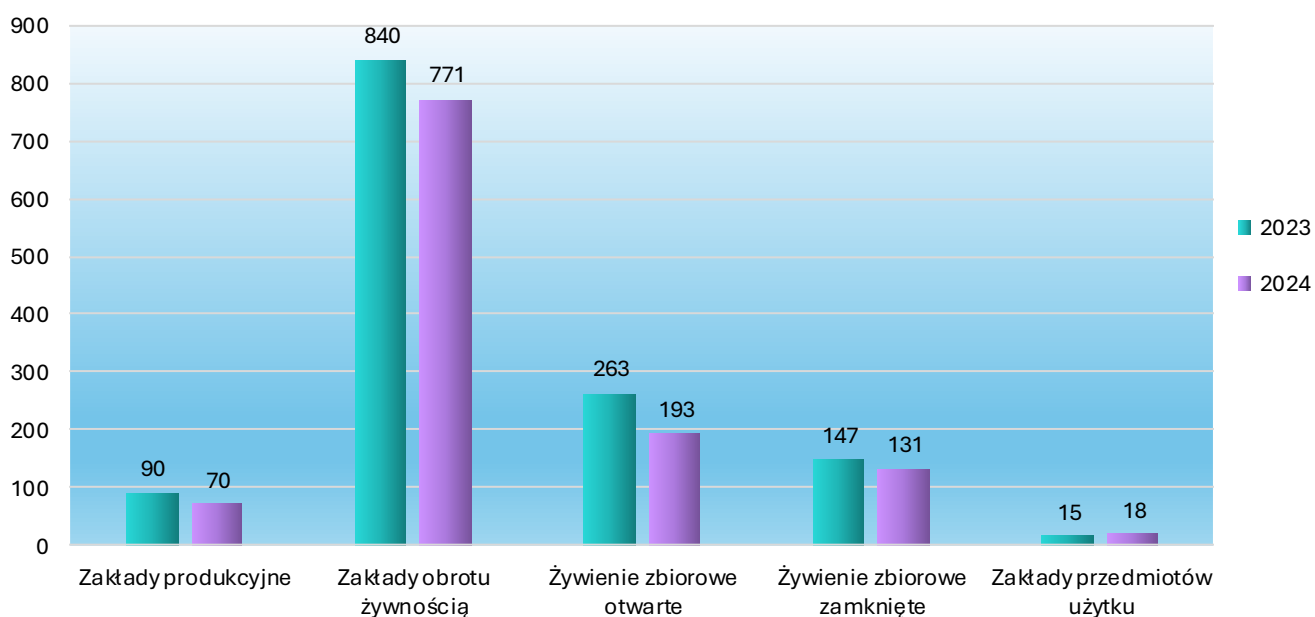
W roku 2024 wykonano 562 kontrole z 670 zakładów zaplanowanych do kontroli. W związku z powyższym należy stwierdzić, iż harmonogram kontroli został wykonany w 84 %.

W roku sprawozdawczym kontrole planowane nie zostały wykonane w 100% ze względu na fakt, iż większość właścicieli zakładów / obiektów branży spożywczej, których zakłady zostały zlikwidowane, bądź zawieszono działalność nie poinformowało Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu o zaistniałej sytuacji.

Na terenie miasta Bytomia w 2024 roku przeprowadzono 1183 kontrole. Poza zaplanowanymi kontrolami upoważnieni przedstawiciele PPIS w Bytomiu przeprowadzili dodatkowe kontrole sanitarne związane z interwencjami - skargami konsumentów i klientów zakładów branży spożywczej, a także w związku z powiadomieniami RASFF (System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach) otrzymanymi od Głównego Inspektora Sanitarnego oraz na wniosek strony o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów branży spożywczej, bądź w związku z poszerzeniem zakresu prowadzonej działalności. Dodatkowo przeprowadzono 22 kontrole sanitarne obiektów nie będących pod stałym nadzorem PPIS w Bytomiu.

Były to kontrole przeprowadzone w związku z organizowanymi półkoloniami zimowymi i letnimi dla dzieci oraz imprezami masowymi. Porównując dane z rokiem 2023 należy zauważyć, że ilość wszystkich kontroli wykonanych w 2024 r. zmniejszyła się.

Ilość kontroli według rodzajów obiektów

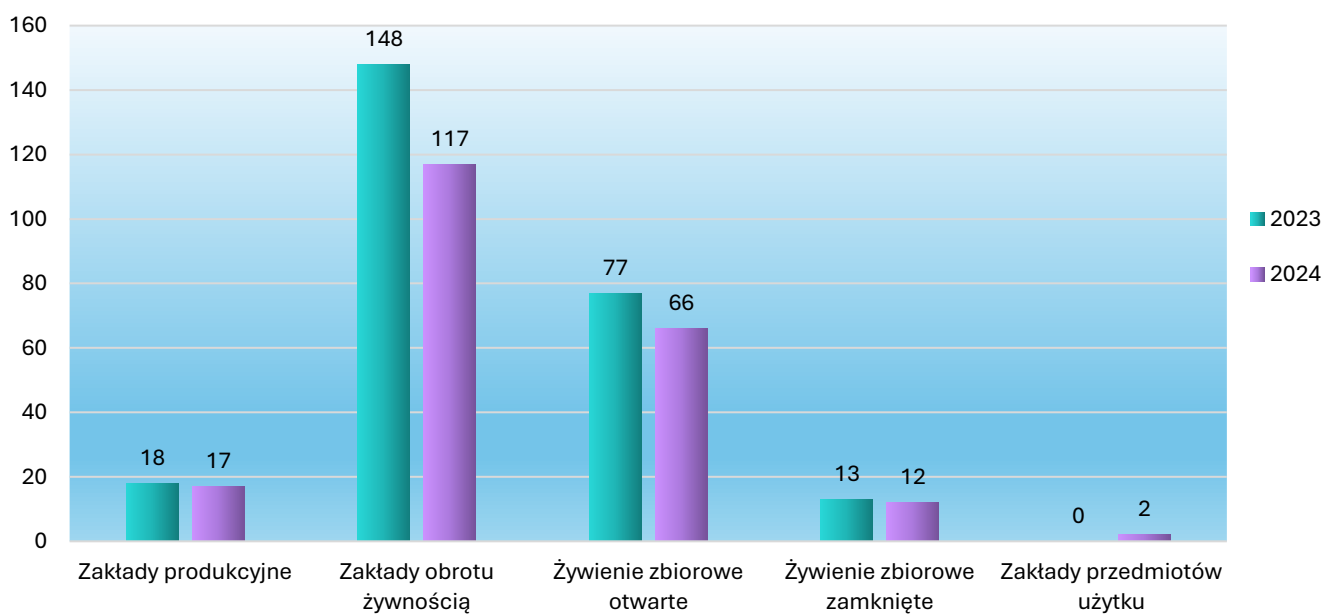
Najwięcej kontroli przeprowadzono w obiektach obrotu żywnością tj. 771 (o ok. 8 % mniej niż w 2023 roku). W zakładach produkcyjnych przeprowadzono o 22 % mniej kontroli, w zakładach żywienia zbiorowego otwartego liczba kontroli zmniejszyła się o 26 % w stosunku do roku ubiegłego, w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego liczba kontroli zmniejszyła się o 11 % w stosunku do roku 2023. Ponadto w roku 2024 przeprowadzono 18 kontroli w miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Tabela 2. Zestawienie liczbowe lata 2023 i 2024.

Rok Powiat	Ilość obiektów nadzoru - wanych		Ilość obiektów skontrolo - wanych		Ilość kontroli		Ilość wydanych decyzji		Ilość wydanych postanowień o nałożeniu grzywny na kwotę		Ilość nałożonych mandatów na kwotę	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Bytom	1532	1514	852	765	1355	1183	256	214	12 / 4140	8 / 2915	73 - 16000	50 / 12850

W roku 2024 na terenie miasta Bytomia wydano ogółem **214** decyzji administracyjnych, tj. o **16 %** decyzji mniej niż w 2023 roku.

Ilość decyzji według rodzajów obiektów

Analizując ilość decyzji administracyjnych wydanych według rodzaju obiektów można zaobserwować, iż w roku 2024 liczba wydanych decyzji zmniejszyła się w stosunku do poprzedniego roku.

Wśród zakładów produkcji żywności ilość decyzji administracyjnych zmniejszyła się o 1 decyzję w stosunku do 2023 roku, w zakładach obrotu żywnością zmniejszyła się o 20 %, wśród zakładów żywienia

zbiorowego – otwartego liczba ta zmniejszyła się o 14 %, a w przypadku zakładów żywienia zbiorowego – zamkniętego zmniejszyła się o 7 %.

Harmonogram kontroli obiektów żywnościowo – żywieniowych na rok 2024 opracowano na podstawie wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego oraz w oparciu o analizę ryzyka przeprowadzoną na podstawie danych z lat ubiegłych dla poszczególnych zakładów produkcji, obrotu żywnością lub zakładów żywienia zbiorowego oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W tym celu określono kryteria oceny zakładów oraz ich kategoryzację. Oszacowano ryzyka zanieczyszczenia żywności w obiektach o podstawowym znaczeniu.

Wzięto również pod uwagę wykonywanie dodatkowych działań związanych z powiadomieniami RASFF, interwencjami – skargami ze strony konsumentów i klientów obiektów i zakładów prowadzących działalność branży spożywczej oraz realizowanie zadań GIS w Warszawie i ŚPWIS w oparciu o plan poboru próbek laboratoryjnych. Ponadto ujęto zadania związane z nadzorem żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością importowanymi z krajów trzecich i eksportowanymi poza granice Unii Europejskiej.

1. Stan sanitarno – higieniczny i techniczny

Stan sanitarno – techniczny zakładów produkujących, wprowadzających do obrotu środki spożywcze w poszczególnych grupach na terenie działania PPIS w Bytomiu w dalszym ciągu zachowany jest w stopniu dobrym.

Tabela 3. Zestawienie liczbowe wydanych decyzji nakazujących w latach 2023 i 2024.

	<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – technicznym w 2023 r.</i>			<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno–technicznym w 2024 r.</i>		
	Ogółem	Ilość wydanych decyzji nakazujących	% obiektów złych	Ogółem	Ilość wydanych decyzji nakazujących	% obiektów złych
Bytom	852	54	6	765	47	6

Analizując roczne wyniki dotyczące ilości wydanych decyzji nakazujących we wszystkich zakładach żywnościowo – żywieniowych stwierdza się, iż w bieżącym roku sprawozdawczym stan sanitarno – techniczny utrzymuje się na podobnym poziomie.

Najczęściej występujące uchybienia i nieprawidłowości to między innymi:

- zły stan techniczny pomieszczeń (brudne, popękane, zakurzone powierzchnie ścian, sufitów, ze śladami zagrzybienia i zaciekami, zniszczona powierzchnia podłóg),
- zły stan techniczny sprzętu i wyposażenia zakładów,
- nieprawidłowe materiały pokrywające wyposażenie meblowe tj. nasiąkliwe, porowate, trudno zmywalne,
- zły stan techniczny stolarki okiennej i drzwiowej,
- brak bieżącej ciepłej wody,
- braku prawidłowych warunków do mycia rąk oraz sprzętu i wyposażenia,
- brak prawidłowego zabezpieczenia zakładu przed dostępem szkodników,
- brak lub źle działająca kontrola wewnętrzna, w tym brak opracowanej, wdrożonej i utrzymanej dokumentacji kodeksu GHP / GMP oraz procedur opartych na podstawie zasad systemu HACCP.

Tabela 4. Zestawienie liczbowe nałożonych mandatów karnych w latach 2023 i 2024.

	<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – higienicznym w 2023 r.</i>			<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – higienicznym w 2024 r.</i>		
	Ogółem	Ilość wydanych mandatów na kwotę	% obiektów złych	Ogółem	Ilość wydanych mandatów na kwotę	% obiektów złych
Bytom	852	73 / 16000	8,5	765	50 / 12850	6,5

W roku sprawozdawczym nałożono dodatkowo 2 mandaty karne na kwotę 600 zł w 2 obiektach skontrolowanych w związku ze złożoną interwencją dot. niezgłoszonej działalności.

Najczęściej stwierdzone nieprawidłowości to:

- brak bieżącego porządku i czystości w pomieszczeniach zakładu,
- brak zachowanej higieny produkcji,
- obecność szkodników w pomieszczeniach magazynowych i na sali sprzedaży,
- nieprawidłowe przechowywanie artykułów spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie (poza urządzeniem chłodniczym, w temp. wyższej niż zalecana przez producenta, brak segregacji w urządzeniach chłodniczo – zamrażalniczych), żywność przechowywana bezpośrednio na posadzce,
- brudne urządzenia chłodnicze, zamrażalnicze,
- brak zabezpieczenia artykułów spożywczych sprzedawanych luzem przed zanieczyszczeniami zewnętrznymi,
- brak segregacji żywności w urządzeniu chłodniczym,
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminów przydatności do spożycia lub bez oznakowania,
- brak prawidłowej dokumentacji GHP oraz procedur opartych na podstawie zasad systemu HACCP, brak bieżących zapisów dokumentacji bezpieczeństwa zdrowotnego żywności, brak kontroli wewnętrznej,
- brak właściwych warunków do przebiegania się przez personel.

Dokonując oceny skontrolowanych obiektów należy stwierdzić, iż ilość obiektów o złym stanie sanitarno - higienicznym zmniejszyła się. W roku sprawozdawczym nałożono o 23 (tj. o 31 %) mniej mandatów karnych za uchybienia i nieprawidłowości bieżącego stanu sanitarnego w stosunku do ubiegłego roku.

2. Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych

W oparciu o harmonogram poboru próbek w roku 2024 do badań laboratoryjnych na terenie miasta Bytomia pobrano 295 próbek (w tym 2 próbki materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością), tj. o 16 % więcej próbek niż w roku 2023, w którym pobrano 350 próbek. W roku sprawozdawczym nie pobrano próbek w związku z podejrzeniem ogniska zatrucia pokarmowego.

Próbki zostały przebadane laboratoryjnie w następujących kierunkach:

- pod względem mikrobiologicznym przebadano 156 próbek,
- pod względem organoleptycznym przebadano 30 próbek,
- pod względem fizykochemicznym przebadano 83 próbki,
- pod względem znakowania ocenie poddano 126 próbek,
- pod względem zanieczyszczeń fizycznych i biologicznych przebadano 26 próbek.

W wyniku przeprowadzonych badań dyskwalifikacji uległo 15 próbek, tj. 5 % w stosunku do wszystkich przebadanych próbek, co stanowi mniejszy procent w porównaniu z ubiegłym rokiem, w którym dyskwalifikacji uległo 21 próbek, tj. 6 %.

Pod względem zanieczyszczeń biologicznych liczba próbek poddanych dyskwalifikacji wynosiła 3, stwierdzono ślady bytowania szkodników mącznych (*1 próbka wytrzepek z koszyczków piekarniczych*).

Pod względem zanieczyszczeń mikrobiologicznych dyskwalifikacji uległo 10 próbek (5 próbek lodów włoskich z automatu o smaku śmietankowym, w których stwierdzono obecność bakterii *enterobacteriaceae* oraz 5 próbek mięsa mielonego wieprzowego, w których stwierdzono obecność drobnoustrojów tlenowych mezofilnych).

3. Piekarnie

Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2024 r. prowadzony był wzmożony nadzór sanitarny w zakładach produkcyjnych typu piekarnie i cukiernie. Na terenie miasta Bytomia zewidencjonowanych jest 28 piekarni, z których skontrolowano 24. W trakcie kontroli w 3 zakładach pobrano ogółem 6 próbek, w tym 6 próbek sanitarnych – wytrzepek z koszyków oraz zmiotek. 3 próbki zostały zdyskwalifikowane ze względu na obecność zanieczyszczeń biologicznych.

4. Działania doraźne w ramach systemu RASFF

W roku 2024 w ramach powiadomień alarmowych RASFF na terenie miasta Bytomia przeprowadzono 114 kontroli głównie w sklepach mało- i wielkopowierzchniowych, jak również w innych zakładach branży spożywczej w przypadku wskazania w powiadomieniu adresów, do których mogły dotrzeć kwestionowane środki spożywcze lub materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością. Wszystkie powiadomienia sprawdzone były również podczas kontroli kompleksowych oraz tematycznych.

W większości zakładów nie stwierdzono na stanie ekspedycyjnym lub magazynowym kwestionowanego produktu lub został on wycofany ze sprzedaży i przesłany do producenta lub magazynu centralnego (w przypadku sieci handlowych) przez właścicieli obiektów.

5. Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością

W roku sprawozdawczym w rejestrze PPIS w Bytomiu na terenie miasta Bytomia znajdowały się 2 wytwórnie oraz 41 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, z czego skontrolowano 12 zakładów. Ogółem przeprowadzono 18 kontroli sanitarnych w w/w obiektach.

W bieżącym roku sprawozdawczym do badań laboratoryjnych pobrano 2 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

6. Akcje

Ponadto w 2024 roku na terenie miasta Bytomia przeprowadzono następujące akcje:

Tabela 5. Akcje i współpraca z innymi komórkami psse / jednostkami / organami

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne ⁴	
						nakazujących usunięcie uchybień ¹	unieruchamiających obiekt ²	innych ³	ilość	na łączną kwotę		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Imprezy masowe	NS-BŻ i NS-HK	8	8	8	0	0	0	0	0	0	-
2.	Ocena zakładów będących pod wspólnym nadzorem PPIS i PLW	NS-BŻ i PLW	1	1	8	0	0	0	0	0	0	Kontrola bez udziału przedstawiciela IW. Pobrano 15 próbek mięsa mielonego, 5 próbek zostało zdyskwalifikowanych.
3.	Wypoczynek zimowy dzieci i młodzieży	NS-BŻ i NS-HD	9	9	9	0	0	0	0	0	0	-
4.	Wypoczynek letni dzieci i młodzieży	NS-BŻ i NS-HD	7	7	7	0	0	0	0	0	0	-
5.	Zbiorowe zatrucia / zakażenia pokarmowe	NS-E i NS-BŻ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
6.	Współpraca z Inspekcją Farmaceutyczną	NS-BŻ i IF	51	29	29	0	0	0	0	0	0	Kontrole bez udziału IF
7.	Nadzór nad obiektami wprowadzającymi do obrotu lody nieopakowane oraz sprzedające lody porcjowane	NS-BŻ	10	7	11	0	0	1	0	0	0	W trakcie przeprowadzonych kontroli pobrano 10 próbek lodów z automatu. 5 próbek było kwestionowanych, wydano decyzję płaćniczą i nakazującą

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne ⁴	
						nakazujących usunięcie uchybień ¹	unieruchamiających obiekt ²	innych ³	ilość	na łączną kwotę		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
8.	Kontrole obiektów pod kątem pomiaru tłuszczu stosowanego do smażenia	NS-BŻ	111	0	0	0	0	0	0	0	0	-
9.	Akcja dot. żywienia dzieci i młodzieży w jednostkach oświaty.	NS-BŻ	93	77	83	0	0	0	0	0	-	-
10.	Akcja szpitale	NS-BŻ	5	5	4	0	0	0	0	0	-	W 2 zakładach pobrano 2 jadłospisy dekadowe analiza jadłospisu nie wykazała nieprawidłowości.
11.	Akcja pieczywo bezglutenowe	NS-BŻ	22	22	22	0	0	0	0	0	0	-
12.	Akcja olej słonecznikowy	NS-BŻ	44	44	44	0	0	0	0	0	0	-
13.	Nadzór nad żywnością pochodzącą z krajów Unii Europejskiej oraz krajów trzecich wprowadzanej do obrotu w m.in. super- i hipermarketach w Polsce	NS-BŻ	45	45	37	1	0	0	3	650	0	-
14.	Akcja wody butelkowane	NS-BŻ	5	5	5	0	0	0	0	0	0	-
15.	Akcja mak	NS-BŻ	5	5	5	0	0	0	0	0	0	-

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne ⁴	
						nakazujących usunięcie uchybień ¹	unierucha- miających obiekt ²	innych ³	ilość	na łączną kwotę		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
RAZEM		-	416	264	272	1	0	-	3	650	-	-

¹ w części opisowej podać najczęstsze powody wydawania tych decyzji

² w części opisowej podać powody unieruchomienia obiektu oraz informacje czy został już uruchomiony

³ w części opisowej wykazać czego dotyczyły te decyzje (nie wykazywać decyzji rachunków, umarzających postępowanie itd.)

7. Działalność interwencyjna za 2024 rok

Sekcja: NS-BŻ (POWIAT BYTOM)

Ilość interwencji zarejestrowanych ogółem 55 , w tym anonimowych 11.

Ilość interwencji rozpatrzonych przez PPIS ogółem 47, w tym anonimowych 9, zasadnych 17, w tym anonimowych zasadnych 2.

Ilość interwencji przekazanych do innych organów ogółem 6.

L.p.	Przedmiot interwencji	Ilość wniesionych interwencji ogółem	Interwencje rozpatrzone przez PPIS					Interwencje przekazane innym organom do załatwienia zgodnie z kompetencjami		
			ilość interwencji rozpatrzonych przez PPIS	ilość wykonanych w związku z tym kontroli	ilość wydanych decyzji /zaleceń	Uwagi (m. in. podać ilość i kwotę mandatów)	Ilość interwencji zasadnych / niezasadnych	Ilość interwencji przekazanych	Wstępne rozpoznanie-kontrola	Nazwa organu i inne uwagi
1.	Niewłaściwa jakość zdrowotna środków spożywczych	32 (+ 1 w 2025 r.)	30	32	2/9	11/2800	11/19	3 (w tym 2 przekazane i rozpatrzone)	0	- 1 interwencja zostanie rozpatrzona w 2025 r. - 1 interwencja przekazana całkowicie do PSSE Chorzów - 1 interwencja rozpatrzona i przekazana do WIIH Katowice - 1 interwencja rozpatrzona i przekazana do PIP Katowice - 2 interwencje bez rozpatrzenia - 5 interwencji z pobraniem 7 prób (w tym 1 próba z wynikiem nieprawidłowym)
2.	Złe warunki higieniczno - sanitarne	13	9	7	1/3	3/1000	3/4	1	0	- 2 interwencje z nieczynnymi lokalami, brak możliwości podjęcia kontroli - 3 interwencje bez rozpatrzenia
3.	Obecność szkodników	6	5	6	1/3	2/800	2/3	1	0	- 1 interwencja przekazana całkowicie do PINB Tarnowskie Góry, WIOŚ Katowice
4.	Brak zachowanej higieny sprzedaży	1	1	1	0/0	0/0	0/1	0	0	-

5.	Nieodpowiednie znakowanie	1	1	1	0/1	0/0	1/0	0	0	-
6.	Występowanie uciążliwych zapachów	1	1	1	0/0	0/0	0/1	1 (w tym przekazana i rozpatrzona)	0	-
SUMA		55 (+ 1 w 2025 r.)	47	48	4/16	16/4600	17/28	6 (w tym 3 przekazane i rozpatrzone)	0	-

Wnioski:

W roku sprawozdawczym w powiecie bytomskim podobnie jak w roku ubiegłym najwięcej przyjętych interwencji dotyczyło zgłoszenia sprzedaży żywności o niewłaściwej jakości zdrowotnej w zakładach obrotu żywnością. W roku 2024 ilość przyjętych i rozpatrzonych przez PPIS w Bytomiu interwencji zwiększyła się o 38 % w porównaniu do roku 2023, gdzie zgłoszono i rozpatrzono 34 interwencje.

WNIOSKI KOŃCOWE

1. Infrastruktura budynków w dużym stopniu wpływa negatywnie na stan sanitarno – techniczny obiektów żywnościowo – żywieniowych znajdujących się na nadzorowanym terenie PPIS w Bytomiu. Często zakłady usytuowane są w starych budynkach z niefunkcjonalnością pomieszczeń wchodzących w skład zakładu.
2. Ilość wydanych decyzji nakazujących w roku 2024 jest mniejsza w stosunku do roku 2023.
3. W roku sprawozdawczym nałożono 31% mniej mandatów karnych za zły stan sanitarno – higieniczny w zakładach.
4. Zdecydowana większość zakładów posiada wdrożoną dokumentację GHP/GMP oraz procedury oparte na podstawie zasad systemu HACCP. Ciągłym problemem wśród części kontrolowanych zakładów jest niestosowanie procedur i brak bieżącego prowadzenia zapisów wynikających z dokumentacji zapewniającej bezpieczeństwo żywności.
5. W roku sprawozdawczym zwiększyła się liczba wniesionych interwencji konsumentów w porównaniu do roku ubiegłego. Zarówno w roku 2023 jak i 2024 większa część przeprowadzonych kontroli wykazała niezasadność interwencji.
6. W 2024 roku w wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych stwierdza się mniejszą ilość próbek zdyskwalifikowanych w porównaniu do 2023 roku. Główną przyczyną kwestionowania próbek w 2024 roku były zanieczyszczenia mikrobiologiczne.

IV. Jakość wody przeznaczonej do spożycia, wody ciepłej i wody w pływalniach

Łącznie w 2024 r. w ramach nadzoru PPIS w Bytomiu nad jakością wody pobrano i przebadano 168 próbek wody.

Liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej podmiotów odpowiedzialnych za jakość dostarczanej wody przeznaczonej do spożycia oraz zarządców pływalni wynosiła 504.

W 2024 r. PPIS w Bytomiu wydał 11 decyzji administracyjnych w następujących zakresach:

- 1 dot. okresowej oceny jakości wody do spożycia,
- 6 dot. zbiorczej oceny wody na pływalni,
- 4 dot. legionelli.

1. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych urządzeniach do zaopatrywania w wodę

- *Liczba ludności zaopatrywanej w wodę 147759,*
- *Zaopatrzenie w wodę – zasilanie/ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m³/d: - woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice – śr. 17445 (SUW Bibiela; SUW Miedary; SUW Zawada; SUW Kozłowa Góra ;zbiorniki Murcki- woda mieszana ZUW Goczałkowice i ZUW Dzieńkowice; awaryjnie w czasie prowadzenia prac modernizacyjnych na sieci magistralnej); dystrybutor: Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o.)*

Miasto Bytom korzysta z wody dostarczanej z sieci magistralnej Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach, pochodzącej z ujęć wód głębinowych zasilających Stacje Uzdatniania Wody „Bibiela” w Miasteczku Śląskim, „Miedary” w Tarnowskich Górach i „Zawada” w Karchowicach, gm. Zbrosławice oraz z ujęć powierzchniowych: Stacja Uzdatniania Wody „Kozłowa Góra” w Wymysłowie.

Pierścieniowy układ sieci wodociągowej daje możliwość mieszania wody z różnych źródeł oraz zmiany kierunku zasilania.

Jakość wody wodociągowej na terenie miasta kontrolowana była systematycznie w wyznaczonych punktach, zlokalizowanych w poszczególnych dzielnicach miasta.

Łącznie w 2024 r. na terenie miasta, w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 42 próbki wody. Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez podmioty dostarczające wodę kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2024 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych przez wyżej wymienione przedsiębiorstwa na terenie miasta Bytomia wynosiła 260.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanego zakresu wartości stwierdzono w 3 próbkach wody. Przekroczenia dotyczyły nie stanowiącej potencjalnego zagrożenia dla zdrowia podwyższonej wartości mętności oraz podwyższonej ogólnej liczby mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$. Przeprowadzone powtórne badania nie wykazały przekroczeń dla wyżej wymienionych parametrów.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2024 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Bytomia oceniono jako przydatną do spożycia.

W 2024 r. eksploatacja sieci rozdzielczej – Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o. zgłosiło 198 awarii sieci wodociągowej (w tym 6 powodujących wstrzymanie dostaw wody lub pogorszenie parametrów jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi).

2. Ocena jakości wody w pływalniach

W 2024 r. na terenie miasta Bytomia czynnych było 6 pływalni opartych na wodzie wodociągowej (w tym 5 krytych i 1 odkryta).

W 2024 r. w ramach kontroli urzędowych jakości wody w pływalniach (woda wprowadzana do nitek z systemu cyrkulacji, niecki basenowe, natryski) przeprowadzonych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym 25 próbek wody.

Stwierdzono przypadki niespełnienia wymagań dla następujących parametrów:

- ogólna liczba mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$,
- chlor związany,
- chlor wolny,
- potencjał redoks,
- chloroform,
- ΣTHM .

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez zarządców obiektów kontroli wewnętrznej jakości wody na pływalniach.

W 2024 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych z pływalni (woda wprowadzana do nitek z systemu cyrkulacji, niecki basenowe, natryski) na nadzorowanym terenie wynosiła 244. Stwierdzono przypadki niespełnienia wymagań dla następujących parametrów:

- *Pseudomonas aeruginosa*,
- ogólna liczba mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$,
- chlor związany,
- chlor wolny,

- legionella,
- mętność,
- potencjał redoks,
- chloroform
- Σ THM.

W każdym przypadku stwierdzenia niespełnienia wymagań zarządcy obiektów podejmowali na bieżąco stosowne działania naprawcze.

W związku z powyższym stwierdza się, że eksploatacja pływalni w Szkole Podstawowej nr 45, ul. Karpacka 27; Szkole Podstawowej nr 54, ul. Reptowska 86; Przedszkolu Miejskim nr 10, ul. Strzelców Bytomskich 152 oraz OSIR ul. Parkowa 1 i Stowarzyszenie Centrum Działalności Podwodnej Nurek Bytom, ul. Chorzowska 28 a była prowadzona w sposób odpowiadający wymaganiom a w przypadku pływalni OSIR, ul. Wrocławska w sposób odpowiadający wymaganiom, z nieprawidłowościami (pomimo podejmowanych przez zarządcę pływalni działań naprawczych stężenie chloroformu oraz Σ THM utrzymywało się na podwyższonym poziomie).

3. Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w podmiotach wykonujących działalność leczniczą oraz w budynkach zamieszkania zbiorowego

W 2024r. skontrolowano jakość ciepłej wody w 12 obiektach, w tym:

- 4 szpitale,
- 1 areszt/szpital,
- 1 domy pomocy społecznej,
- 2 świadczące usługi hotelarskie,
- 1 noclegownia,
- 1 internat,
- 2 zakłady opiekuńczo - lecznicze.

Skolonizowanie sieci przez pałeczki Legionella sp. stwierdzono w 4 obiektach:

- Szpital Specjalistyczny nr 2, ul. Batorego 15,
- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 4, al. Legionów 10,
- Szpital Specjalistyczny nr 1, ul. Żeromskiego 7,
- Zakład Opiekuńczo-Lecznicy, ul. Krakowska 30.

PPIS w Bytomiu wydał 4 decyzje nakazujące podjęcie działań mających na celu zapewnienie właściwej jakości wody.

Do końca 2024 r. sieć była nadal skolonizowana Szpitalu Specjalistycznym nr 2, ul. Batorego 15 i prowadzono prace naprawcze). W pozostałych obiektach decyzje zostały wykonane i nie stwierdzono skolonizowania sieci.

Ogółem w 2024 r. na obecność bakterii legionella pobrano 101 próbek wody, w tym 40 próbek było kwestionowanych.

V. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

W 2024 r. spośród 643 obiektów użyteczności publicznej ujętych w ewidencji kontrole stanu sanitarnego przeprowadzono w 196 obiektach, gdzie łącznie przeprowadzono 207 kontroli.

Wśród ocenianych obiektów znalazły się m.in.: domy pomocy społecznej i noclegownie; zakłady służące pielęgnacji i upiększaniu ciała; obiekty hotelarskie i inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie; ustępy publiczne i ogólnodostępne; pływalnie kryte i odkryte; dworce autobusowe i kolejowe, przystanki; cmentarze, domy pogrzebowe i obiekty

świadczące usługi w zakresie transportu zwłok i szczątków oraz obiekty określane jako „inne obiekty”, do których zaliczamy m.in. apteki, obiekty turystyczne, sportowe, kulturalno-widowiskowe, tereny rekreacyjne, place zabaw, piaskownice, stacje paliw, magle, pralnie, sklepy z odzieżą używaną, parkingi, targowiska, transport publiczny.

W roku 2024 r. na polecenie Głównego Inspektora Sanitarnego objęto bieżącym nadzorem sanitarnym zakłady oferujące usługi „solaryjne” w zakresie realizacji wymogów ustawy z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium (Dz.U z 2017 r., poz. 2111) oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 stycznia 2018 r. w sprawie umieszczania informacji o zakazie udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia oraz treści informacji o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium (Dz.U. z 2018 r., poz. 275). Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzoruje 11 obiektów, w których wykonywane są usługi „solaryjne”. Skontrolowano 10 obiektów, przeprowadzając 10 kontroli. W żadnym z obiektów nie stwierdzono naruszenia wymogów w/w ustawy, jak również nie stwierdzono nieprawidłowości natury higieniczno - sanitarnej.

Bieżący nadzór nad obiektami użyteczności publicznej dotyczy licznych i różnorodnych obiektów, co powoduje zróżnicowanie wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać obiekty należące do poszczególnych kategorii. Wyniki przeprowadzonych kontroli wskazują, że stan sanitarny obiektów uległ poprawie.

1. Ocena wybranych grup obiektów

Na koniec 2024 r. ze złym stanem higieniczno - sanitarnym i technicznym wykazano 3 obiekty. Poniżej oceniono grupy obiektów, w których nie wszystkie obiekty spełniały wymagania higieniczno - sanitarne jak oraz techniczne i były wydane decyzje administracyjne nakazujące.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu

W roku 2024 skontrolowano 109 zakładów z 311 objętych nadzorem PPIS w Bytomiu. W tej grupie obiektów nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 450 zł. Przyczyną nałożenia mandatów karnych był brak opracowania procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi oraz zły stan sanitarny pomieszczeń zakładów.

W 2024 r. wydano 4 decyzje administracyjne nakazujące na stwierdzone w czasie kontroli nieprawidłowości, z czego 2 decyzje zostały wykonane, co potwierdziły kontrole sprawdzające, natomiast pozostałe 2 zostały wydane z terminem wykonania w 2025 r.

W porównaniu do roku ubiegłego, stan higieniczno - sanitarny i techniczny obiektów nie uległ poprawie. Na koniec roku sprawozdawczego 2 obiekty oceniono ze złym stanem, podobnie jak w 2023 roku.

Inne obiekty użyteczności publicznej

W tej grupie obiektów zewidencjonowanych jest łącznie 168 obiektów takich jak: obiekty sportowe, apteki, stacje paliw, targowiska, transport publiczny, wysypiska śmieci pralnie chemiczne, noclegownie, ustępy publiczne. Skontrolowano 25 obiektów, wydano 3 decyzje nakazujące, z których 2 zostały wykonane w całości, co potwierdziły przeprowadzone kontrole sprawdzające.

W porównaniu do roku 2023, stan higieniczno - sanitarny obiektów uległ poprawie.

2. Interwencje

W 2024 roku do PSSE w Bytomiu wpłynęły ogółem 64 wnioski mieszkańców o podjęcie interwencji w obiektach na terenie miasta Bytom. PPIS w Bytomiu rozpatrzył 48. 26 spraw wymagało jedynie pisemnej odpowiedzi do strony, w 19 przypadkach przeprowadzono kontrole a w 3 przypadkach przeprowadzono wizje. 7 interwencji zostało

przekazanych bez wstępnego rozpatrzenia innym organom zgodnie z kompetencjami, 8 interwencji pozostało bez rozpatrzenia (strony wnoszące o interwencję nie uzupełniły braków formalnych w zgłoszeniach mino pisemnego wezwania o uzupełnienie brakujących danych), 1 sprawa która wpłynęła pod koniec 2024 r. została rozpatrzona w 2025 r. Łącznie przeprowadzono 21 kontroli interwencyjnych. W wyniku tych kontroli, wydano 1 decyzję nakazującą i. 1 interwencja okazała się zasadna.

Największa liczba zgłoszonych interwencji, bo aż 25 dotyczyła sprawy związanych ze złym stanem sanitarnym mieszkań i związanych z tym uciążliwości. 4 zgłoszenia zostały bez wstępnego rozpatrzenia przekazane do właściwego organu, 1 zgłoszenie pozostało bez rozpatrzenia.

20 spraw PPIS w Bytomiu rozpatrzył w ramach posiadanych kompetencji. 15 interwencji wymagało jedynie pisemnej odpowiedzi do strony, w 3 przypadkach przeprowadzono kontrolę i w 3 przeprowadzono wizje. Wniesione interwencje okazały się niezasadne.

Dużą liczbę zgłoszonych interwencji (15) stanowiły sprawy dotyczyła złego stanu sanitarnego budynków, klatek schodowych, piwnic, i strychów. 1 zgłoszenie zostało przekazane do rozpatrzenia właściwemu organowi, 4 zgłoszenia pozostały bez rozpatrzenia, 1 sprawa która wpłynęła pod koniec roku została rozpatrzona w 2025 r.

9 spraw PPIS w Bytomiu rozpatrzył w ramach posiadanych kompetencji. 2 interwencje rozpatrzono w formie pisemnej odpowiedzi do strony, 7 spraw wymagało przeprowadzenia kontroli. Przeprowadzono łącznie 8 kontroli sanitarnych. Wydano 1 decyzję nakazującą. 1 interwencja okazała się zasadna.

Zasadna interwencja dotyczyła:

Budynku mieszkalnego w Bytomiu przy ul. Antoniego Wolnego 17. Kontrola wykazała nieprawidłowości występujące w częściach wspólnych dla lokatorów budynku tj.: zalegające odchody gołębi na całej powierzchni podłogi poddasza, również pomiędzy i pod belkami; parapety okienek bocznych, zabezpieczonych siatką na poddaszu; elewacja przy okienkach poddasza; co skutkowało wydaniem decyzji nakazującej na właściciela budynku tj. Spółkę Restrukturyzacji Kopalń S.A. przy ul. Strzelców Bytomskich 207 w Bytomiu z terminem wykonania do dnia 30.11.2024 r. Sprawa w toku.

Kolejną dużą grupę zgłoszonych interwencji stanowiły sprawy związane z obiektami użyteczności publicznej (11 zgłoszeń). 1 sprawa pozostała bez rozpatrzenia (strona wnosząca nie uzupełniła braków formalnych w zgłoszeniu) natomiast 10 interwencji PPIS w Bytomiu rozpatrzył w całości. 4 sprawy zostały rozpatrzone pismem do strony a w 6 przypadkach przeprowadzono kontrole. Łącznie przeprowadzono 7 kontroli. Wniesione interwencje okazały się niezasadne.

W sprawie złego stanu sanitarnego posesji wpłynęło 10 interwencji. 1 sprawa pozostała bez rozpatrzenia, 9 PPIS w Bytomiu rozpatrzył w ramach posiadanych kompetencji. 3 sprawy wymagały przeprowadzenia kontroli. Interwencje okazały się niezasadne.

Pozostałe 3 interwencje dotyczyły:

- 1 sprawa dotyczyła dokarmiania przez sąsiada gołębi na balkonie. Sprawa pozostała bez rozpatrzenia;
- 1 sprawa dotyczyła nowo zakupionego łóżka zainfekowanego pluskwami. Sprawa pozostała bez rozpatrzenia;
- 1 sprawa dotyczyła nielegalnego składowania odpadów i możliwości skażenia środowiska. Sprawa została przekazana do rozpatrzenia do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach i w Krakowie.

Wnioski:

1. W roku 2024, podobnie jak w roku ubiegłym zdecydowana większość skontrolowanych obiektów użyteczności publicznej spełniała podstawowe wymagania higieniczno - sanitarne i techniczne. Ogółem skontrolowano 196 obiektów, wydano 7 decyzji administracyjnych nakazujących. Na podstawie analizy liczby wydanych decyzji, która w 2024 roku wynosiła 7, a w 2023 roku 16 oraz liczby obiektów ocenionych jako ze złym stanem sanitarnym których w 2024 było 3 natomiast w 2023 roku było aż 10, można ocenić, iż stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej uległ poprawie.
2. W 2024 r. liczba zgłoszeń interwencyjnych zwiększyła się o 3 (w 2023 r. wpłynęło 61 zgłoszeń, w 2024 r. wpłynęły 64 zgłoszenia), natomiast o 7 zmniejszyła się ilość interwencji zasadnych (w 2023 r. zasadnych okazało się 8 interwencji a w 2024 r. było to tylko 1 zgłoszenie).

VI. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych

PPIS w Bytomiu sprawuje bieżący nadzór sanitarny nad higieną procesów nauczania oraz higieną otoczenia i pomieszczeń w szkołach, żłobkach, przedszkolach i innych placówkach oświatowo - wychowawczych, placówkach wypoczynku oraz uczelniach wyższych. Nadzór ten dotyczy również kontroli przestrzegania przepisów określających wymogi higieniczne i zdrowotne w stosunku do sprzętu używanego w tych podmiotach oraz ośrodkach wypoczynku.

W 2024 r., na terenie miasta Bytomia bieżącym nadzorem sanitarno - higienicznym objętych było 223 obiekty, w tym 39 sezonowych. Skontrolowano 122 placówki, co stanowi 54,7 % całości. W porównaniu z rokiem 2023 liczba obiektów zwiększyła się.

W roku sprawozdawczym utworzono nową placówkę, tj.: Placówka Opiekuńczo Terapeutyczna przy Placu Jana 13.

1. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych

Szkoły

W 2024 r., pod nadzorem były 53 szkoły, w tym 27 szkół podstawowych, 3 szkoły policealne, 12 zespołów szkół w tym 1 specjalny, 5 LO, 2 technika, 1 szkoła branżowa oraz 3 szkoły specjalne.

Przeprowadzono 77 kontroli, w porównaniu do roku ubiegłego liczba ta zwiększyła się.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano trzy nowe decyzje nakazujące, liczba ta utrzymuje się na stałym poziomie w porównaniu z rokiem 2023.

Zwiększyła się liczba decyzji zmieniających termin wykonania zarządzeń decyzji wydanych w latach wcześniejszych i wynosi 14.

Nadal istnieją placówki, w których wydane decyzje administracyjne w latach wcześniejszych są kilkakrotnie prolongowane, co powoduje znaczne pogorszenie się zarówno ich stanu sanitarno - higienicznego oraz technicznego.

W roku sprawozdawczym cztery placówki wykonały w całości decyzje wydane w latach wcześniejszych.

We wszystkich skontrolowanych placówkach szkolnych zapewniono odpowiednią ilość środków higieny osobistej oraz środków czystości i dezynfekcyjnych.

W ramach profilaktyki zdrowotnej i współpracy z pielęgniarkami szkolnymi wykonano pomiary w zakresie obciążenia uczniów ciężarem tornistrów w wytypowanych placówkach będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu.

Dokonano pomiarów wagi tornistrów u 1850 uczniów, w 103 oddziałach dziesięciu szkół podstawowych. Badania wykazały, że 188 przebadanych uczniów nosiło zbyt ciężki tornister, powyżej 15% masy ciała.

Przedszkola i inne formy

W 2024 r., pod nadzorem PSSE w Bytomiu było 59 przedszkoli. W tych obiektach przeprowadzono 65 kontroli, w porównaniu do roku ubiegłego liczba ta zwiększyła się.

W wyniku przeprowadzonych kontroli w przedszkolach w roku sprawozdawczym wydano 6 nowych decyzji nakazujących.

Wydano 4 decyzje administracyjne zmieniające termin wykonania nakazów decyzji wydanych w latach poprzednich. W porównaniu do 2023 r. liczba decyzji prolongujących utrzymuje się na stałym poziomie.

Istnieją jednak placówki publiczne, w których stan sanitarno - higieniczny i techniczny uległ pogorszeniu, a nakazy ujęte w decyzjach nie są realizowane terminowo.

W 2024 r., cztery placówki wykonały w całości decyzje administracyjne wydane w latach wcześniejszych. Liczba ta w porównaniu z rokiem ubiegłym zwiększyła się.

Stan bieżącej czystości i porządku w kontrolowanych placówkach był prawidłowy i nie budził zastrzeżeń.

Przeprowadzono 14 kontroli w zakresie oceny terenów rekreacyjnych i placów zabaw, w zakresie których wydano 2 decyzje nakazujące dotyczące ogrodzenia terenu przedszkoli. Placówki posiadają aktualne przeglądy stanu technicznego urządzeń zabawowych. Przed rozpoczęciem sezonu wiosenno - letniego dokonywana jest wymiana piasku w piaskownicach a piaskownice zabezpieczane są przed zanieczyszczeniami.

Żłobki

W roku sprawozdawczym pod nadzorem było 15 placówek, w tym 1 klub malucha. W 2024 r., przeprowadzono 18 kontroli placówek opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, w trakcie których stwierdzono, że stan sanitarno - higieniczny i techniczny pomieszczeń na terenie placówek jest prawidłowy.

Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze Wsparcia Dziennego

W 2024 r. pod nadzorem PPIS w Bytomiu znajdowało się 13 świetlic środowiskowych oraz 3 warsztaty terapii zajęciowej. Przeprowadzono łącznie 8 kontroli, w trakcie których stan sanitarno - higieniczny skontrolowanych placówek nie budził zastrzeżeń.

2. Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia

Dostosowanie mebli do zasad ergonomii

W zakresie badań problemowych w 2024 roku dokonano pomiarów mebli edukacyjnych w 4 przedszkolach oraz w 5 szkołach podstawowych. Łącznie badaniem objętych zostało 941 dzieci w 55 oddziałach.

W porównaniu z ubiegłym rokiem sprawozdawczym zwiększyła się liczba placówek objętych oceną w ww. zakresie. Wydano trzy decyzje nakazujące (1 przedszkole, 2 szkoły), w zakresie dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii. Nieprawidłowości stwierdzono w trzech oddziałach, gdzie 90 dzieci korzystało z mebli niedostosowanych do zasad ergonomii. W czasie przeprowadzanych kompleksowych kontroli, stwierdzono że placówki

są sukcesywnie doposażone w nowe meble o zróżnicowanych wysokościach i dostosowanych do zasad ergonomii oraz posiadające stosowne certyfikaty.

Higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych

W trakcie przeprowadzania kontroli kompleksowych w 2024 r. w 9 szkołach (111 oddziałach), dokonano oceny rozkładów zajęć lekcyjnych. W wyniku przeprowadzonych ocen stwierdzono, że w placówkach rozkłady zajęć układane są prawidłowo z zachowaniem podstawowych zasad higieny zgodnie z wymogami § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31.12.2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (jedn. tekst Dz. U. z 2020 r., poz. 1604 z późn.zm.). Uwzględniają potrzeby równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia oraz stałego czasu rozpoczynania zajęć lekcyjnych w poszczególnych dniach tygodnia. Ilość kontroli w ww. zakresie w porównaniu z rokiem ubiegłym zwiększyła się.

Ocena warunków do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego

W roku sprawozdawczym nie wydano decyzji nakazujących dot. nieprawidłowości bloku sportowego i miejsca do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

W 2024 r., prolongowano 7 decyzji administracyjnych wydanych w latach wcześniejszych.

W porównaniu z rokiem 2023 r., liczba ta zwiększyła się. Wyegzekwowano 2 decyzje wydane w latach wcześniejszych w ww. zakresie.

Ogólny stan techniczny sprzętu sportowego na terenie bloków sportowych jest dobry. Odnotowuje się, że młodzież sporadycznie korzysta z natrysków. Wszystkie skontrolowane szkoły posiadały boiska lub teren rekreacyjny.

Ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych

W czasie przeprowadzanych kontroli, we wszystkich szkołach dokonywana była ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych.

Pracownie komputerowe są prawidłowo wyposażone oraz sukcesywnie doposażone w nowy sprzęt multimedialny. W oknach zainstalowane są osłony ochraniające przed nadmiernym nasłonecznieniem.

Stan sanitarno -higieniczny był bez zastrzeżeń, zarówno w 2023 r., jak i w 2024 r.

Ocena warunków w pracowniach chemicznych (używanie substancji i preparatów chemicznych)

W czasie przeprowadzanych kontroli dokonano oceny realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w placówkach posiadających pracownie chemiczne. Zarówno w 2023, jak i w 2024 roku nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych w kontrolowanych placówkach posiadających pracownie chemiczne. W pracowniach chemicznych lub na ich zapleczech, gdzie stosowane są w czasie zajęć substancje niebezpieczne zapewniony jest dopływ bieżącej, zimnej wody. W pracowniach znajdują się aktualne spisy wykorzystywanych w czasie zajęć niebezpiecznych substancji chemicznych. Nauczyciele z chemii posiadają aktualne karty charakterystyki substancji niebezpiecznych, które udostępniane są w czasie kontroli. Niebezpieczne substancje chemiczne są prawidłowo przechowywane w wydzielonych zamykanych szafach, w pojemnikach prawidłowo

oznakowanych. Wszystkie pracownie posiadają apteczki pierwszej pomocy. Nauczyciele posiadają zaświadczenia w zakresie udzielania pierwszej pomocy.

3. Profilaktyczna opieka zdrowotna

Podczas oceny spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych w szkołach dokonywane są oceny stanu sanitarno - higienicznego i technicznego gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. We wszystkich placówkach stan skontrolowanych pomieszczeń wraz z wyposażeniem nie budził zastrzeżeń. Zdecydowana większość gabinetów posiada nowo zakupione wyposażenie do pomieszczeń zgodnie z obowiązującymi wymogami wraz z elektronicznymi wagami medycznymi.

Wszystkie gabinety posiadają umywalki z dopływem wody bieżącej ciepłej i zimnej. Przy umywalkach znajdują się dozowniki ze środkiem myjącym oraz ze środkiem dezynfekcyjnym. Pielęgniarki szkolne, w ramach swojej działalności dokonują bieżących przeglądów czystości skóry uczniów zgodnie z wewnętrznymi procedurami opracowanymi przez dyrektorów placówek, co odnotowywane jest w dokumentacji medycznej.

Wszystkie gabinety wyposażone są w środki do dezynfekcji rąk oraz w środki do dezynfekcji pomieszczeń i wyposażenia.

W ramach współpracy z pielęgniarkami szkolnymi dokonuje się pomiarów obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych, po których podejmowane są działania profilaktyczne w ww. zakresie.

4. Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży

W ramach akcji „Zima 2024” zgłoszonych zostało 14 turnusów zimowego wypoczynku, w formie półkolonii w miejscu zamieszkania. W czasie trwania wypoczynku skontrolowano 9 placówek. Ogółem w skontrolowanych placówkach wypoczywało 357 dzieci i młodzieży.

W ramach akcji „Lato 2024” zgłoszonych zostało 23 turnusów letniego wypoczynku w formie półkolonii, w trakcie którego, przeprowadzono 9 kontroli.

Ogółem w skontrolowanych placówkach wypoczywało 307 dzieci i młodzieży.

We wszystkich placówkach stan sanitarno - higieniczny pomieszczeń był dobry, wyposażenie prawidłowe, dostęp do ciepłej wody zapewniony wraz z odpowiednią ilością środków do utrzymania higieny osobistej.

5. Interwencje

W 2024 r. zgłoszono jedną interwencję dotyczącą braku środków higieny osobistej w pomieszczeniach higieniczno – sanitarnych dla uczniów w szkole podstawowej, interwencja okazała się niezasadna.

Wnioski:

W porównaniu z rokiem ubiegłym stwierdzono:

- ilość prolongowanych decyzji administracyjnych w roku sprawozdawczym utrzymuje się na stałym poziomie i wynosiła 19;
- wydano 9 nowych decyzji administracyjnych, liczba ta w porównaniu do roku 2023, zwiększyła się,
- w roku sprawozdawczym zrealizowano w całości 8 decyzji nakazujących.

Nadal stwierdza się konieczność terminowego realizowania nakazów decyzji administracyjnych PPIS w Bytomiu i większego zaangażowania gminy w zabezpieczenie

odpowiedniej ilości środków finansowych z przeznaczeniem na prace remontowe, których dyrektorzy placówek nie są w stanie zrealizować we własnym zakresie.

Wielokrotne prolongowanie nakazów decyzji wydanych w latach wcześniejszych powoduje pogorszenie się warunków sanitarno-technicznych i niewłaściwe utrzymanie warunków higieniczno-zdrowotnych.

W nadzorowanych placówkach podjęto działania edukacyjno-informacyjne, w ramach prowadzenia kontroli, które dotyczyły:

- obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych,
- pomiarów dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii,
- działania edukacyjno-informacyjne z zakresu wszawicy,
- bezpiecznych wakacji, w trakcie trwania turnusów wypoczynku letniego i zimowego,
- zmniejszenie ryzyka wystąpienia bakterii z rodzaju *Legionella* oraz właściwego utrzymania i eksploatacji wewnętrznych sieci wodociągowych.

VII. Warunki sanitarno – higieniczne środowiska pracy

Nadzór nad warunkami higieny pracy w zakładach pracy ma na celu ochronę zdrowia pracowników przed niekorzystnymi skutkami narażenia na czynniki pochodzenia chemicznego, fizycznego i biologicznego w środowisku pracy. Działania te zapobiegają powstawaniu chorób, w tym chorób zawodowych oraz poprawiają stan sanitarny pomieszczeń i otoczenia zakładów, co pozwala zapewnić pracownikom bezpieczeństwo podczas wykonywanych prac.

Na terenie miasta Bytom nadzorem objętych były 383 obiekty, prowadzące działalność gospodarczą zarówno produkcyjną, jak i usługową oraz handlową. W 2024 r. przeprowadzono 140 kontroli w 119 obiektach, wydano 42 decyzje administracyjne związane z nadzorem i 42 decyzje w sprawie chorób zawodowych.

1. Ocena realizacji wymagań higienicznych i zdrowotnych w zakładach pracy

W ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy na terenie miasta Bytomia skontrolowano 87 zakładów, przeprowadzono 123 kontrole w tym 11 interwencyjnych. W 21 zakładach stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły następujących zagadnień:

- brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy;
- brak rejestru i kart badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia; zły stan sanitarno - techniczny pomieszczeń pracy i pomieszczeń higienicznosanitarnych (brudne, zakurzone z ubytkami tynku, zagrzybione ściany i sufity, ubytki w płytkach ściennych i podłogowych, ubytki w wykładzinach podłogowych, zniszczone umywalki, zniszczone baterie, zardzewiałe urządzenia grzewcze, brak żarówek w punktach świetlnych);
- zniszczone krzesła stanowiące wyposażenie stanowisk z monitorem ekranowym;
- brak stanowiskowych instrukcji bhp; przekroczenie NDS pyłów mąki na stanowiskach pracy, w ocenie ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy nie uwzględnia się wszystkich czynników szkodliwych dla zdrowia a w szczególności czynnika biologicznego;
- pracodawca nie zapewnia warunków do higienicznego przechowywania posiłków własnych, jak również odzieży własnej;
- brak rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawiania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym;

- brak rejestru pracowników narażonych na działanie substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

W celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości wydanych zostało 20 decyzji administracyjnych nakazujących. Ponadto na wniosek stron wydano 18 decyzji zmieniające termin wykonania nakazów wcześniej wydanych decyzji, 1 decyzję uchylającą wykonanie nakazów w związku z zakończeniem działalności produkcyjnej i 1 decyzję umarzającą postępowanie administracyjne w związku z wykonaniem stwierdzonych nieprawidłowości przed wydaniem decyzji nakazującej.

Na koniec 2024 r. w 4 zakładach pracy stwierdzono występowanie przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (hałas, pyły, mikroklimat gorący). Podczas kontroli stwierdzono, że stanowiska pracy gdzie występują przekroczenia czynników szkodliwych dla zdrowia są oznakowane i w miarę możliwości technicznych, są odizolowane. Pracodawcy podejmują działania organizacyjno - techniczne zmierzające do ograniczenia narażenia na te czynniki. Pracownicy zostali poinformowani o narażeniu i wyposażeni w środki ochrony osobistej, a także zostają poddawani badaniom profilaktycznym lekarskim oraz monitorowany jest stan zdrowia pracowników narażonych przez pracodawców.

2. Nadzór nad chemikaliami i produktami kosmetycznymi

W ramach prowadzonego nadzoru nad chemikaliami i produktami kosmetycznymi przeprowadzono 27 kontroli, w tym 11 kontroli w obiektach wprowadzających do obrotu produkty chemiczne, detergenty, produkty biobójcze, prekursorzy narkotyków kategorii 2 i 3 oraz 16 kontroli z zakresu wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych. Kontrole odbyły się w zakresie oceny kart charakterystyki, oznakowania i składu produktów, posiadanych pozwoleń na obrót produktami biobójczymi. 3 kontrole przeprowadzono w ramach zgłoszonych wniosków o interwencje. W 2 obiektach stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły:

- nieprawidłowo oznakowanych produktów kosmetycznych ze względu na brak nr partii lub oznaczenia pozwalającego na jednoznaczną identyfikację produktu oraz ze względu na obecność substancji zakazanych i brak na opakowaniu jakiegokolwiek tzw. „daty minimalnej trwałości”, wobec czego wydano decyzję administracyjną nakazującą wstrzymania udostępniania nieprawidłowo oznakowanych produktów kosmetycznych oraz wycofania z obrotu produktów kosmetycznych. Ponadto PPIS w Bytomiu nałożył na jednego z przedsiębiorców administracyjną karę pieniężną w wysokości 2500 zł.;
- wprowadzanego do obrotu detergentu klasyfikowanego jako stwarzający zagrożenie dla zdrowia, który nie posiadał oznakowania w języku polskim zgodnego z aktualnym stanem prawnym; a informacje zawarte na etykiecie detergentu były niespójne z treścią karty charakterystyki m.in. podano niewłaściwe hasło ostrzegawcze (niezgodne z klasyfikacją mieszaniny), niewłaściwy identyfikator produktu (nazwa handlowa) oraz nazwy składników zawartych w mieszaninie. W związku z nakazano wycofanie z obrotu przedmiotowego detergentu do czasu prawidłowego oznakowania.

Na terenie miasta Bytom znajduje się jeden podmiot zajmujący się dystrybucją prekursorów narkotykowych kat. 2 i 3 takich jak: fosfor czerwony, nadmanganian VI potasu, toluen, aceton, kwas siarkowy, kwas solny. Przedsiębiorca zgodnie z obowiązującymi przepisami przekazuje do PPIS w Bytomiu informacje dotyczące ilości wykorzystywanych lub dostarczanych odbiorcom przedmiotowych substancji oraz nazwiska i dane kontaktowe funkcjonariuszy odpowiedzialnych za ich handel. Przeprowadzona kontrola w zakresie wprowadzania do obrotu fosforu czerwonego, nie wykazała nieprawidłowości.

3. Nadzór nad środkami zastępczymi

W 2024 r. na terenie miasta Bytom nie było zgłoszeń w zakresie podejrzenia wprowadzania do obrotu środków zastępczych. Pracownicy na bieżąco dokonują weryfikację stron internetowych w zakresie sprzedaży środków zastępczych.

4. Choroby zawodowe

W roku 2024 PPIS w Bytomiu wydał 42 decyzje w sprawie chorób zawodowych, w tym 26 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej i 16 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

Stwierdzone choroby zawodowych w 2024 r. obejmowały 22 przypadki pylicy płuc, 1 przypadek przewlekłego obturacyjnego zapalenia oskrzeli, przewlekłej choroby narządu głosu, nowotwór złośliwy – rak płuca oraz przewlekłej choroby układu ruchu – przewlekłe zapalenie okołostawowe barku. Choroby te były spowodowane działaniem pyłów zwłókniających, pyłów i gazów drażniących, nadmiernym wysiłkiem głosowym, pyłami zawierającymi wolną krystaliczną krzemionkę oraz sposobem wykonywania pracy obciążającym kończyny górne, wymagającym okresowo unoszenia kończyn górnych powyżej poziomu barków.

Zestawienie stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2023 i 2024

Numer choroby zawodowej i nazwa	2023 r.	2024 r.
	Liczba przypadków	Liczba przypadków
poz.3 - pylice płuc	15	22
Poz. 5 – przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli (...)	0	1
poz. 15 - przewlekłe choroby narządu głosu	0	1
poz. 17 - nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi	0	1
poz. 19 - przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	0	1
Razem	15	26

Z powyższej tabeli wynika, że na terenie miasta Bytomia w porównaniu do roku 2023 zwiększyła się liczba stwierdzonych chorób zawodowych (z 15 na 26 przypadków). W roku 2024 pojawiły się przypadki, których nie notowano w 2023 r., tj. przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli (...), przewlekłe choroby narządu głosu, nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi oraz przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy. Ponadto zwiększyła się ilość stwierdzonych pylic płuc.

Działalność interwencyjna

W 2024 r. wpłynęło 7 wniosków o podjęcie interwencji. Interwencje dotyczyły:

- złego stanu sanitarno – technicznego pomieszczeń higienicznosanitarnych dla pracowników w podmiocie leczniczym;
- złych warunków składowania i przechowywania soli drogowej używanej w działalności zakładu oraz gromadzenia odpadów, powstających w ramach prowadzonej działalności;
- nieprawidłowych warunków pracy przy produkcji woreczków nikotynowych;
- sprzedaży nieprawidłowo oznakowanych kosmetyków,
- złych warunków sanitarnohigienicznych w kioskach RUCHU;
- niskiej temperatury w pomieszczeniach sprzedaży w sklepach „ŻABKA”;
- wprowadzania do obrotu niewłaściwie oznakowanego detergentu.

W związku ze zgłoszonymi interwencjami przeprowadzono 14 kontroli, z czego 8 kontroli wykazało nieprawidłowości. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami PPIS w Bytomiu wydał 5 decyzji nakazujących. Za bezzasadne znano 2 interwencje, które dotyczyły złych warunków składowania i przechowywania soli drogowej używanej w działalności zakładu oraz gromadzenia odpadów, oraz niskiej temperatury w pomieszczeniach sprzedaży w sklepach ŻABKA.

Wnioski:

1. Przeprowadzone kontrole w zakładach pracy podobnie jak w roku ubiegłym wykazały, że pracodawcy nie przestrzegają częstotliwości badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy. Ponadto stwierdzono, że pracodawcy nie dbają o stan sanitarny pomieszczeń pracy i pomieszczeń higienicznosanitarnych. Istotnym czynnikiem w zachowaniu odpowiedniego stanu higieniczno-sanitarnego zakładów pracy jest systematyczny nadzór w tym zakresie. Prowadzona działalność kontrolna w dużym stopniu przyczynia się bowiem do podnoszenia stanu bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników zatrudnionych w kontrolowanych zakładach pracy, szczególnie w warunkach narażenia zawodowego. W porównaniu do roku ubiegłego warunki higieny pracy uległy poprawie.
2. Przeprowadzone kontrole w zakresie chemikaliów i produktów kosmetycznych wykazały, że zdecydowana większość podmiotów wprowadzających do obrotu produkty spełniają wymagania prawne.
3. W zakresie chorób zawodowych w 2024 r. zaobserwowano wzrost liczby stwierdzonych chorób zawodowych będących następstwem narażenia na czynniki szkodliwe w środowisku pracy lub wywołane sposobem wykonywania pracy.
4. W roku sprawozdawczym przedstawiciele PPIS w Bytomiu w ramach prowadzonego nadzoru w zakładach pracy podejmowali działania informacyjno - edukacyjne. Omawiano zagadnienia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, wskazywano przepisy regulujące powyższe zagadnienia. Działania edukacyjno - informacyjne prowadzono również podczas nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu produktów chemicznych, gdzie omawiano wymagania dotyczące oznakowania opakowań produktów kosmetycznych, produktów biobójczych, detergentów oraz innych produktów wprowadzanych do obrotu. Podczas kontroli sprawdzano również realizację zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwem używania tytoniu i wyrobów tytoniowych tj. zakazu palenia na terenie zakładu pracy.

VIII. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Działalność Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego realizowano na podstawie art. 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej poprzez wykonywanie zadań, których celem było zapewnienie właściwego stanu sanitarno - zdrowotnego w obiektach, a także zagwarantowanie, aby projektowane obiekty nie powodowały zagrożenia i uciążliwości dla ludzi zamieszkałych i przebywających w ich sąsiedztwie. Opiniowanie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przedsięwzięć dotyczyło takich obiektów jak np.: obiekty żywnościowo - żywnościowe, obiekty usługowo - handlowe, obiekty przemysłowe, zakłady kosmetyczno - fryzjerskie i odnowy biologicznej, inwestycje związane z gospodarką wodno - ściekową, obiekty sportu i rekreacji oraz inne.

Stanowiska Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i dotyczą planowanych inwestycji lub zagospodarowania terenu.

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny realizowany był poprzez zajmowanie stanowisk w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych w sprawach:

1. projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,
2. warunków zabudowy i zagospodarowania terenu oraz lokalizacji inwestycji celu publicznego,
3. oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko,
4. dokumentacji projektowych inwestycji, w szczególności projektów budowlanych,
5. obiektów budowlanych przed dopuszczeniem ich do użytkowania przez właściwy organ.

Ad. 1. W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, wydano:

- a. 3 opinie uzgadniające zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- b. 4 opinie w sprawie zaopiniowania projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Dla miasta Bytomia uzgodniono i zaopiniowano:

Ad a. na etapie uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko:

- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Bytom – etap II – dla terenu Karbia,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Bytom – etap III – dla terenu Szombierek Południowych i Łagiewnik Zachodnich,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Bytom – etap IV – dla terenu położonego w rejonie ulicy Siemianowickiej.

Ad b. na etapie zaopiniowania projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko:

- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie ulic: Dworcowej, Strzelców Bytomskich i Stanisława Witczaka w Bytomiu - II etap,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Bytom – etap I – dla terenu położonego w rejonie ulicy Brzezińskiej,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie Placu Jana w Bytomiu,

- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego północnej i wschodniej części Miechowic w Bytomiu.

Ad. 2. W przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uzgadniano warunki zabudowy i zagospodarowania terenu lub lokalizacji inwestycji celu publicznego. Uzgodniono 93 wnioski dotyczące tego zagadnienia (w roku 2023 uzgodniono 55 wniosków).

Ad. 3. W ramach procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wydano:

- 10 opinii sanitarnych stwierdzających brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, 1 opinię stwierdzającą potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wraz z zakresem raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
- 4 opinie sanitarne przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Przy zajmowaniu stanowisk w ramach sprawowanego zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zwracano szczególną uwagę na takie zagadnienia, jak:

- rodzaj i charakterystyka przedsięwzięcia z uwzględnieniem skali i zasięgu oddziaływania, możliwości kumulowania się oddziaływań, zwłaszcza w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej,
- planowane przeznaczenie terenu, w tym oddzielenie stref mieszkaniowych i usługowych od przemysłowych, wyznaczenie terenów pod inwestycje mogące znacząco oddziaływać na środowisko oraz zachowanie stref ochronnych, w celu ograniczenia niekorzystnego wpływu na jakość i komfort życia mieszkańców,
- funkcja i ład przestrzenny oraz rekultywacja terenów poprzemysłowych, w celu zapewnienia prawidłowego rozwoju miasta i uporządkowania krajobrazu,
- gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami, zachowanie standardów emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza ze szczególnym uwzględnieniem zastosowanych rozwiązań chroniących środowisko i zdrowie ludzi,
- właściwa organizacja prac remontowo-budowlanych oraz odpowiednie warunki higieniczno - sanitarne w miejscach pracy, poprzez zastosowanie odpowiednich urządzeń i rozwiązań technicznych.

Grupę zaopiniowanych przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach stanowiły: inne – ok. 25%, inwestycje związane z gospodarką odpadami, inwestycje związane z gospodarką wodno – ściekową oraz obiekty przemysłowe – po ok. 19%, inwestycje drogowe – ok. 12%, obiekty sportu i rekreacji – ok. 6%.

W roku 2023 wydano 10 opinii sanitarnych stwierdzających brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz 1 opinię stwierdzającą potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wraz z określeniem zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

Ad. 4. W roku 2024 uzgodnionych zostało pozytywnie 11 dokumentacji projektowych, natomiast w 2023 – 7 dokumentacji projektowych. Wydane opinie dotyczyły: zakładów kosmetyczno – fryzjerskich i odnowy biologicznej – ok. 46%, inne – ok. 27%, obiektów żywieniowo – żywnościowych, obiektów ochrony zdrowia oraz obiektów wychowania i nauczania – po ok. 9%.

Ad. 5. W zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wydano 49 stanowisk odnośnie zgodności wykonania obiektu z projektem w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych (w tym 48 opinii pozytywnych, 1 opinię stwierdzającą niezgodność wykonania obiektu z projektem budowlanym, która nie stanowiła zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi). W 2023 roku wydano 45 pozytywnych opinii sanitarnych dopuszczających obiekty do użytkowania;

2 opinie stwierdzające niezgodność wykonania obiektu z projektem budowlanym, które nie stanowiły zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi oraz 1 stwierdzającą, iż zgłoszona część nie może samodzielnie funkcjonować zgodnie z docelowym przeznaczeniem obiektu.

Ze wszystkich wpływających wniosków 61% odnosiło się do zmiany sposobu użytkowania obiektów, 39% dotyczyło obiektów, na które nałożono obowiązek uzyskania pozwolenia na użytkowanie.

Wśród obiektów zgłaszanych do użytkowania największą grupę stanowiły: obiekty żywieniowo - żywnościowe – ok. 41%, zakłady fryzjersko - kosmetyczne i odnowy biologicznej – ok. 27%, inne – ok. 14%, obiekty ochrony zdrowia i obiekty usługowo – handlowe – po ok. 8%, obiekty przemysłowe – ok. 2%.

W 2024 roku pracownicy Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego przeprowadzili 65 kontroli i wizytacji obiektów i inwestycji zlokalizowanych na terenie miasta Bytomia.

Porównując rok 2024 i 2023, w ilości wszystkich załatwianych spraw, obserwujemy wzrost wydanych stanowisk o ok. 28%.

IX. Działalność w zakresie promocji zdrowia

Realizacja zadań w zakresie promocji zdrowia w 2024 r. na terenie działania PSSE Bytom wynika z Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, Narodowego Programu Zdrowia, sytuacji epidemiologicznej kraju i potrzeb zdrowotnych ludności. W celu poprawy stanu zdrowotnego, zwiększenia jakości życia oraz kreowania zdrowego stylu życia społeczności realizowano ogólnopolskie i wojewódzkie prozdrowotne programy edukacyjne oraz interwencje nieprogramowe. Kampanie społeczne, akcje zdrowotne dotyczyły m.in. prawidłowych nawyków higienicznych, profilaktyki nadwagi i otyłości, profilaktyki używania środków psychoaktywnych, bezpiecznego korzystania z promieniowania ultrafioletowego, profilaktyki chorób zakaźnych i innych problemów zdrowotnych wynikających z sytuacji epidemiologicznej.

W roku 2024 przeprowadzono 33 wizytacje, zorganizowano i przeprowadzono 14 akcji profilaktycznych, 27 zajęć warsztatowych dla dzieci i młodzieży, 2 zajęcia warsztatowe dla seniorów, 2 wykłady dla przyszłych mam w szkołach rodzenia, 3 wystawy nt. profilaktyki nowotworowej związku z Światowym Dniem Walki z Rakiem oraz dot. rozsądnego stosowania antybiotyków w związku z Europejskim Dniem Wiedzy o Antybiotykach i Światowym Tygodniem Wiedzy o Antybiotykach

Działania w zakresie profilaktyki nadwagi i otyłości

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO), informuje o wzrastającej liczbie otyłych dzieci i młodzieży. Dzieciństwo i dojrzewanie są okresem krytycznym w rozwoju otyłości. Do zwiększonego przyrostu masy ciała dochodzi zwykle około 8 roku życia i w późniejszym wieku większość dzieci utrzymuje masę ciała na tym samym poziomie w okresie dojrzewania. Ważnym elementem profilaktyki nadmiernej masy ciała jest edukacja w zakresie zasad racjonalnego żywienia i zdrowego stylu życia.

• Ogólnopolski Program Edukacyjny „Trzymaj Formę!”

Program profilaktyki nadwagi i otyłości u dzieci promuje zbilansowane odżywianie i aktywność fizyczną. Adresowany do uczniów szkół podstawowych klas V-VIII. Głównym celem jest zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie oraz kształtowanie prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin, promowanie zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki. W roku szkolnym 2023/2024 realizowana była XVII

edycja, którą zrealizowały 24 szkoły, gdzie przeprowadzono 5 wizytacji działań programowych. Ponadto zorganizowano w PSSE Bytom powiatowy konkursu Wiedzy o Zdrowym Stylu Życia „Trzymaj Formę”.

- **Wojewódzki projekt edukacyjny „Klub Zdrowego Przedszkolaka”**

Celem projektu jest wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci poprzez propagowanie zdrowego stylu życia w placówkach przedszkolnych. Projekt zawierający zróżnicowaną tematykę odnoszącą się do zagadnień zdrowotnych. Zdrowy styl życia powinien być kształtowany już od najmłodszych lat, aby skutecznie kreować zachowania zdrowotne w dorosłym życiu. Adresatami projektu były dzieci, ich rodzice i opiekunowie oraz przedstawiciele środowiska przedszkolnego. Działania projektowe miały wzbogacić wiedzę najmłodszych i ukształtować w nich właściwe nawyki higieniczno - zdrowotne. W roku przedszkolnym 2023/2024 projekt zrealizowały 34 placówki przedszkolne tj. 11 mniej niż w poprzedniej edycji, przeprowadzono 5 wizytacji. Edukacją składającą się z czterech modułów objęto 2397 przedszkolaków. W 10 przedszkolach dla 268 przedszkolaków przeprowadzono zajęcia warsztatowe, podczas których zaprezentowano bajkę „Przygody dzielnego niedźwiadka Szczepana”.

- **Program „Skąd się biorą produkty ekologiczne”**

Program dedykowany przede wszystkim dzieciom w wieku przedszkolnym (5-6-latki), rodzicom, opiekunom oraz nauczycielom wychowania przedszkolnego. Celem programu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. W trakcie realizacji programu dzieci dowiedziały się skąd biorą się produkty ekologiczne, dlaczego warto je wybierać, jakie są zalecenia zdrowego stylu życia oraz jak przestrzegać zasad higieny. W roku przedszkolnym 2023/2024 projekt zrealizowało 30 placówek przedszkolnych, edukacją objęto 1648 przedszkolaków.

- **Akcja #wybierz zdrowie**

Cele interwencji nieprogramowej jest propagowanie aktywności ruchowej poprzez zabawę, kształtowanie postaw i zachowań związanych ze zdrowym, a przede wszystkim aktywnym stylem życia wśród najmłodszych oraz wspomaganie rozwoju społecznego i prawidłowych interakcji z rówieśnikami. Adresatami akcji byli uczniowie szkół podstawowych lub dzieci w miejscach wypoczynku letniego. Zadanie zrealizowane zostało w czasie wakacji z wykorzystaniem scenariusza zajęć pt. „Ścieżka do zdrowia” wśród 112 dzieci w 6 placówkach organizujących lato w mieście.

- **Kampania EFSA dotycząca bezpieczeństwa żywności - #Safe2EatEU i #PlantHealth4Life**

Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) prowadził kampanię dotyczącą bezpieczeństwa żywności pod nową nazwą #Safe2EatEU i kampanie #PlantHealth4Life . Celem kampanii było wspieranie konsumentów w dokonywaniu świadomych wyborów żywnościowych, wyjaśnienie naukowe podstawy bezpieczeństwa żywności, ułatwiając dostęp do informacji m.in. o stosowaniu suplementów diety, czy bezpiecznym przygotowywaniu i przechowywaniu produktów spożywczych, zwrócenie uwagi na szczególnie związek między zdrowiem roślin, a naszym codziennym życie. Na bieżąco zamieszczano posty w mediach społecznościowych, dystrybuowano i eksponowano materiały podczas akcji profilaktycznych.

Profilaktyka używania środków psychoaktywnych

Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadziła również działania w zakresie profilaktyki palenia tytoniu i e-papierosów. Prowadzone działania edukacyjne powinny mieć wpływ na zmiany w społeczeństwie w kwestii dotyczącej palenia tytoniu. Działania dotyczące przestrzegania zakazu palenia tytoniu prowadzone były na terenie placówek oświatowo - wychowawczych, zakładów opieki zdrowotnej, zakładów pracy i w zakładach gastronomicznych. W ramach tego programu przeprowadzono 10 akcji profilaktycznych, 249 osób palących papierosy skorzystało z pomiarów stężenia tlenu w wydychanym powietrzu.

- **Program Przedszkolnej Edukacji Antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”**

Program przygotowany dla dzieci w wieku 5-6 lat. Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem na działanie dymu tytoniowego oraz kształtowanie świadomych, asertywnych postaw wśród dzieci dotyczących ochrony własnego zdrowia, w przypadku bezpośredniego kontaktu z osobami palącymi. Edukacją objęto 1786 dzieci z 37 placówek przedszkolnych. Przeprowadzono 7 wizytacji programu.

- **Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie**

Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie”, dedykowany jest dzieciom klas czwartych szkoły podstawowej. Głównym celem było zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów i e-papierosów. Zajęcia były realizowane za pomocą zróżnicowanych metod aktywizujących, takich jak dyskusje, wymiana doświadczeń, spostrzeżeń, pomysłów. Podstawą całego cyklu są przygotowane przez uczniów cztery zadania, które dotyczą różnych aspektów problemu uzależnienia od tytoniu oraz prewencji w tym zakresie. Program realizowało 22 szkoły podstawowe, przeprowadzono 4 wizytacje działań programowych.

Działania w zakresie profilaktyki używania środków psychoaktywnych w tym nowych narkotyków

Mając na uwadze zdrowie i bezpieczeństwo młodzieży oraz ze względu na obserwowanie niepokojącego zjawiska, jakim jest nadmierne korzystanie z nowych narkotyków, Inspekcja Sanitarna prowadziła systematyczne działania edukacyjno - informacyjne zmierzające do zminimalizowania używania środków psychoaktywnych. W tym zakresie realizowane poniższe programy:

- **Program profilaktyki uniwersalnej „Smak życia czyli debata o dopalaczach**

Celem programu jest dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich używania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami. W roku szkolnym 2023/2024 program zrealizowało 21 szkół podstawowych, przeprowadzono 3 wizytacje działań programowych. Podczas 3 przeprowadzonych warsztatów profilaktycznych w szkołach podstawowych przedstawiono prezentacje oraz umożliwiono młodym osobom wykonanie zadań w narkoglach

- **Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?**

Program obejmuje informacje dotyczące ograniczenia niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie. W roku szkolnym 2023/2024 program zrealizowało 13 szkół ponadpodstawowych i Internat Szkoły Baletowej.

Przeprowadzono 2 wizytacje działań programowych oraz 4 zajęcia edukacyjne dla uczniów, podczas których umożliwiono młodym osobom wykonanie z testów w alkogoglach i narkogoglach

- **Kampania wojewódzka „Nowe narkotyki Nowe zagrożenia”.**

Głównym celem kampanii jest zapobieganie używaniu substancji psychoaktywnych, w szczególności nowych narkotyków, ale także alkoholu, tytoniu oraz leków przez osoby młode. Działania edukacyjne prowadzono dla młodzieży i seniorów podczas 12 warsztatów edukacyjnych, zadania przy użyciu alkogogli i narkogogli wykonało 401 uczestników zajęć. Podczas 14 akcji profilaktycznych prowadzono dystrybucję materiałów oraz zachęcano do wykonywania zadań przy użyciu alkogogli i narkogogli które wykonało 1040 osób. Zamieszczano posty w mediach społecznościowych.

Działania w zakresie profilaktyki chorób zakaźnych i nowotworów Promocja szczepień ochronnych – Kampania społeczna „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”, kampania informacyjno-edukacyjnej „Mamo, Tato pamiętajcie o moich szczepieniach”, monitoring bezpłatnych szczepień przeciw HPV i #Unitedinprotection

Szczepienia ochronne są najskuteczniejszym sposobem zapobiegania wielu chorobom zakaźnym, zmniejszając tym samym liczbę powikłań oraz zgonów. Celem kampanii jest przede wszystkim podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych w tym promocja szczepień HPV zwiększenie liczby osób poddających się szczepieniom profilaktycznym.

Grupą docelową kampanii jest ogół społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem rodziców dzieci ,w tym matek w oddziałach ginekologiczno-położniczych tuż po porodzie, przyszłych matek uczęszczających do szkół rodzenia, dzieci przedszkolnych, osoby starsze oraz podróżujące po świecie.

Działania w zakresie profilaktyki szczepień ochronnych realizowano podczas 11 akcji profilaktycznych, gdzie dystrybuowano materiały i udzielano porad. Przeprowadzono 2 wykłady w szkołach rodzenia oraz 2 pogadanki na oddziałach położniczych. W 10 przedszkolach przeprowadzono zajęcia profilaktyczne połączone z czytaniem bajki „Przygody dzielnego niedźwiadka Szczepana”. Na bieżąco zamieszczano posty w mediach społecznościowych.

- **Profilaktyka wirusa HPV i raka szyjki macicy Program „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”**

Celem programu „Wybierz Życie - Pierwszy Krok” jest podniesienie poziomu wiedzy na temat zagrożeń związanych z zakażeniami wirusem HPV i profilaktyki raka szyjki macicy. Zadaniem programu jest podniesienie świadomości zdrowotnej w zakresie roli profilaktyki wtórnej i pierwotnej raka szyjki macicy, a także motywowanie młodzieży do podjęcia roli liderów edukacji zdrowotnej w swoim środowisku, w celu wpływania na zachowania zdrowotne rodziców i opiekunów, a zwłaszcza wzrost zainteresowania badaniami profilaktycznymi w tym badaniami cytologicznymi. Adresatami programu są uczniowie szkół ponadpodstawowych, rodzice i opiekunowie uczniów oraz kadra pedagogiczna. W roku szkolnym 2023/2024 program zrealizowało 18 szkół ponadpodstawowych, przeprowadzono 3 wizytacje działań programowych..

- **Profilaktyka czerniaka Program edukacyjny „Znamie! Znam je?”**

W ostatnich latach w Polsce można obserwować gwałtowny wzrost liczby zachorowań na czerniaka złośliwego, głównie wśród ludzi młodych. Przygotowany program edukacyjny, skierowany do młodzieży szkół ponadpodstawowych, ma na celu poszerzenie wiedzy

o nowotworach złośliwych Młodzież poznała zasady ochrony przed czerniakiem, cechy charakterystyczne czerniaka oraz sposób kontroli własnej skóry. W roku szkolnym 2023/2024 program zrealizowało 20 szkół ponadpodstawowych w 2 placówkach przeprowadzono wizytację programu.

- **„Podstępne WZW”**

Celem programu „Podstępne WZW” jest podniesienie wiedzy na temat profilaktyki zakażeń HAV, HBV i HCV oraz kształtowanie zachowań zdrowotnych, w tym również w zakresie przeciwdziałania chorobom zakaźnym i stanowi ważny element działań edukacyjnych w szkole. Adresatami programu są uczniowie szkół ponadpodstawowych, rodzice i opiekunowie uczniów oraz kadra pedagogiczna. W roku szkolnym 2023/2024 program zrealizowało 20 szkół ponadpodstawowych w 5 placówkach przeprowadzono wizytację programu.

Krajowy Program Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV. Profilaktyka HIV/AIDS

W ramach Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS podejmowano działania mające na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS. Jednym z celów kampanii było uświadamianie, że zakażenie wirusem HIV nie jest już wyzwaniem dla medycyny, a przy odpowiednim leczeniu można z nim żyć wiele lat i stać się niezakaźnym dla innych osób. Program ma na celu kształtowanie postawy tolerancji wobec osób zakażonych wirusem HIV i chorych na AIDS. Podczas 5 akcji profilaktycznych zachęcano do wykonania bezpłatnego i anonimowego testu w kierunku HIV w punktach konsultacyjno-diagnostycznych. W okolicy Światowego Dnia AIDS 16 szkół ponadpodstawowych zrealizowało wojewódzką akcję pt. Warto wiedzieć o HIV i AIDS polegającą na przeprowadzeniu zajęć profilaktycznych. Dodatkowo przeprowadzono 4 narady połączone z dystrybucją materiałów w przychodniach lekarskich.

Profilaktyka wad postawy

Popołnione w dzieciństwie, w fazie wzrostu kręgosłupa, nieprawidłowości rzutują na jego sprawność i funkcjonowanie w dorosłym życiu. Przeciążone plecaki uczniów to poważny problem narzucający potrzebę edukacji i działań zaradczych. Kształtowanie prawidłowej postawy ciała jest jednym z warunków właściwego rozwoju fizycznego dziecka. Ciężkie tornistry mogą przyczynić się do niewłaściwej postawy, bólów kręgosłupa, zmniejszenia pojemności płuc. W 2024 r. nasilono działania podczas 2 akcji profilaktycznych oraz przy współdziałaniu Sekcji HDiM w szkołach, w których był przeprowadzony pomiar obciążenia uczniów ciężarem tornistrów.

Akcja informacyjna „Łap słońce z głową”

Ryzyko zdrowotne związane ze zbyt długim przebywaniem na słońcu zwiększa się w okresie wakacji, dlatego edukacją na temat zasad profilaktyki chroniących przed skutkami nadmiernego promieniowania UV objęto osoby wypoczywające na terenie kąpielisk i placówek wypoczynku letniego w ramach akcji „Łap słońce z głową”. W okresie wakacji przeprowadzono akcję profilaktyczną, warsztaty dla dzieci z przedszkola, zorganizowano wakacyjne okienko profilaktyczne z materiałami na temat bezpiecznego opalania i zdrowia. W ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Górnośląskich Kolei Wąskotorowych w Bytomiu oplakatowano wagoniki Kolei Wąskotorowej. W okresie wakacji kolejka przemierza trasę Bytom – Miasteczko Śląskie stanowiąc ciekawy środek transportu i atrakcję turystyczną dla osób wypoczywających nad Zalewem Nakło - Chechło. Dystrybuowano materiały w wersji

papierowej wśród organizatorów akcji lato oraz zamieszczano posty w mediach społecznościowych.

Akcja „Bezpieczne Ferie 2024” „Bezpieczne Wakacje 2024”

Wakacje, ferie zimowe to czas, w którym w większym stopniu niż zwykle, narażeni jesteśmy na różnego rodzaju zagrożenia, dlatego prowadzone były działania informacyjno-edukacyjne promujące zdrowy styl życia, aktywność fizyczną, profilaktykę uzależnień (tytoń, alkohol, narkotyki) zapobieganie chorobom zakaźnym. Zorganizowano i przeprowadzono: 2 akcje profilaktyczne, 10 zajęć edukacyjno-warsztatowych dla 199 dzieci oraz narady z organizatorami wypoczynku, zachęcając ich do ekspozycji materiałów o tej tematyce.

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach, ustanowiony w 2008 roku przez Komisję Europejską na wniosek Europejskiego Centrum Zapobiegania i Kontroli Chorób, obchodzony jest 18 listopada każdego roku, by zwrócić uwagę na problem antybiotykooporności. Przeciwstawienie się utracie skuteczności terapeutycznego działania antybiotyków jest istotnym elementem działań prozdrowotnych inicjowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Zorganizowano 2 wystawy pt. „Superbakterie Oporniaki”, składające się z 8 plasz tematycznych obrazujących problem antybiotykooporności i 5 akcji profilaktycznych, podczas których zwracano uwagę na problem antybiotykooporności oraz nadużywania i niewłaściwego stosowania antybiotyków.

Akcja Bezpieczne grzybobranie

Zbieranie grzybów jest niezwykle popularne wśród społeczeństwa, wymaga wiedzy oraz doświadczenia. Główną przyczyną zatrucia grzybami jest niewłaściwe rozpoznanie jadalnych i trujących grzybów. Dlatego w okresie od maja do października prowadzone były działania informacyjno-edukacyjne. Podczas 2 akcji profilaktycznych eksponowano tablicę informacyjną z ekspozycją grzybów jadalnych i trujących, rozpowszechniono materiały związane z grzybami, przeprowadzono spotkanie edukacyjne z seniorami z Środowiskowego Domu Pomocy Integracja w Bytomiu. Zainteresowane osoby miały możliwość sprawdzenia grzybów przez grzyboznawcę zatrudnionego w PSSE w Bytomiu.

Kampania edukacyjna „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”

Kampania ma na celu propagowanie podstawowych zasad ochrony przed kleszczami, edukacja w zakresie prawidłowego usuwania kleszcza, zwiększenie społecznej świadomości w zakresie profilaktyki chorób przenoszonych przez kleszcze, zwiększenie wiedzy na temat szczepień ochronnych jako skutecznej metody profilaktyki kleszczowego zapalenia mózgu. Podczas zorganizowanych 10 akcji profilaktycznych i 15 pogadanek dla dzieci, młodzieży i seniorów dystrybuowano materiały edukacyjne oraz prezentowano kleszcze w probówkach.

Głównym celem działań promocji zdrowia przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu w 2024 r. było kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych, promowanie zdrowego stylu życia, oraz pogłębienie świadomości w zakresie zachowań ryzykownych dla zdrowia. Powyższe działania obejmowały realizację programów edukacyjnych oraz kampanii społecznych. Na podstawie prowadzonego systematycznie monitoringu i oceny poszczególnych przedsięwzięć prozdrowotnych w placówkach oświatowo-wychowawczych stwierdzono, że realizacja programów jest prowadzona właściwie. W działaniach zmierzających do poprawy stanu zdrowia mieszkańców uwzględniono bieżące problemy związane z tematyką zdrowia i sytuacją epidemiologiczną kraju. Edukacja ukierunkowana na zwiększenie świadomości i odpowiedzialności za własne

zdrowie wśród ludności wymaga długofalowych, permanentnych działań o szerokim zakresie, skierowanych do różnych grup odbiorców. Na całokształt sytuacji zdrowia niewątpliwie ma wpływ styl życia, dlatego też potrzebna jest współpraca wszystkich instytucji i organizacji, które w swoich podstawowych założeniach i celach eksponują problemy promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej. W roku 2024 edukacja i promocja zdrowia była prowadzona za pośrednictwem mediów społecznościowych i strony internetowej. Ta forma przekazu cieszy się zainteresowaniem, umożliwia możliwość dotarcie do większej liczby osób w różnym wieku, w szczególności do młodzieży. Media społecznościowe, dają możliwość szybkiej komunikacji ze społeczeństwem w ciekawy i nowoczesny sposób, co niewątpliwie wpływa na skuteczność działań profilaktycznych.

X. Działalność laboratoryjna

W zakresie badań laboratoryjnych

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Bytomiu wykonuje badania laboratoryjne w zakresie nadzoru sanitarnego, działając w Zintegrowanym Systemie Badań Laboratoryjnych. Zakres badań wykonywanych w Oddziale Laboratoryjnym jest zgodny z zadaniami statutowymi Inspekcji Sanitarnej. Zadania realizowane są w trzech sekcjach Oddziału Laboratoryjnego: Sekcji Badań Wody, Sekcji Badań Żywności oraz Sekcji Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń. W 2024 roku Oddział Laboratoryjny realizował swoje zadania zgodnie z planem.

Od roku 2004 Oddział Laboratoryjny posiada akredytację PCA na wykonywane badania. Rokrocznie podczas oceny zewnętrznej zakres badań akredytowanych jest uaktualniany lub rozszerzany o nowe lub zmieniające się metodyki badań. Szczególną wagę do aktualizacji zakresu badań akredytowanych przywiązuje się do tych metodyk badawczych, które znajdują się w wymaganym obszarze prawnym. Co roku podczas oceny zewnętrznej audytorzy PCA podkreślają duże zaangażowanie i doświadczenie personelu technicznego w dziedzinie wykonywanych badań.

W 2024 roku:

a) **Sekcja Badań Wody** przeprowadziła mikrobiologiczne, fizykochemiczne i sensoryczne badania:

- wody przeznaczonej do spożycia – zbadano 37 próbek (co stanowi spadek ilości próbek o 46% względem roku 2023),
- wody z pływalni i innych obiektów wyposażonych w niecki basenowe – zbadano 28 próbki (co stanowi wzrost o 27% względem ubiegłego roku),
- wody wodociągowej ciepłej – zbadano 100 próbek (co stanowi 17% spadek względem roku ubiegłego).

W zakresie badań mikrobiologicznych oznaczane były: bakterie z grupy coli, bakterie *Escherichia coli*, enterokoki kałowe, ogólna liczba mikroorganizmów, liczba *Pseudomonas aeruginosa*, liczba bakterii z rodzaju *Legionella*, liczba bakterii *Clostridium perfringens*.

Badania fizyko – chemiczne obejmowały oznaczanie barwy, mętności, przewodnictwa, odczynu pH, zawartości jonu amonowego, azotynów, azotanów, chlorków, żelaza, manganu, wapnia, magnezu, glinu, twardości ogólnej, utlenialności, zawartości fosforanów. Dodatkowo badania fizykochemiczne wykonywane na pływalniach obejmowały oznaczenia chloru wolnego i chloru ogólnego oraz potencjału utleniająco – redukującego (redox).

Badania sensoryczne obejmowały smak i zapach.

b) **Sekcja Badań Żywności** wykonywała badania żywności w ramach urzędowej kontroli oraz monitoringu zgodnie z rocznym planem pobierania próbek żywności obejmując zakresem następujące kierunki badań: badania mikrobiologiczne, badania fizykochemiczne oraz badania sensoryczne.

Na terenie miasta Bytom:

- w kierunku mikrobiologicznym – zbadano 142 próbek (co stanowi 25% spadek względem ubiegłego roku),
- w kierunku fizykochemicznym – zbadano 45 próbek (w tym 6 próbek sanitarnych), co stanowi odpowiednio spadek ilości próbek fizykochemicznych o 20% i spadek ilości próbek sanitarnych o 33% względem ubiegłego roku.,
- w kierunku badań sensorycznych zbadano 30 próbek (wzrost ilości prób o 30% względem ubiegłego roku).

Badania mikrobiologiczne obejmowały wszystkie akredytowane grupy produktów.

W obszarze badań mikrobiologicznych zakwestionowano 6 pobranych do badań próbek, w tym 5 próbek lodów za przekroczoną liczbę bakterii z rodzaju *Enterobacteriaceae*, 1 próbkę drobiu za obecność *Salmonella spp.*

Monitoringiem badań fizykochemicznych objęto oznaczanie poziomu azotanów i azotynów w warzywach, w środkach specjalnego przeznaczenia żywieniowego (z udziałem warzyw) dla niemowląt i małych dzieci (w sumie 8 próbek) oraz w mięsie i produktach mięsnych, rybach i przetworach rybnych (w sumie 8 próbek).

Kontrolą sanitarną, w ramach corocznej akcji „mklk próchniczek”, objęto piekarnie, skąd pobrano i zbadano 6 próbek sanitarnych w kierunku zanieczyszczeń biologicznych. Trzy z w/w próbek kwestionowano za obecność szkodników i ich pozostałości.

Badania sensoryczne żywności obejmowały wszystkie akredytowane grupy produktów spożywczych. Zakwestionowano 1 próbę pobraną do badań sensorycznych z grupy warzyw (strączkowych) - brokuł mrożony, za obecność owadów.

c) **Sekcja Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń** przeprowadziła badania bakteriologiczne w kierunku zakażeń jelitowych (*Salmonella* i *Shigella*), badania parazytologiczne, badania skuteczności sterylizacji urządzeń. W próbkach przyjętych do badań w punkcie przyjęcia próbek w Bytomiu w roku 2024, wykonano:

- 10137 badań u 3379 osób podejmujących lub wykonujących prace, przy których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby (co stanowi spadek ilości badań o 7% względem roku poprzedniego),
- 137 badań u 47 osób, które były narażone na zakażenie poprzez kontakt z osobami chorymi lub zakażonymi (co stanowi 31% mniej badań względem 2023 roku),
- 51 badań dla 16 osób, u których mogą rozmnażać się i bytować drobnoustroje chorobotwórcze stanowiące potencjalne źródło zakażenia, a które same mogą pozostawać bez objawów chorobowych (co stanowi 183% wzrostu badań względem roku ubiegłego),
- 52 badań u 20 osób po przebytych salmonellozach i przeprowadzonym leczeniu (co stanowi 35% mniej ilości badań względem 2023 roku),
- 15 badań dla 8 osób u których istnieją objawy kliniczne wskazujące na chorobę zakaźną (ilość badań wzrosła o 36% względem 2023 roku),
- 41 badania dla 25 osób w kierunku pasożytów przewodu pokarmowego (ilość badań jest na tym samym poziomie względem roku poprzedniego),
- 1183 badania sporali (ilość badań porównywalna z rokiem 2023).

XI. Podsumowanie

W okresie minionego roku 2024, upoważnieni przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu przeprowadzili 2122 kontrole / wizytacje.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 353 decyzje administracyjne.

Ponadto wydano 321 decyzji obciążających stronę kosztami za przeprowadzone czynności kontrolne, w czasie których stwierdzono nieprawidłowości oraz za kontrole na wniosek strony.

W stosunku do osób winnych rażących zaniedbań nałożono 62 mandaty karne na kwotę 16900 zł.

W przypadku występujących trudności w egzekwowaniu obowiązków nałożonych decyzjami zastosowano środki przymusowego postępowania w administracji tj.

- wystawiono 3 tytuły wykonawcze,
- wydano 8 postanowień o nałożeniu grzywny na kwotę 2915 zł.

W 2024 r. w 5 skontrolowanych obiektach stwierdzono bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia ludzkiego, wobec czego wydano 5 decyzji z art. 27 ust. 2 ustawy o PIS, które dotyczyły następujących obiektów: sklepów spożywczych, hurtowni spożywczej, magazynu detergentów i sklepu z odzieżą używaną. Decyzje nakazywały wstrzymania wprowadzania do obrotu środków spożywczych, kosmetyków i detergentów.

Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej były również skierowane w zakresie chorób zawodowych, gdzie PPIS w Bytomiu wydał 42 decyzje w tym zakresie.

Podejmowane były również działania w związku z interwencjami, które mogły stanowić zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi oraz działania w ramach systemu RASFF/RAPEX.

Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego miasta Piekary Śląskie za rok 2024

Bytom 2025 r.

SZANOWNI PAŃSTWO

Mam przyjemność przekazać na Państwa ręce „Informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego miasta Piekary Śląskie za rok 2024”.

Dokument ten przygotowywany jest corocznie przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu na podstawie informacji uzyskanych w trakcie wykonywania czynności kontrolnych w ramach bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

Zdrowie człowieka zależy od wielu wzajemnie powiązanych czynników, wśród których wyróżnia się styl życia, środowisko naturalne i stworzone przez człowieka oraz społeczne życie, pracy, nauki, a także działania placówek leczniczych. To właśnie styl życia człowieka, w blisko 50% determinuje zachowanie zdrowia i dobrą kondycję psychofizyczną.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych oraz kształtowania odpowiednich postaw i zachowań prozdrowotnych.

Prowadzenie systematycznych badań oraz dokonywanie okresowych ocen stanu sanitarnego umożliwia monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej oraz podejmowanie niezbędnych działań interwencyjnych.

Z analiz porównawczych w stosunku do lat poprzednich wynika, że stan bezpieczeństwa sanitarnego miast jest na stałym poziomie, stwierdzone są jednak nadal negatywne zjawiska sanitarno - higieniczne wymagające podjęcia działań zarówno ze strony podmiotów gospodarczych, jak i władz samorządowych oraz administracyjnych.

Działalność restrykcyjno - kontrolna nie jest jedyną domeną działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Podejmowane są również inicjatywy mające na celu zachęcenie mieszkańców do dbania o zdrowie swoje i najbliższych poprzez kształtowanie prawidłowych nawyków prozdrowotnych oraz eliminowanie zachowań ryzykownych, a także stworzenie bezpiecznych warunków życia, nauki i pracy.

Mam nadzieję, że przedstawiony Państwu raport będzie podstawą do wyciągnięcia wniosków i podjęcia działań, które pozwolą na dalszą poprawę zdrowia publicznego w mieście. Ufam, iż zaprezentowana ocena upewni Państwa co do tego, że Państwowa Inspekcja Sanitarna pełni swoje zadania w sposób profesjonalny i rzetelny, zapewniając Nam wszystkim bezpieczeństwo sanitarne.

Spis treści:

I.	Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	5
1.	Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych	5
2.	Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych	7
	Wnioski	8
II.	Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą	8
1.	Stan sanitarny szpitali	8
2.	Stan sanitarny zakładów opiekuńczo – leczniczych	9
3.	Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych	9
4.	Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy	9
5.	Stan sanitarny praktyk zawodowych pielęgniarek	9
	Wnioski	9
III.	Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	10
1.	Stan sanitarno-higieniczny i techniczny	13
2.	Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych	14
3.	Piekarnie	14
4.	Działania doraźne w ramach systemu RASFF/RAPEX	15
5.	Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami	15
6.	Akcje	15
7.	Działalność interwencyjna za 2024 rok	19
	Wnioski	20
IV.	Jakość wody przeznaczonej do spożycia, wody ciepłej oraz wody do kąpieli	21
	Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych urządzeniach zaopatrywania w wodę	21
2.	Ocena jakości wody w pływalniach	22
3.	Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w budynkach zamieszkania zbiorowego, zakładach opieki zdrowotnej zamkniętej	23
V.	Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	23
1.	Ocena wybranych grup obiektów	24
2.	Interwencje	24
	Wnioski	25
VI.	Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych	25
1.	Stan sanitarny placówek oświatowo – wychowawczych	25
2.	Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia	26

3.	Profilaktyczna opieka zdrowotna	28
4.	Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży	28
5.	Interwencje	28
	Wnioski	28
VII.	Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy	29
1.	Ocena realizacji wymagań higienicznych i zdrowotnych w zakładach pracy	29
2.	Nadzór nad chemikaliami i produktami kosmetycznymi	30
3.	Nadzór nad środkami zastępczymi	30
4.	Choroby zawodowe	30
5.	Interwencje	31
	Wnioski	31
VIII.	Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	32
IX.	Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia	34
X.	Działalność laboratoryjna	39
XI.	Podsumowanie	41

I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

1. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

W ramach nadzoru nad chorobami zakaźnymi w 2024 roku na terenie Piekar Śląskich przeprowadzono łącznie 216 wywiadów epidemiologicznych w przypadkach chorób zakaźnych.

Ilość przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych zmniejszyła się w porównaniu do roku ubiegłego o 235.

Tabela Nr 1 – Porównanie ogólnej liczby wybranych jednostek chorobowych oraz hospitalizacji na terenie miasta Piekary Śląskie w 2023 i 2024 roku.

Kod wg ICD-10	Jednostka chorobowa	2023		2024		Trend
		liczba	hospitalizacja	liczba	hospitalizacja	
A02.0; A02.1; A02.2-8	Salmoneloza	12	8	4	3	↓
A04.0-9; A05.0-9	Inne bakteryjne zakażenie jelitowe oraz zatrucia pokarmowe	112	106	53	44	↓
A07.1	Giardioza (lamblioza)	2	0	5	0	↑
A08.0-4	Wirusowe zakażenia jelitowe	19	16	54	49	↑
A09	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	130	31	138	22	↑
A21	Tularemia	0	0	0	0	nd.
A28.2	Jersinioza pozajelitowa	0	0	0	0	nd.
A15-19	Gruźlica	13	13	17	17	↑
A31	Mikrobakteriozy - inne i BNO	0	0	1	1	↑
A32	Listerioza	0	0	0	0	nd.
A33-35	Tężec	0	0	1	1	↑
A37	Krztusiec	0	0	19	2	↑
A38	Płonica (szkarlatyna)	29	0	98	1	↑
A39; A46; A48.3; B95.0; B95.3; G04.2; G00.1; A40.3; J13; B96.3/G04.2; G00.0 A41.3; J14	Inwazyjne Choroby bakteryjne, wywołane przez meningokoki, Streptococcus pyogenes, Streptococcus pneumoniae oraz	16	9	15	8	↓

	Haemophilus influenzae typ B					
A48.1-2	Legioneloza	0	0	0	0	nd.
A50-53	Kiła	4	0	4	0	bez zmian
A54	Rzeżączka	2	0	0	0	nd.
A55-56	Choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez chlamydie	0	0	1	0	↑
A69.2	Borelioza z Lyme	13	0	26	1	↑
-	Ostre porażenie wiotkie dzieci w wieku 0-14 lat	0	0	0	0	nd.
A81	Encefalopatie gąbczaste	0	0	0	0	nd.
Z20.3/Z24.2; Z28	Styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień	9	0	15	0	↑
A84;B00.4;A81.1; A83; A85; B02.0; A86; A87.0; B00.3; A87.1-9; B02.1	Kleszczowe oraz inne wirusowe zapalenie mózgu, wirusowe zapalenie opon mózgowych	2	2	3	3	↑
G01; G04.2; G05.0; G00.2-8; G00.9	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	1	1	1	1	bez zmian
G03	Zapalenie opon mózgowych lub mózgu inne i nieokreślone	1	1	1	1	bez zmian
A90-1	Gorączka denga (klasyczna lub krwotoczna)	0	0	0	0	nd.
B01	Ospa wietrzna	600	0	167	0	↓
B05	Odra	0	0	0	0	nd.
B06	Różyczka	2	0	1	0	↓
B15; B16; B18.0-1; B17.1; B18.2; B17.0,208; B18.8-9; B19	Wirusowe zapalenie wątroby	24	4	39	1	↑
B20-B24	HIV, AIDS	2	0	1	0	↓
B26	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	1	0	3	0	↑

B50-54	Malaria (zimnica)	0	0	0	0	nd.
B67	Bąblowica (echinokokoza)	0	0	0	0	nd.
J10	Grypa	10	1	0	0	↓
P37.1	Toksoplazmoza	0	0	0	0	nd.
J10-J11	Grypa potwierdzona wynikiem szybkiego testu antygenowego	34	1	667	22	↑
J12.1;J20.5; J21.0;B97.4	Zakażenia wirusem RSV	10	7	59	22	↑
U07.1-2	Zakażenie SARS-CoV-2 (COVID-19)	690	26	818	26	↑

W 2024 r. na terenie Piekar Śląskich zarejestrowano 2 ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową, to jest o 2 mniej niż w roku poprzednim.

Ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową wystąpiły w oddziałach szpitalnych, w których zachorowały łącznie 4 osoby, nie odnotowano przypadków zgonów, zachorowania wywołane zostały przez *Clostridium difficile*.

W 2024 r. w nadzorowanym szpitalu wystąpiły 2 ogniska zakażeń szpitalnych, to jest o 2 mniej niż w roku poprzednim. Ogniska zakażeń były wywołane przez *Clostridium difficile*.

W zakresie prowadzonej działalności przeciwepidemicznej w 2024 r. nie zarejestrowano interwencji.

2. Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych

W 2024 roku na terenie miasta Piekary Śląskie sprawowano nadzór nad 22 punktami szczepień.

Skontrolowano 18 punktów szczepień, przeprowadzając 23 kontrole.

Kontrole podległych punktów szczepień przeprowadzono w zakresie oceny stanu sanitarno-higienicznego, wykonawstwa szczepień ochronnych, prowadzenia dokumentacji oraz gospodarki preparatami szczepionkowymi.

W trakcie przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Dzieci ze środowisk opornych, które nie zgłaszają się w wyznaczonym terminie do szczepienia, bądź w ogóle nie realizują obowiązku szczepień ochronnych zgłaszane są wraz z rodzicami lub opiekunami prawnymi przez poradnię imiennie do PSSE w Bytomiu.

W 2024 r. poradnia POZ zgłosiła 147 dzieci oraz 105 rodziców uchylających się od poddania dzieci szczepieniom ochronnym. PPIS w Bytomiu wystosował 3 wezwania zobowiązujące rodziców bądź opiekunów prawnych tych dzieci do zgłoszenia się do Poradni POZ w celu kontynuacji zaległych szczepień. Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się sukcesywny wzrost liczby osób uchylających się od szczepień ochronnych.

Na podstawie rocznych sprawozdań ze szczepień ochronnych oraz przeprowadzonej analizy wykonawstwa szczepień ochronnych za rok 2024 w porównaniu z rokiem ubiegłym zauważalny jest nieznaczny wzrost wykonawstwa szczepień ochronnych u dzieci i młodzieży podlegającej do szczepień.

Wnioski:

1. Podsumowując prowadzony w 2024 roku nadzór epidemiologiczny nad zachorowaniami na choroby zakaźne stwierdzono, że nadal problemem epidemiologicznym na terenie miasta Piekary Śląskie w analizowanym okresie było tak jak w roku poprzednim występowanie ognisk zakażeń w podmiotach leczniczych.
2. Istotnym problemem pozostają nadal osoby uchylające się od szczepień ochronnych. Pomimo działań podejmowanych ze strony poradni POZ, jak również PPIS w Bytomiu liczba osób uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych z roku na rok wykazuje tendencję wzrostową.

II. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą

1. Stan sanitarny szpitali

W 2024 roku sprawowano nadzór sanitarny nad 3 szpitalami na terenie Piekar Śląskich:

- SP Wojewódzki Szpital Chirurgii Urazowej im. dr J. Daaba w Piekarach Śląskich, ul. Bytomska 62,
- NZOZ pn. Szpital Miejski w Piekarach Śląskich pw. Św. Łukasza, Piekary Śląskie, ul. Szpitalna 11,
- Centrum Medyczne Gabos w Piekarach Śląskich, ul. Inwalidów Wojennych 79.

W roku sprawozdawczym wszystkie szpitale zostały skontrolowane.

W nadzorowanych szpitalach Sekcja Epidemiologii łącznie przeprowadziła 19 kontroli, w tym 4 kontrole sanitarne kompleksowe, 2 kontrole centralnych sterylizatori, 2 kontrole bloków operacyjnych, 7 kontroli sprawdzających, 2 kontrole dotyczące działalności komitetów i zespołów kontroli zakażeń szpitalnych oraz 2 kontrole w związku z wystąpieniem ognisk zakażeń szpitalnych.

W trakcie przeprowadzonych kontroli w 2 szpitalach stwierdzono nieprawidłowości dotyczące:

- przeterminowanych preparatów dezynfekcyjnych do rąk i powierzchni, przeterminowanego sprzętu jednorazowego użytku, wyrobów medycznych, środków ochrony indywidualnej,
- niewłaściwego stanu sanitarnego powierzchni mebli i sprzętu (ogólny nieład, przechowywane zakurzone, zbędne przedmioty, zakurzone powierzchnie szaf, dozowników na mydło, podajników na ręczniki jednorazowego użytku),
- zniszczonych mebli i sprzętu stanowiącego wyposażenie obiektu (szafki służące do przechowywania odzieży wierzchniej i roboczej personelu, fotel do poboru krwi, stolik na aparat EKG, umywalka, zardzewiała skorodowana armatura, zniszczone krzesła, kozetka lekarska, stół do masażu, stojaki na odzież, uszkodzony dozownik na środek dezynfekcyjny),
- złego stanu sanitarno- technicznego ścian i sufitów oraz wykładzin podłogowych w pomieszczeniach szpitala,
- nieprawidłowego przechowywania odzieży i obuwia personelu oraz środków ochrony indywidualnej,
- nieprawidłowego przechowywania odpadów medycznych, braku lub niekompletnego oznakowania pojemników i worków na odpady medyczne, uszkodzonych pojemników na odpady medyczne,
- braku ręczników jednorazowego użytku przy punktach wodnych.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 1000 zł wydano zalecenia doraźne.

Wydano 4 decyzje nakazujące. Na wniosek strony PPIS w Bytomiu wydał 1 decyzję zmieniającą termin wykonania zarządzeń ujętych w uprzednio wydanej decyzji.

Stan sanitarno – higieniczny szpitali wymaga poprawy poprzez bieżącą realizację obowiązków nałożonych w wydanych decyzjach.

W 2024 r. wystąpiły 2 ogniska zakażeń szpitalnych w NZOZ pn. Szpital Miejski w Piekarach Śląskich pw. Św. Łukasza.

W zakresie nadzoru nad opracowaniem ognisk zakażeń szpitalnych przeprowadzono 2 kontrole.

Ponadto przeprowadzono trzy kontrole zapleczy szpitali, tj.: NZOZ pn. Szpital Miejski pw. Św. Łukasza w Piekarach Śląskich przy ul. Szpitalnej 11 oraz SP Wojewódzki Szpital Chirurgii Urazowej im. dr J. Daaba w Piekarach Śląskich przy ul. Bytomskiej 62. Kontrole nie wykazały uchybień i nieprawidłowości stanu sanitarno – higienicznego oraz technicznego pomieszczeń.

2. Stan sanitarny zakładów opiekuńczo-leczniczych

Na terenie Piekar Śląskich jest 1 obiekt. W bieżącym roku sprawozdawczym przeprowadzono 1 kontrolę zakładu opiekuńczo - leczniczego. Skontrolowany obiekt oceniono jako dobry.

3. Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu znajdują się 33 podmioty, w skład których wchodzi 50 obiektów.

Ponadto nadzorem objętych jest 10 filii ambulatoryjnych podmiotów leczniczych.

W zakresie nadzoru nad w/w obiektami w 2024 r. przeprowadzono 27 kontroli w 25 obiektach.

W 2 skontrolowanych obiektach stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły:

- przeterminowanych środków dezynfekcyjnych do rąk i powierzchni,
- przeterminowanych wyrobów medycznych,
- niewłaściwego stanu sanitarnego powierzchni szaf i sprzętu w gabinecie lekarskim (zakurzona lampa oświetleniowa nad punktem wodnym, zakurzona lampa bakteriobójcza, brudna kratka wentylacyjna, w pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym zakurzony podajnik na ręczniki jednorazowego użytku),
- braku umowy i dokumentacji dotyczącej odbioru i przekazywania odpadów medycznych do utylizacji.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono 1 mandat karny w wysokości 500 zł oraz wydano zalecenia doraźne.

4. Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu znajduje się 37 prywatnych gabinetów lekarskich.

W 2024 r. skontrolowano 11 gabinetów, przeprowadzono 12 kontroli (11 kontroli sanitarnych oraz 1 kontrolę sprawdzającą).

W 1 skontrolowanym obiekcie stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły:

- przeterminowanych preparatów dezynfekcyjnych do rąk i powierzchni,
- zakurzonych powierzchni dozowników na mydło w płynie,
- braku dokumentacji potwierdzającej odbiór odpadów medycznych przez specjalistyczną firmę, nieoznakowanych worków na odpady medyczne.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono 1 mandat karny w wysokości 200 zł oraz wydano zalecenia doraźne.

5. Stan sanitarny praktyk zawodowych pielęgniarek

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu znajdują się 2 praktyki pielęgniarek. Wszystkie praktyki zlokalizowane są na terenie szkół i świadczone są w nich usługi medyczne na rzecz uczniów szkoły.

W 2024 r. obiektów nie skontrolowano.

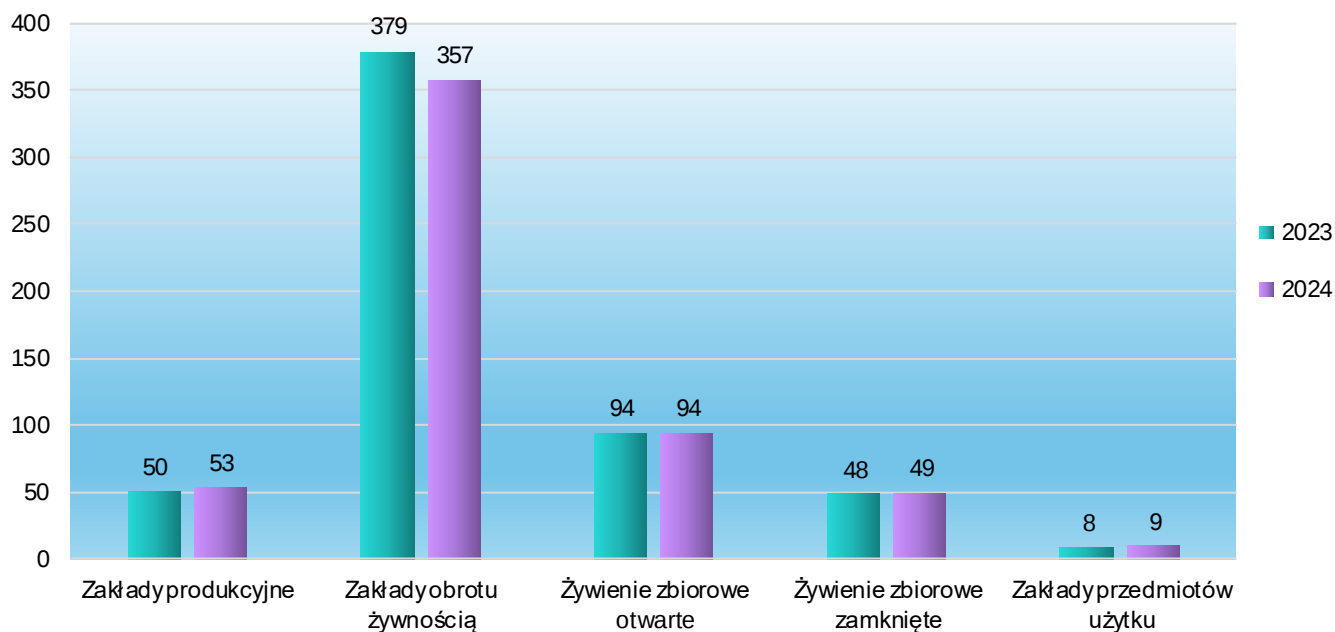
Wnioski:

W wyniku prowadzonego w 2024 roku nadzoru nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą stwierdzono w niektórych obiektach nieprawidłowości, które dotyczyły bieżącego stanu sanitarno - higienicznego oraz realizacji procedur zapobiegających zakażeniom.

III. Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

W roku 2024 przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu na terenie miasta Piekary Śląskich, skontrolowali 235 zakładów branży spożywczej, zakładów materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, co stanowi 42 % wszystkich obiektów zewidencjonowanych.

Wykaz obiektów pod nadzorem

Najliczniejszą grupę obiektów stanowią zakłady obrotu żywnością oraz zakłady żywienia zbiorowego otwartego. W tej grupie największy odsetek stanowią sklepy spożywcze. Porównując ilość nadzorowanych obiektów w Piekarach Śląskich można stwierdzić, że w 2024 roku liczba zakładów będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu zmniejszyła się w stosunku do 2023 roku.

Dokonując analizy harmonogramu kontroli należy stwierdzić, że w roku 2024 liczba zaplanowanych do kontroli obiektów była mniejsza o 10 % niż w roku 2023.

Tabela 1. Zestawienie liczbowe ilości kontroli zaplanowanych i wykonanych w roku 2023 do 2024

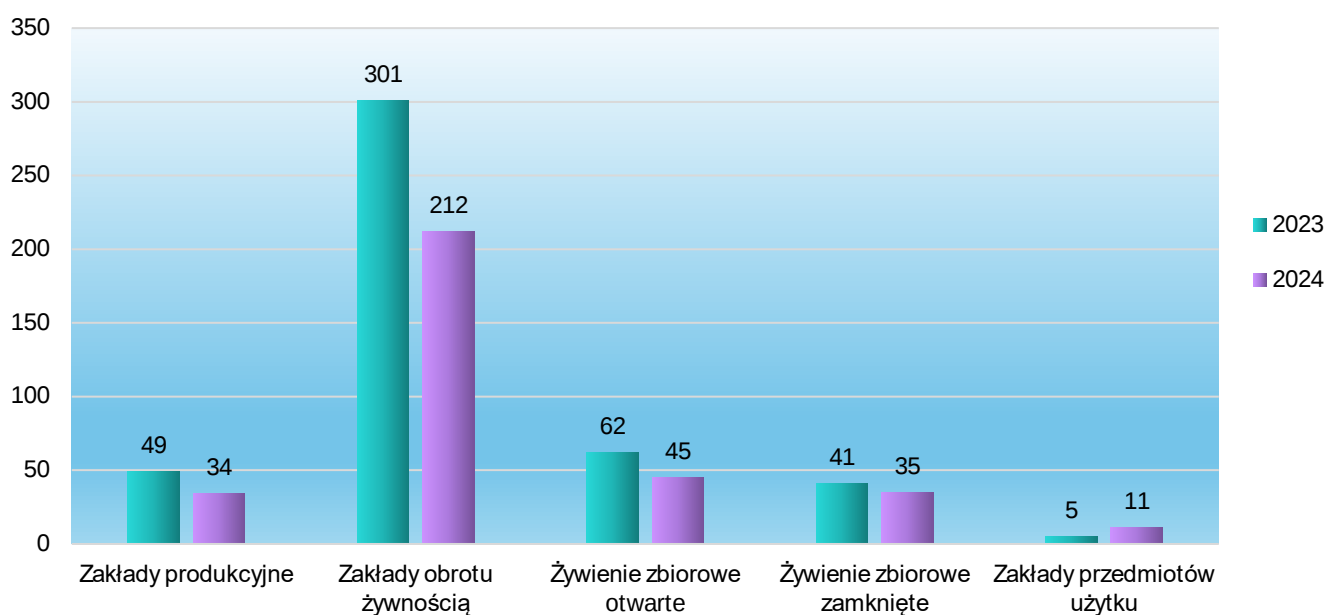
Rodzaj obiektu	Piekary Śląskie			
	2023		2024	
	zaplanowane	wykonane	zaplanowane	wykonane
Produkcja	35	26	35	26
Obrót	139	109	117	93
Żywnienie otwarte	52	35	35	19
Żywnienie zamknięte	35	34	41	32
Materiały i wyroby	1	1	7	6
RAZEM	262	205	235	176

W roku 2024 wykonano 176 kontroli z 235 zakładów zaplanowanych do kontroli. W związku z powyższym należy stwierdzić, iż harmonogram kontroli został wykonany w 74 %.

W roku sprawozdawczym kontrole planowane nie zostały wykonane w 100% ze względu na fakt, iż większość właścicieli zakładów / obiektów branży spożywczej, których zakłady zostały zlikwidowane, bądź zawieszono działalność nie poinformowało Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu o zaistniałej sytuacji.

Na terenie miasta Piekary Śląskie w 2024 roku przeprowadzono 337 kontroli. Poza zaplanowanymi kontrolami upoważnieni przedstawiciele PPIS w Bytomiu przeprowadzili dodatkowe kontrole sanitarne związane z interwencjami - skargami konsumentów i klientów zakładów branży spożywczej, a także w związku z powiadomieniami RASFF (System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach) otrzymanymi od Głównego Inspektora Sanitarnego oraz na wniosek strony o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów branży spożywczej, bądź w związku z poszerzeniem zakresu prowadzonej działalności. Dodatkowo przeprowadzono 7 kontroli sanitarnych obiektów nie będących pod stałym nadzorem PPIS w Bytomiu. Były to kontrole przeprowadzone w związku z zgłoszoną organizowaną imprezą masową, w związku z organizowanymi półkoloniami oraz interwencją zakładu niebędącego pod stałym nadzorem PPIS. Porównując dane z rokiem 2023 należy zauważyć, że ilość wszystkich kontroli wykonanych w 2024 r. zmniejszyła się.

Ilość kontroli według rodzajów obiektów

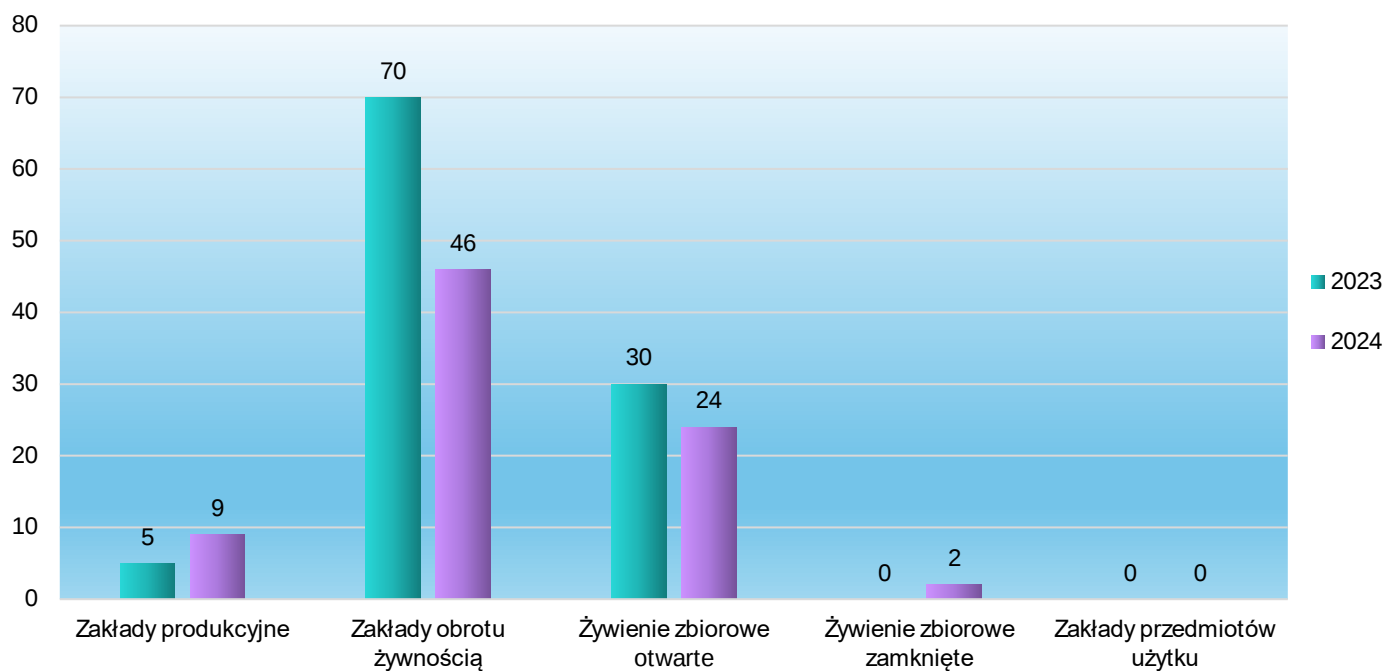
Najwięcej kontroli przeprowadzono w obiektach obrotu żywnością tj. 212 (o ok. 29 % mniej niż w 2023 roku). W zakładach produkcyjnych przeprowadzono o 30 % mniej kontroli, w zakładach żywienia zbiorowego otwartego liczba kontroli zmniejszyła się o 27 % w stosunku do roku ubiegłego, w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego liczba kontroli zmniejszyła się o 15 % w stosunku do roku 2023. Ponadto w roku 2024 przeprowadzono 11 kontroli w miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Tabela 2. Zestawienie liczbowe lata 2023 i 2024.

Rok Powiat	Ilość obiektów nadzoru - wanych		Ilość obiektów skontrolo - wanych		Ilość kontroli		Ilość wydanych decyzji		Ilość wydanych postanowień o nałożeniu grzywny na kwotę		Ilość nałożonych mandatów na kwotę	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Piekary Śląskie	579	562	286	235	458	337	105	81	2 / 500	0	26 / 6200	22 / 3800

W roku 2024 na terenie miasta Piekary Śląskich wydano ogółem 81 decyzji administracyjnych na podmioty branży spożywczej, tj. o 22 % decyzji mniej niż w 2023 roku.

Ilość decyzji według rodzajów obiektów

Analizując ilość decyzji administracyjnych wydanych według rodzaju obiektów można zaobserwować, iż w roku 2024 liczba wydanych decyzji zmniejszyła się w stosunku do ubiegłego roku.

Wśród zakładów obrotu żywnością ilość decyzji administracyjnych zmniejszyła się o 34 % w stosunku do 2023 roku, w przypadku zakładów produkcji żywności zwiększyła się liczba wydanych decyzji administracyjnych o 44 %, natomiast wśród zakładów żywienia zbiorowego – otwartego liczba zmniejszyła się o 20 %.

Harmonogram kontroli obiektów żywnościowo – żywieniowych na rok 2024 opracowano na podstawie wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego oraz w oparciu o analizę ryzyka przeprowadzoną na podstawie danych z lat ubiegłych dla poszczególnych zakładów produkcji, obrotu żywnością lub zakładów żywienia zbiorowego oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu

z żywnością. W tym celu określono kryteria oceny zakładów oraz ich kategoryzację. Oszacowano ryzyka zanieczyszczenia żywności w obiektach o podstawowym znaczeniu.

Wzięto również pod uwagę wykonywanie dodatkowych działań związanych z powiadomieniami RASFF, interwencjami – skargami ze strony konsumentów i klientów obiektów i zakładów prowadzących działalność branży spożywczej oraz realizowanie zadań GIS w Warszawie i ŚPWIS w oparciu o plan poboru próbek laboratoryjnych. Ponadto ujęto zadania związane z nadzorem żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością importowanymi z krajów trzecich i eksportowanymi poza granice Unii Europejskiej.

1. Stan sanitarno – higieniczny i techniczny

Stan sanitarno – techniczny zakładów produkujących, wprowadzających do obrotu środki spożywcze w poszczególnych grupach na terenie działania PPIS w Bytomiu w dalszym ciągu zachowany jest w stopniu dobrym.

Tabela 3. Zestawienie liczbowe wydanych decyzji nakazujących w latach 2023 i 2024.

	Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – technicznym w 2023 r.			Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno–technicznym w 2024 r.		
	Ogółem	Ilość wydanych decyzji nakazujących	% obiektów złych	Ogółem	Ilość wydanych decyzji nakazujących	% obiektów złych
Piekarnie Śląskie	286	24	8	235	11	5

Analizując roczne wyniki dotyczące ilości wydanych decyzji nakazujących we wszystkich zakładach żywnościowo – żywieniowych stwierdza się, iż w bieżącym roku sprawozdawczym stan sanitarno – techniczny uległ poprawie w stosunku do ubiegłego roku.

Najczęściej występujące uchybienia i nieprawidłowości to między innymi:

- zły stan techniczny pomieszczeń (brudne, popękane, zakurzone powierzchnie ścian, sufitów, z zaciekami, zniszczona powierzchnia podłóg – ubytki w posadzce),
- nieprawidłowe materiały pokrywające wyposażenie meblowe typu półki tj. nasiąkliwe, porowate, trudno zmywalne,
- zły stan techniczny sprzętu i wyposażenia zakładów,
- brak prawidłowego zabezpieczenia zakładu przed dostępem szkodników,
- brak lub źle działająca kontrola wewnętrzna, w tym brak opracowanej, wdrożonej i utrzymywanej dokumentacji kodeksu GHP / GMP oraz procedur opartych na podstawie zasad systemu HACCP.

Tabela 4. Zestawienie liczbowe nałożonych mandatów karnych w latach 2023 i 2024.

	Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – higienicznym w 2023 r.			Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – higienicznym w 2024 r.		
	Ogółem	Ilość wydanych mandatów na kwotę	% obiektów złych	Ogółem	Ilość wydanych mandatów na kwotę	% obiektów złych
Piekarnie Śląskie	286	26 / 6200	9	235	22 / 3800	9

Najczęściej stwierdzone nieprawidłowości to:

- brak bieżącego porządku i czystości w pomieszczeniach zakładu,
- nieprawidłowe przechowywanie artykułów spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie (poza urządzeniem chłodniczym, w temp. wyższej niż zalecana jest przez producenta, brak segregacji w urządzeniach chłodniczo – zamrażalniczych),
- brak zabezpieczenia artykułów spożywczych sprzedawanych luzem przed zanieczyszczeniami zewnętrznymi,
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia lub bez oznakowania,
- brak prawidłowej dokumentacji GHP oraz procedur opartych na podstawie zasad systemu HACCP, brak bieżących zapisów dokumentacji bezpieczeństwa zdrowotnego żywności, brak kontroli wewnętrznej.

Dokonując oceny skontrolowanych obiektów należy stwierdzić, iż ilość obiektów o złym stanie sanitarno higienicznym pozostała na tym samym poziomie. W roku sprawozdawczym nałożono o 4 mandaty karne mniej za uchybienia i nieprawidłowości bieżącego stanu sanitarnego w stosunku do ubiegłego roku, natomiast w zestawieniu procentowym ilość mandatów jest taka sama.

2. Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych

W oparciu o harmonogram poboru próbek w roku 2024 do badań laboratoryjnych na terenie Piekar Śląskich pobrano 67 próbek (w tym 2 próbki materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością), tj. o 42 % mniej próbek niż w roku 2023, w którym pobrano 116 próbek.

Próbki zostały przebadane laboratoryjnie w następujących kierunkach:

- pod względem mikrobiologicznym przebadano 25 próbek,
- pod względem organoleptycznym przebadano 3 próbki,
- pod względem fizykochemicznym przebadano 30 próbek,
- pod względem znakowania ocenie poddano 28 próbek,
- pod względem zanieczyszczeń fizycznych i biologicznych przebadano 9 próbek.

W wyniku przeprowadzonych badań dyskwalifikacji uległy 2 próbki, tj. 3 % w stosunku do wszystkich przebadanych próbek, co stanowi większy procent w porównaniu z ubiegłym rokiem, w którym dyskwalifikacji uległy 2 próbki, tj. 1,7 %.

Pod względem fizykochemicznym dyskwalifikacji uległa 1 próbka (1 próbka truskawek pod względem przekroczenia obecności metalami ciężkimi – kadm).

Pod względem zanieczyszczeń biologicznych liczba próbek poddanych dyskwalifikacji wynosiła 1, stwierdzono ślady bytowania szkodników mącznych (*1 próbka wytrzepek z koszyczków piekarniczych*).

3. Piekarnie

Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2024 r. prowadzony był wzmożony nadzór sanitarny w zakładach produkcyjnych typu piekarnie i cukiernie. Na terenie miasta Piekar Śląskich zewidencjonowanych jest 7 piekarni, z których skontrolowano 4. W trakcie kontroli w 1 zakładzie pobrano ogółem 2 próbki, w tym 2 próbki sanitarne – wytrzepek z koszyków oraz zmiotki. W wyniku przeprowadzonych badań 1 próbka została zdyskwalifikowana ze względu na obecność zanieczyszczeń biologicznych.

4. Działania doraźne w ramach systemu RASFF

W roku 2024 w ramach powiadomień alarmowych RASFF na terenie miasta Piekar Śląskich przeprowadzono 33 kontrole głównie w sklepach mało- i wielkopowierzchniowych, jak również w innych zakładach branży spożywczej w przypadku wskazania w powiadomieniu adresów, do których mogły dotrzeć kwestionowane środki spożywcze lub materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością. Wszystkie powiadomienia sprawdzone były również podczas kontroli kompleksowych oraz tematycznych. W większości zakładów nie stwierdzono na stanie ekspedycyjnym lub magazynowym kwestionowanego produktu lub został on wycofany ze sprzedaży i przesłany do producenta lub magazynu centralnego (w przypadku sieci handlowych) przez właścicieli obiektów.

5. Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością

W roku sprawozdawczym w rejestrze PPIS w Bytomiu na terenie miasta Piekar Śląskich znajdowały się 2 wytwórnie oraz 7 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, z czego skontrolowano 6 zakładów. Ogółem przeprowadzono 11 kontroli sanitarnych w w/w obiektach.

Ogólny stan sanitarno – porządkowy i techniczny obiektów nie budził zastrzeżeń, zapewniony jest dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody, poszczególny asortyment jest posegregowany i przechowywany na wydzielonych regałach i półkach. W obiektach opracowano dokumentację Dobrej Praktyki Higienicznej dostosowanej do prowadzonego zakresu działalności.

W bieżącym roku sprawozdawczym do badań laboratoryjnych pobrano 2 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

6. Akcje

W 2024 roku pracownicy sekcji NS-BŻ wraz z pracownikami sekcji NZ współpracowali przy odbiorach obiektów nowopowstałych oraz przy obiektach wskazujących na zmianę sposobu użytkowania.

Ponadto w 2024 roku na terenie miasta Piekar Śląskich przeprowadzono następujące akcje:

Tabela 5. Akcje i współpraca z innymi komórkami psse / jednostkami / organami

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne					uwagi	
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli			inne ⁴
						nakazujących usunięcie uchybień ¹	unierucha- miających obiekt ²	innych ³	ilość	na łączną kwotę		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Imprezy masowe	NS-BŻ i NS-HK	6	6	6	0	0	0	0	0	0	-
2.	Ocena zakładów będących pod wspólnym nadzorem PPIS i PLW	NS-BŻ i PLW	1	1	7	0	0	0	0	0	0	Kontrola bez udziału przedstawiciela IW
3.	Wypoczynek zimowy dzieci i młodzieży	NS-BŻ i NS-HD	1	1	1	0	0	0	0	0	0	-
4.	Wypoczynek letni dzieci i młodzieży	NS-BŻ i NS-HD	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
5.	Zbiorowe zatrucia / zakażenia pokarmowe	NS-E i NS-BŻ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
6.	Współpraca z Inspekcją Farmaceutyczną	NS-BŻ i IF	15	7	7	0	0	0	0	0	0	-
7.	Nadzór nad wytwarzaniem bezpiecznych produktów produkcji pierwotnej	NS-BŻ	19	14	17	0	0	0	0	0	0	-

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne					uwagi	
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli			inne ⁴
						nakazujących usunięcie uchybień ¹	unieruchamiających obiekt ²	innych ³	ilość	na łączną kwotę		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
8.	Nadzór nad obiektami wprowadzającymi do obrotu lody nieopakowane oraz sprzedające lody porcjowane	NS-BŻ	5	3	3	0	0	0	0	0	0	-
9.	Kontrole obiektów pod kątem pomiaru tłuszczu stosowanego do smażenia	NS-BŻ	25	1	1	0	0	0	0	0	0	Badanie tłuszczu przeprowadzono w 1 obiekcie
10.	Akcja związana z „Planem działania na 2024 r. dotyczącego produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego realizowanego w ramach porozumienia z dnia 10 stycznia 2015 r.”,	NS-BŻ i PIORIN	2	2	2	0	0	1	0	0	0	Przeprowadzono 2 kontrole przy udziale PIORIN. W ramach kontroli pobrano 1 próbkę żywności do badań laboratoryjnych w kierunku obecności metali ciężkich oraz 5 próbek w kierunku mikrobiologii. W 1 próbce stwierdzono przekroczenie NDP kadmu. Zgłoszono do RASFF
11.	Akcja dot. żywienia dzieci i młodzieży w jednostkach oświaty.	NS-BŻ	37	24	26	0	0	0	0	0	0	-

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne ⁴	
						nakazujących usunięcie uchybień ¹	unieruchamiających obiekt ²	innych ³	ilość	na łączną kwotę		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
12.	Akcja szpitale	NS-BŻ	2	2	2	0	0	0	0	0	2	W 2 zakładach pobrano 2 jądłospisy dekadowe analiza jądłospisu nie wykazała nieprawidłowości.
13.	Akcja pieczywo bezglutenowe	NS-BŻ	3	3	3	0	0	0	0	0	0	-
14.	Akcja olej słonecznikowy	NS-BŻ	7	7	7	0	0	0	0	0	0	-
15.	Nadzór nad żywnością pochodzącą z krajów Unii Europejskiej oraz krajów trzecich wprowadzanej do obrotu w m.in. super- i hipermarketach w Polsce	NS-BŻ	31	31	28	0	0	0	0	0	0	-
16.	Akcja wody butelkowane	NS-BŻ	1	1	1	0	0	0	0	0	0	-
RAZEM		-	155	103	111	0	-	1	0	0	2	-

¹ w części opisowej podać najczęstsze powody wydawania tych decyzji

² w części opisowej podać powody unieruchomienia obiektu oraz informacje czy został już uruchomiony

³ w części opisowej wykazać czego dotyczyły te decyzje (nie wykazywać decyzji rachunków, umarzających postępowanie itd.)

⁴ w części opisowej wykazać jakiego rodzaju to były działania

7. Działalność interwencyjna za 2024 rok

Sekcja: NS-BŻ (POWIAT PIEKARY ŚLĄSKIE)

Ilość interwencji zarejestrowanych ogółem 16 (+1 z 2023 r.)(+1 zostanie rozpatrzona w 2025 r.), w tym anonimowych 4.

Ilość interwencji rozpatrzonych przez PPIS ogółem 15 (+1 z 2023 r.), w tym anonimowych 4, zasadnych 3, w tym anonimowych zasadnych 1.

Ilość interwencji przekazanych do innych organów ogółem 0, w tym anonimowych 0.

L.p.	Przedmiot interwencji	Ilość wniesionych interwencji ogółem	Interwencje rozpatrzone przez PPIS					Interwencje przekazane innym organom do załatwienia zgodnie z kompetencjami		
			ilość interwencji rozpatrzonych przez PPIS	ilość wykonanych w związku z tym kontroli	ilość wydanych decyzji /zaleceń	Uwagi (m. in. podać ilość i kwotę mandatów)	Ilość interwencji zasadnych / niezasadnych	Ilość interwencji przekazanych	Wstępne rozpoznanie-kontrola	Nazwa organu i inne uwagi
1.	Niewłaściwa jakość zdrowotna środków spożywczych	7 (+1 z 2023 r.)	6 (+1 z 2023 r.)	6 (+1 z 2023 r.)	0/3 (+1 z 2023 r.)	3 (+1 z 2023 r.)/ 500 (+100 z 2023 r.)	2 (+1 z 2023 r.)/4	0	0	- 1 interwencja bez rozpatrzenia - 1 interwencja z 2023 r.
2.	Złe warunki higieniczno – sanitarne obiektu	6	6	5	0/0	0/0	0/5	0	0	- 1 interwencja zakład nieczynny, brak możliwości kontroli
3.	Obecność szkodników	1	1	1	0/0	0/0	0/1	0	0	
4.	Brak zachowanej higieny sprzedaży	1	1	1	0/0	0/0	0/1	0	0	-
5.	Działalność bez zatwierdzenia	1	1	1	0/0	0/0	0/1	0	0	-
6.	Nieodpowiednie znakowanie	0 (+1 w 2025 r.)	0	0	0	0	0	0	0	- 1 interwencja zostanie rozpatrzona w 2025 r.
SUMA		16 (+1 z 2023 r.) (+1 w 2025 r.)	15 (+1 z 2023 r.)	14 (+1 z 2023 r.)	0/3 (+1 z 2023 r.)	3(+1 z 2023 r.)/ 500 (+100 z 2023 r.)	2 (+1 z 2023 r.)/12	0	0	-

Wnioski:

W roku sprawozdawczym w powiecie Piekary Śląskie najczęściej przyjętych interwencji dotyczyło niewłaściwej jakości zdrowotnej środków spożywczych. W roku 2024 ilość przyjętych i rozpatrzonych przez PPIS w Bytomiu interwencji zmniejszyła się o ok. 11 % w porównaniu do roku 2023, gdzie zgłoszono i rozpatrzono 18 interwencji.

WNIOSKI KOŃCOWE

1. Infrastruktura budynków w dużym stopniu wpływa negatywnie na stan sanitarno – techniczny obiektów żywnościowo – żywieniowych znajdujących się na nadzorowanym terenie PPIS w Bytomiu. Często zakłady usytuowane są w starych budynkach z niefunkcjonalnością pomieszczeń wchodzących w skład zakładu.
2. Ilość wydanych decyzji nakazujących w roku 2024 jest mniejsza w stosunku do roku 2023.
3. W roku sprawozdawczym nałożono procentowo tyle samo mandatów karnych za bieżący stan sanitarno - higieniczny w kontrolowanych zakładach w porównaniu co w roku ubiegłym.
4. Zdecydowana większość zakładów posiada wdrożoną dokumentację GHP/GMP oraz procedury oparte na podstawie zasad systemu HACCP. Ciągłym problemem wśród części kontrolowanych zakładów jest niestosowanie procedur i brak bieżącego prowadzenia zapisów wynikających z dokumentacji zapewniającej bezpieczeństwo żywności.
5. W roku sprawozdawczym zmniejszyła się liczba wniesionych interwencji konsumentów w porównaniu do roku ubiegłego. W roku 2024 większa część przeprowadzonych kontroli wykazała niezasadność interwencji.
6. Zarówno w roku 2024 i 2023 w wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych dyskwalifikacji uległy 2 próbki. Przyczyną kwestionowania próbek w 2024 roku było przekroczenie parametrów fizykochemicznych oraz zanieczyszczenia biologiczne.

IV. Jakość wody przeznaczonej do spożycia, wody ciepłej i wody w pływalniach

Łącznie w 2024 r. w ramach nadzoru nad jakością wody prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano 70 próbek wody.

Liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej podmiotów odpowiedzialnych za jakość dostarczanej wody przeznaczonej do spożycia oraz zarządców pływalni wynosiła 121.

W 2024 r PPIS w Bytomiu wydał 5 decyzji administracyjnych w zakresach:

- 1 dot. okresowej oceny jakości wody do spożycia,
- 2 dot. zbiorczej oceny wody na pływalni,
- 2 dot. legionelli.

1. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych urządzeniach do zaopatrywania w wodę

- *Liczba ludności zaopatrywanej w wodę 51707;*
- *Zaopatrzenie w wodę – zasilanie/ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m³/d: woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowice –śr. 6038 (SUW Bibiela; SUW Kozłowa Góra; zbiorniki Murcki- woda mieszana ZUW Goczalkowice i ZUW Dzieńkowice; dystrybutor: Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Piekarach Śląskich).*

Miasto Piekary Śląskie zaopatrywane jest w wodę zakupywaną z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach dostarczaną głównie ze Stacji Uzdatniania Wody „Bibiela” w Miasteczku Śląskim oraz z Stacji Uzdatniania Wody „Kozłowa Góra” w Wymysłowie. Ponadto część dzielnicy Dąbrówka Wielka zasilana jest wodą

z nadzorowanych przez inne PSSE ujęć powierzchniowych, dostarczana z Sieciowych Zbiorników Wyrównawczych Murcki. Jakość wody wodociągowej na terenie miasta kontrolowana była systematycznie w wyznaczonych punktach, zlokalizowanych w poszczególnych dzielnicach miasta.

W 2024 r. w ramach nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano 15 próbek wody. Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez podmioty dostarczające wodę kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2024 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych przez wyżej wymienione Przedsiębiorstwa na terenie miasta Piekary Śląskie wynosiła 80.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych stwierdzono w 2 próbkach wody. Przekroczenia dotyczyły nie stanowiącego potencjalnego zagrożenia dla zdrowia ponadnormatywnego stężenia manganu oraz podwyższonej wartości mętności. Podwyższone wartości tych parametrów związane były z awarią na sieci magistralnej Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach (grudzień 2024 r.). Awaria była przyczyną wyłączenia odcinka wodociągu i wstrzymania dostawy wody w Piekarach Śląskich - rejon ul. Pod Lipami, dzielnica Szarlej oraz ul. Bytomska- rejon Kaufland. W celu zapewnienia dostawy wody w tych rejonach, MPWiK w Piekarach Śląskich dokonało przekierowania zasilania dostawy wody z innych punktów zakupowych. Powyższe spowodowało zmętnienie wody, obniżenie lub zwiększenie ciśnienia wody. Do czasu usunięcia awarii i przeprowadzenia badań kontrolnych woda z sieci wodociągowej mogła być używana do celów sanitarno-higienicznych a wodę do spożycia dostarczano beczkowozami i mauzerami. Przeprowadzone po zakończeniu działań naprawczych badania wykazały, że jakość wody spełnia wymagania. Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2024 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Piekary Śląskie oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba awarii zgłoszonych przez Miejskie Przedsiębiorstwo-Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Piekarach Śląskich wynosiła 46 (w tym 6 powodujących wstrzymanie dostaw wody lub pogorszenie parametrów jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi).

2. Ocena jakości wody w pływalniach

W 2024 r. na terenie miasta Piekary Śląskie czynne były 2 pływalnie oparte na wodzie wodociągowej (w tym 1 kryta i 1 odkryta).

W 2024 r. w ramach kontroli urzędowych jakości wody w pływalniach (woda wprowadzana do niosek z systemu cyrkulacji, niecki basenowe, natryski) przeprowadzonych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym 7 próbek wody.

Stwierdzono przypadki niespełnienia wymagań dla następujących parametrów:

- potencjał redoks,
- mętność,
- chlor związany,
- chloroform.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez zarządców obiektów kontroli wewnętrznej jakości wody na pływalniach.

W 2024 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych z pływalni (woda wprowadzana do niosek z systemu cyrkulacji, niecki basenowe, natryski) na nadzorowanym terenie wynosiła 41. Stwierdzono przypadki niespełnienia wymagań dla następujących parametrów:

- ogólna liczba mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$,
- chloroform,

W przypadku stwierdzenia niespełnienia wymagań podejmowane były stosowne działania naprawcze.

W związku z powyższym stwierdza się, że eksploatacja pływalni w Miejskiej Szkole Podstawowej nr 5, ul. Chopina 11 była prowadzona w sposób odpowiadający wymaganiom a w przypadku pływalni MOSIR, ul. Olimpijska 3 w sposób odpowiadający wymaganiom, z nieprawidłowościami (pomimo podejmowanych przez zarządcę pływalni działań naprawczych stężenie chloroformu utrzymywało się na podwyższonym poziomie).

3. Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w podmiotach wykonujących działalność leczniczą oraz w budynkach zamieszkania zbiorowego

Skontrolowano jakość ciepłej wody w 5 obiektach, w tym:

- 2 szpitale
- 1 zakład opiekuńczo-leczniczy (podmiot leczniczy),
- 1 hotel - 1,
- 1 obiekt świadczący usługi hotelarskie.

Skolonizowanie sieci przez pałeczki Legionella sp. stwierdzono w 1 obiekcie- Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Chirurgii Urazowej im. Dr. Janusza Daaba w Piekarach Śląskich ul. Bytomska 62 (wydano decyzję nakazującą podjęcie działań mających na celu zapewnienie właściwej jakości wody, która została wykonana).

Ogółem w 2024 r. na obecność bakterii legionella pobrano 48 próbek wody, w tym zakwestionowano – 9.

V. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

W 2024 r. kontrole stanu sanitarnego przeprowadzono w 63 obiektach użyteczności publicznej, spośród 220 ujętych w ewidencji, łącznie przeprowadzono 64 kontrole.

Wśród skontrolowanych obiektów znalazły się m.in.:

- domy pomocy społecznej,
- noclegownie;
- zakłady służące pielęgnacji i upiększaniu ciała;
- obiekty hotelarskie i inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie;
- ustępy publiczne i ogólnodostępne;
- pływalnie kryte i odkryte;
- dworce autobusowe i kolejowe, przystanki;
- cmentarze, domy pogrzebowe i obiekty świadczące usługi w zakresie transportu zwłok i szczątków
- apteki,
- obiekty turystyczne,
- obiekty sportowe,
- obiekty kulturalno - widowiskowe,
- tereny rekreacyjne,
- place zabaw, piaskownice,
- stacje paliw,
- magle,
- pralnie,
- sklepy z odzieżą używaną,

- parkingi,
- targowiska,
- transport publiczny.

W roku 2024 r. na polecenie Głównego Inspektora Sanitarnego objęto wzmożonym nadzorem sanitarnym zakłady oferujące usługi „solaryjne” w zakresie realizacji wymogów ustawy z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium (Dz.U z 2017 r., poz. 2111) oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 stycznia 2018 r. w sprawie umieszczania informacji o zakazie udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia oraz treści informacji o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium (Dz.U. z 2018 r., poz. 275).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzoruje na terenie miasta Piekary Śląskie 3 obiekty, w których wykonywane są usługi „solaryjne”. Skontrolowano wszystkie obiekty, gdzie nie stwierdzono naruszenia wymogów w/w ustawy, jak również nie stwierdzono nieprawidłowości stanu higieniczno - sanitarnego.

Wyniki przeprowadzonych kontroli wskazują, że stan sanitarny obiektów utrzymuje się na dobrym poziomie.

1. Ocena wybranych grup obiektów

Na koniec 2024 r. nie wykazano żadnego obiektu ze złym stanem higieniczno - sanitarnym i technicznym.

2. Interwencje

W 2024 r. do PSSE w Bytomiu wpłynęło 10 wniosków mieszkańców Piekar Śląskich o podjęcie interwencji w obiektach na terenie miasta. 1 sprawa bez wstępnego rozpoznania została przekazana do właściwego organu, 2 sprawy pozostały bez rozpatrzenia (strony nie uzupełniły braków formalnych w złożonych interwencjach pomimo wezwania do uzupełnienia danych), 7 spraw PPIS w Bytomiu rozpatrzył w ramach posiadanych kompetencji. 2 interwencje wymagały przeprowadzenia kontroli, w 4 przypadkach sprawa została rozpatrzona pismem do strony, przeprowadzono również 1 wizję. Rozpatrywane interwencje okazały się niezasadne.

Wniesione interwencje dot. następujących spraw:

- złego stanu sanitarnego budynków (2);
- złego stanu sanitarnego mieszkań i związanych z tym uciążliwości (2);
- złego stanu sanitarnego posesji (2);
- uciążliwych zapachów (2)
- złego stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej (1);
- niewłaściwego postępowania z nieczystościami płynnymi (1).

W sprawach dot. złego stanu sanitarnego budynków wpłynęły 2 zgłoszenia. 1 sprawa pozostała bez rozpatrzenia. 1 PPIS w Bytomiu rozpatrzył pismem do strony.

W sprawach dot. złego stanu sanitarnego mieszkań wpłynęły 2 interwencje. 1 sprawa została rozpatrzona pismem do strony w 1 przypadku dokonano wizji.

Kolejną grupą rozpatrywanych interwencji były sprawy dotyczące niewłaściwego stanu sanitarnego posesji. Wpłynęły 2 zgłoszenia. 1 sprawa pozostała bez rozpatrzenia, 1 interwencja wymagała przeprowadzenia kontroli. Przeprowadzona kontrola nie potwierdziła występowania nieprawidłowości.

Kolejne 2 interwencje dotyczyły uciążliwych zapachów. Obie sprawy zostały rozpatrzone pismem do strony.

Pozostałe 2 interwencje dotyczyły:

- złego stanu sanitarnego zakładu kosmetycznego zlokalizowanego w Piekarach Śląskich. Przeprowadzono 1 kontrolę która nie potwierdziła występowania żadnych nieprawidłowości;

- wylewania nieczystości płynnych do rzeki Brynica. Sprawa została przekazana do rozpatrzenia do Prezydenta Miasta Piekary Śląskie.

W porównaniu do roku ubiegłego odnotowano spadek ilości wpływających interwencji (w 2023 r. wpłynęło 16 interwencji, w roku 2024 wpłynęło 10 interwencji).

Wnioski:

1. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej na terenie miasta Piekary Śląskie uległ poprawie. W porównaniu do roku ubiegłego, gdzie wydanych zostało 8 decyzji, w roku 2024 wydano tylko 1, a liczba przeprowadzonych kontroli zwiększyła się z 53 do 64 w 2024 roku.
2. W 2024 r. liczba zgłoszeń interwencyjnych zmniejszyła się. Jak co roku zgłoszenia dotyczyły spraw związanych z budynkami mieszkalnymi i mieszkaniami (uciążliwe zapachy, zagrożenie insektami, gryzoniami, zły stan sanitarny części wspólnych dla lokatorów), obiektami użyteczności publicznej (nienależyty stan sanitarny) oraz złym stanem posesji (zaleganie odpadów komunalnych).

VI. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych

PPIS w Bytomiu sprawuje bieżący nadzór sanitarny nad higieną procesów nauczania oraz higieną otoczenia i pomieszczeń w szkołach, żłobkach, przedszkolach i innych placówkach oświatowo - wychowawczych, placówkach wypoczynku oraz na uczelniach wyższych. Nadzór ten dotyczy również kontroli przestrzegania przepisów określających wymogi higieniczne i zdrowotne w stosunku do sprzętu używanego w tych podmiotach oraz ośrodkach wypoczynku. W 2024 r. na terenie miasta Piekary Śląskie, bieżącym nadzorem sanitarno - higienicznym objętych było 99 obiektów, w tym 37 obiektów sezonowych. Skontrolowano 41 nadzorowanych placówek, co stanowi 41,4 % całości.

W porównaniu z rokiem 2023 liczba obiektów utrzymuje się na stałym poziomie. W roku sprawozdawczym powstała nowa placówka przedszkolna tj.: Iskierka Centrum Terapeutyczno - Przedszkolne z Oddziałem Integracyjnym i Specjalnym, a zlikwidowano 1 placówkę wsparcia dziennego tj.: Klub Integracyjny „Bezpieczna Przystań” przy ul Okrzei 2.

1. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych

Szkoły

W 2024 r. pod nadzorem było 20 szkół, w tym 10 szkół podstawowych, 1 szkoła policealna, 7 zespołów szkół, w tym 1 specjalny, 1 technikum oraz 1 szkoła specjalna. Przeprowadzono łącznie 26 kontroli. W porównaniu z rokiem ubiegłym liczba ta uległa zwiększeniu. W wyniku kontroli, w szkołach wydano 1 decyzję administracyjną nakazującą.

W porównaniu z poprzednim rokiem sprawozdawczym sytuacja, w zakresie stanu sanitarno - technicznego utrzymuje się na stałym poziomie. W roku sprawozdawczym liczba decyzji zmieniających termin wykonania nakazów wydanych w latach ubiegłych zwiększyła się i wynosi 2. Jednakże w dalszym ciągu istnieją placówki, w których wydane decyzje administracyjne w latach wcześniejszych są kilkakrotnie prolongowane, co powoduje pogorszenie się zarówno ich stanu sanitarno-higienicznego oraz technicznego.

We wszystkich skontrolowanych placówkach szkolnych zapewniono odpowiednią ilość środków higieny osobistej oraz środków czystości i dezynfekcyjnych.

W ramach profilaktyki zdrowotnej i współpracy z pielęgniarkami szkolnymi wykonano pomiary, w zakresie obciążenia uczniów ciężarem tornistrów w wytypowanych placówkach, będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu.

Dokonano pomiarów wagi tornistrów u 287 uczniów, w 17 oddziałach dwóch szkół podstawowych. Badania wykazały, że 42 przebadanych uczniów nosiło zbyt ciężki tornister – powyżej 15% masy ciała.

Przedszkola i inne formy

W 2024 r., pod nadzorem PSSE w Bytomiu było 17 przedszkoli.

W tych obiektach przeprowadzono 21 kontroli, liczba ta w porównaniu do roku ubiegłego zwiększyła się. W roku sprawozdawczym nie wydano nowych decyzji administracyjnych.

Sytuacja w zakresie oceny stanu sanitarno - technicznego utrzymuje się na stałym poziomie. Stan bieżącej czystości i porządku w kontrolowanych placówkach był prawidłowy i nie budził zastrzeżeń.

Przeprowadzono 14 kontroli w zakresie oceny terenów rekreacyjnych i placów zabaw, nie wykazano nieprawidłowości. Placówki posiadają aktualne przeglądy stanu technicznego urządzeń zabawowych. Przed rozpoczęciem sezonu wiosenno-letniego dokonywana jest wymiana piasku w piaskownicach. Piaskownice zabezpieczane przed zanieczyszczeniami odchodami zwierzęcymi.

Żłobki

W roku sprawozdawczym pod nadzorem były 4 placówki, w tym 1 klub malucha, w których przeprowadzono 4 kontrole. Podobnie, jak w ubiegłym roku sprawozdawczym stan sanitarno - higieniczny i techniczny w ww. placówkach był prawidłowy.

Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze Wsparcia Dziennego

W 2024 r., pod nadzorem PPIS w Bytomiu znajdowały się 4 świetlice środowiskowe oraz 2 warsztaty terapii zajęciowej. Przeprowadzono 3 kontrole, które nie wykazały nieprawidłowości.

Jedna placówka warsztatów terapii zajęciowej uległa likwidacji.

2. Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia

Dostosowanie mebli do zasad ergonomii

W zakresie badań problemowych w 2024 roku dokonano pomiarów mebli szkolnych w 1 przedszkolu oraz w 3 szkołach podstawowych. Łącznie badaniem objęto 615 dzieci w 29 oddziałach.

W porównaniu z ubiegłym rokiem sprawozdawczym liczba dzieci przebadanych uległa zwiększeniu.

W czasie przeprowadzanych kontroli, stwierdzono, że placówki są sukcesywnie wyposażone w nowe meble o zróżnicowanych wysokościach, dostosowane do zasad ergonomii, posiadające stosowne certyfikaty.

Higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych

W trakcie przeprowadzania kontroli kompleksowych w 2024 r., w 5 szkołach podstawowych, w 72 oddziałach, dokonano oceny rozkładów zajęć lekcyjnych. W wyniku przeprowadzonych ocen stwierdzono, że w placówkach rozkłady zajęć układane są prawidłowo z zachowaniem podstawowych zasad higieny - wymogów § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31.12.2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (jedn. tekst Dz. U. z 2020 r., poz. 1604 z późn. zm.). Uwzględniane są w nich potrzeby równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia oraz stałego czasu rozpoczynania zajęć lekcyjnych w poszczególnych dniach tygodnia.

Warunki do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego

W roku sprawozdawczym nie wydano nowej decyzji w tym zakresie, natomiast wyegzekwowano 1 decyzję nakazującą wydaną w latach wcześniejszych dotycząc złego stanu sanitarno - higienicznego i technicznego pomieszczeń bloku sportowego. Sytuacja w ww. zakresie w porównaniu z rokiem 2023 r. poprawiła się. Ogólny stan techniczny sprzętu sportowego na terenie bloków sportowych jest dobry. Odnotowuje się, że dzieci i młodzież korzystają z natrysków sporadycznie. Wszystkie skontrolowane szkoły posiadały boiska sportowe lub wydzielony teren rekreacyjny.

Ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych

W czasie przeprowadzanych kontroli we wszystkich szkołach dokonywana jest ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych. Pracownie komputerowe są prawidłowo wyposażone oraz sukcesywnie doposażane w nowy sprzęt multimedialny. W oknach zainstalowane są osłony ochraniające przed nadmiernym nasłonecznieniem. Stan sanitarno - higieniczny był bez zastrzeżeń.

Ocena warunków w pracowniach chemicznych (używanie substancji i preparatów chemicznych)

W czasie przeprowadzanych kontroli dokonano oceny realizacji wymogów, w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w placówkach posiadających pracownie chemiczne. Zarówno w 2023, jak i w 2024 roku nie stwierdzono nieprawidłowości, w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych w kontrolowanych placówkach posiadających pracownie chemiczne. W pracowniach chemicznych lub na ich zapleczach, gdzie stosowane są w czasie zajęć substancje niebezpieczne zapewniony jest dopływ wody bieżącej zimnej. W pracowniach znajdują się aktualne spisy wykorzystywanych w czasie zajęć z chemii niebezpiecznych substancji chemicznych. Nauczyciele z chemii posiadają aktualne karty charakterystyki substancji niebezpiecznych, które udostępniane są w czasie kontroli. Niebezpieczne substancje chemiczne są prawidłowo przechowywane w wydzielonych zamykanych szafach w pojemnikach prawidłowo oznakowanych. Wszystkie pracownie posiadają apteczki pierwszej pomocy. Nauczyciele posiadają zaświadczenia, w zakresie udzielania pierwszej pomocy.

Część szkół z uwagi na brak odpowiednich warunków technicznych nie posiada pracowni chemicznych. Zajęcia z chemii są realizowane wyłącznie w formie teoretycznej i pokazowej.

3. Profilaktyczna opieka zdrowotna

Podczas oceny spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych w szkołach dokonywane są oceny stanu sanitarno - higienicznego i technicznego gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej.

We wszystkich placówkach stan sanitarno - higieniczny i techniczny skontrolowanych pomieszczeń wraz z wyposażeniem nie budził zastrzeżeń. Zdecydowana większość gabinetów posiada nowo zakupione wyposażenie do pomieszczeń zgodnie z obowiązującymi wymogami wraz z elektronicznymi wagami medycznymi.

Wszystkie gabinety posiadają umywalki z dopływem wody bieżącej ciepłej i zimnej. Przy umywalkach znajdują się dozowniki ze środkiem myjącym oraz ze środkiem dezynfekcyjnym. Pielęgniarki szkolne, w ramach swojej działalności dokonują bieżących przeglądów czystości skóry uczniów zgodnie z wewnętrznymi procedurami opracowanymi przez dyrektorów placówek, co odnotowywane jest w dokumentacji medycznej.

Wszystkie gabinety wyposażone są w środki do dezynfekcji rąk oraz środki do dezynfekcji pomieszczeń i wyposażenia. W ramach współpracy z pielęgniarkami szkolnymi dokonuje się pomiarów obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych, po których podejmowane są działania profilaktyczne w ww. zakresie.

4. Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży

W ramach akcji „Zima 2024”, zgłoszonych zostało 10 turnusów zimowego wypoczynku, w formie półkolonii w miejscu zamieszkania. W czasie trwania wypoczynku skontrolowano 7 placówek. Ogółem w skontrolowanych placówkach wypoczywało 355 dzieci i młodzieży. W porównaniu z rokiem 2023 liczba skontrolowanych turnusów wypoczynku zimowego zwiększyła się.

W ramach akcji „Lato 2024”, zgłoszonych zostało 23 turnusów letniego wypoczynku, w formie półkolonii w miejscu zamieszkania. W czasie trwania wypoczynku skontrolowano 10 placówek. Ogółem w skontrolowanych placówkach wypoczywało 409 dzieci i młodzieży. W porównaniu z rokiem 2023 liczba skontrolowanych turnusów wypoczynku letniego wraz z ilością wypoczywających dzieci zwiększyła się.

We wszystkich placówkach stan sanitarno - higieniczny pomieszczeń był dobry, wyposażenie prawidłowe, dostęp do ciepłej wody zapewniony wraz z odpowiednią ilością środków do utrzymania higieny osobistej oraz odpowiednia ilość środków dezynfekcyjnych.

5. Interwencje

W 2024 r., nie zgłoszono interwencji dotyczących nadzorowanych placówek.

Wnioski:

Nadal stwierdza się konieczność terminowego realizowania nakazów decyzji administracyjnych PPIS w Bytomiu i większego zaangażowania gminy w zabezpieczenie odpowiedniej ilości środków finansowych z przeznaczeniem na prace remontowe, których dyrektorzy placówek nie są w stanie zrealizować we własnym zakresie.

Wielokrotne prolongowanie nakazów decyzji wydanych w latach wcześniejszych powoduje pogorszenie się warunków sanitarno - technicznych i niewłaściwe utrzymanie warunków higieniczno - zdrowotnych.

W nadzorowanych placówkach podjęto działania edukacyjno - informacyjne, w ramach prowadzenia kontroli, które dotyczyły:

- obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych,
- pomiarów dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii,
- działania edukacyjno-informacyjne z zakresu wszawicy,
- bezpiecznych wakacji, w trakcie trwania turnusów wypoczynku letniego i zimowego,
- zmniejszenia ryzyka wystąpienia bakterii z rodzaju *Legionella* oraz właściwego utrzymania i eksploatacji wewnętrznych sieci wodociągowych.

VII. Warunki sanitarno – higieniczne środowiska pracy

Nadzór nad warunkami higieny pracy w zakładach pracy ma na celu ochronę zdrowia pracowników przed niekorzystnymi skutkami narażenia na czynniki pochodzenia chemicznego, fizycznego i biologicznego w środowisku pracy. Działania te zapobiegają powstawaniu chorób, w tym chorób zawodowych oraz poprawiają stan sanitarny pomieszczeń i otoczenia zakładów, co pozwala zapewnić pracownikom bezpieczeństwo podczas wykonywanych prac.

Na terenie miasta Piekary Śląskie nadzorem objętych jest 138 obiektów o różnej formie prawnej, prowadzące działalność gospodarczą zarówno produkcyjną, jak i usługową oraz handlową. W 2024 r. przeprowadzono 47 kontroli w 41 obiektach, wydano 12 decyzji administracyjnych związanych z nadzorem i 1 decyzję w sprawie chorób zawodowych.

1. Ocena realizacji wymagań higienicznych i zdrowotnych w zakładach pracy

W ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy na terenie miasta Piekary Śląskie skontrolowano 35 zakładów, w których przeprowadzono 41 kontroli, w tym 3 kontrole interwencyjne.

W 9 zakładach stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły następujących zagadnień:

- brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy;
- brak rejestru prac których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym;
- brak rejestru pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym;
- zły stan sanitarno - higieniczny pomieszczeń pracy;
- zły stan sanitarny pomieszczeń higieniczno - sanitarnych;
- brak oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy,
- brak spisu stosowanych w zakładzie substancji i mieszanin chemicznych;
- brak aktualnych kart charakterystyki stosowanych substancji i mieszanin chemicznych;
- wyposażenie pracowników w ochrony osobiste nieadekwatne do wymagań określonych w kartach charakterystyki preparatów chemicznych stosowanych w zakładzie,
- pracodawca nie zapewnia warunków do higienicznego przechowywania odzieży własnej, roboczej i ochronnej oraz do higienicznego przechowywania posiłków własnych;
- zniszczone krzesła stanowiące wyposażenie stanowisk z monitorem ekranowym.

W celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości wydano 9 decyzji administracyjnych nakazujących. Ponadto na wniosek stron wydano 3 decyzje zmieniające termin wykonania nakazów decyzji wydanych wcześniej.

Na koniec 2024 r. w 2 zakładach pracy stwierdzono występowanie przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (czynniki chemiczne, hałas). Podczas kontroli stwierdzono, że stanowiska pracy gdzie występują przekroczenia czynników szkodliwych dla zdrowia są oznakowane i w miarę możliwości technicznych odizolowane. Pracodawcy podejmują działania organizacyjno - techniczne zmierzające do ograniczenia narażenia na te czynniki. Pracownicy są informowani o narażeniu, wyposażeni w środki ochrony osobistej, poddawani badaniom profilaktycznym lekarskim oraz monitorowany jest stan zdrowia pracowników narażonych.

2. Nadzór nad chemikaliami i produktami kosmetycznymi

W ramach prowadzonego nadzoru nad chemikaliami i produktami kosmetycznymi przeprowadzono 3 kontrole wprowadzających do obrotu produkty chemiczne, produkty biobójcze oraz 3 kontrole dotyczące wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych. Przeprowadzone kontrole dotyczyły głównie oznakowania produktów, składu produktu, posiadanych pozwoleń na obrót produktami biobójczymi.

Na terenie miasta Piekary Śląskie znajdują się 2 podmioty zajmujące się dystrybucją prekursorów narkotykowych. Obiekty ze względu na handel i konfekcjonowanie prekursorów kat. 2 (nadmanganian potasu, bezwodnik octowy) są objęte stałym monitoringiem.

Podmioty zgodnie z obowiązującymi przepisami przekazują do PPIS w Bytomiu informację dot. ilości tych substancji wykorzystywanych lub dostarczanych odbiorcom oraz nazwiska i dane kontaktowe funkcjonariuszy odpowiedzialnych za ich handel.

3. Nadzór nad środkami zastępczymi

W 2024 r. na terenie miasta Piekary Śląskie przeprowadzono 1 kontrolę w sprawie podejrzenia sprzedaży internetowej produktu: muchomor czerwony (*Amanita muscaria*) oraz produktów stworzonych na jego bazie, które w składzie zawierają substancje tj. muscymol i kwas ibotenowy. Podczas weryfikacji strony internetowej stwierdzono, iż posiada w ofercie dwa produkty o nazwie: Czerwony Muchomor Suszony (*Amanita Muscaria*), pochodzenie: Ałtaj, opakowanie: hermetycznie zamknięta paczka o wadze 10 g i 20g (gram). Przeprowadzona kontrola wykazała, że firma nie magazynowała, nie sprzedawała i nie sprzedaje produktów w postaci muchomora czerwonego oraz produktów stworzonych na jego bazie. Właściciel firmy nie podpisał żadnych umów na dostawę ww. produktów, a towary miały być dostarczane do klientów z zewnętrznych magazynów. W dniu kontroli stwierdzono, iż produkty o nazwie muchomor czerwony zawierające muscymol i kwas ibotenowy zostały usunięte z ofert sprzedaży ze strony internetowej.

4. Choroby zawodowe

W roku 2024 roku PPIS w Bytomiu wydał 1 decyzję w sprawie chorób zawodowych, była to decyzja o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej. W roku bieżącym nie wydano żadnej decyzji stwierdzającej chorobę zawodową.

Zestawienie stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2023 i 2024

Numer choroby zawodowej i nazwa	2023	2024 r.
	Liczba przypadków	Liczba przypadków
poz. 3 - pylice płuc	2	0
poz. 21 – obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego spowodowany hałasem (...)	1	0
Razem	3	0

5. Interwencje

W 2024 r. wpłynął 4 wnioski o podjęcie interwencji. Interwencja dotyczyła złych warunków sanitarno - technicznych pomieszczeń higieniczno - sanitarnych w dwóch zakładach pracy; brak zabezpieczeń pracowników w zakładzie produkującym, uciążliwość hałasu pochodząca z nielegalnie działającego warsztatu

W związku ze zgłoszonymi wnioskami o interwencję przeprowadzono 3 kontrole, które wykazały nieprawidłowości, w związku z czym zostały wydane decyzje administracyjne.

Wnioski:

1. Przeprowadzone kontrole w zakładach pracy wykazały, że pracodawcy nie przestrzegają częstotliwości badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy. Ponadto stwierdzono, że pracodawcy nie dbają o stan sanitarny pomieszczeń pracy i pomieszczeń higienicznosanitarnych. Istotnym czynnikiem w zachowaniu odpowiedniego stanu higieniczno - sanitarnego zakładów pracy jest systematyczny nadzór w tym zakresie. Prowadzona działalność kontrolna w dużym stopniu przyczynia się bowiem do podnoszenia stanu bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników zatrudnionych w kontrolowanych zakładach pracy, szczególnie w warunkach narażenia zawodowego. Niemniej w porównaniu do roku ubiegłego warunki higieny pracy uległy poprawie
2. Przeprowadzone kontrole w zakresie chemikaliów i produktów kosmetycznych wykazały, że zdecydowana większość podmiotów wprowadzających do obrotu produkty spełniają wymagania prawne.
3. W zakresie chorób zawodowych w 2024 nie wydano żadnej decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej.
4. W roku sprawozdawczym przedstawiciele PPIS w Bytomiu w ramach prowadzonego nadzoru w zakładach pracy podejmowali działania informacyjno - edukacyjne. Omawiano zagadnienia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, wskazywano przepisy regulujące powyższe zagadnienia. Przedmiotowe działania prowadzono również podczas nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu produktów chemicznych, omawiano wymagania dotyczące oznakowania opakowań produktów kosmetycznych, produktów biobójczych, detergentów oraz innych produktów wprowadzanych do obrotu. Podczas kontroli sprawdzano również realizację zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwem używania tytoniu i wyrobów tytoniowych tj. zakazu palenia na terenie zakładu pracy.

VIII. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Działalność Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego realizowano na podstawie art. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej poprzez wykonywanie zadań, których celem było zapewnienie właściwego stanu sanitarno-zdrowotnego w obiektach, a także zagwarantowanie, aby projektowane obiekty nie powodowały zagrożenia i uciążliwości dla ludzi zamieszkających i przebywających w ich sąsiedztwie. Opiniowanie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przedsięwzięć dotyczyło takich obiektów jak np.: obiekty żywieniowo - żywnościowe, obiekty usługowo - handlowe, zakłady fryzjersko - kosmetyczne i odnowy biologicznej, inwestycje związane z gospodarką odpadami i inne.

Stanowiska Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i dotyczą planowanych inwestycji lub zagospodarowania terenu.

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny realizowany był poprzez zajmowanie stanowisk w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych w sprawach:

1. projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko oraz odstępień od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
2. oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko,
3. dokumentacji projektowych inwestycji, w szczególności projektów budowlanych,
4. obiektów budowlanych przed dopuszczeniem ich do użytkowania przez właściwy organ.

Ad. 1. W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wydano:

- a. 1 opinię nie wyrażającą zgody na odstępianie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, dotyczącą projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Piekary Śląskie dla obszaru Brzeziny Śląskie,
- b. 6 opinii uzgadniających zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla:
 - projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Piekary Śląskie dla obszaru Brzeziny Śląskie,
 - projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Piekary Śląskie dla terenów położonych w rejonie ul. Sportowej,
 - projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Piekary Śląskie dla terenów położonych w rejonie ul. Papieża Jana Pawła II i drogi wojewódzkiej 911,
 - projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Piekary Śląskie dla terenów położonych w rejonie ul. Papieża Jana Pawła II,
 - projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Piekary Śląskie dla terenów położonych w rejonie ul. Chabrowej, Konwaliowej i Groszkowej,
 - projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Piekary Śląskie dla terenów położonych w rejonie ul. Brynickiej.
- c. 1 opinię w sprawie zaopiniowania projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Piekary Śląskie dla obszaru Brzeziny Śląskie.

Ad. 2. W ramach procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wydano:

- a. 3 opinie sanitarne stwierdzające brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko,

b. 1 opinię sanitarną przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Przy zajmowaniu stanowisk w ramach sprawowanego zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zwracano szczególną uwagę na takie zagadnienia, jak:

- rodzaj i charakterystyka przedsięwzięcia z uwzględnieniem skali i zasięgu oddziaływania, możliwości kumulowania się oddziaływań, zwłaszcza w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej,
- planowane przeznaczenie terenu, w tym oddzielenie stref mieszkaniowych i usługowych od przemysłowych, wyznaczenie terenów pod inwestycje mogące znacząco oddziaływać na środowisko oraz zachowanie stref ochronnych, w celu ograniczenia niekorzystnego wpływu na jakość i komfort życia mieszkańców,
- funkcja i ład przestrzenny oraz rekultywacja terenów poprzemysłowych, w celu zapewnienia prawidłowego rozwoju miasta i uporządkowania krajobrazu,
- gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami, zachowanie standardów emisji hałasu i zanieczyszczeń powietrza ze szczególnym uwzględnieniem zastosowanych rozwiązań chroniących środowisko i zdrowie ludzi,
- właściwa organizacja prac remontowo-budowlanych oraz odpowiednie warunki higieniczno-sanitarne w miejscach pracy poprzez zastosowanie odpowiednich urządzeń i rozwiązań technicznych.

Zaopiniowane przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach stanowiły inwestycje związane z gospodarką odpadami – ok. 50%, obiekty handlowo - usługowe oraz inne – po ok. 25%.

W 2024 roku wydano 1 opinię sanitarną stwierdzającą brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz 2 opinie stwierdzające potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wraz z zakresem raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

Ad. 3. W roku 2024 uzgodnione były 2 dokumentacje projektowe. Wydane opinie dotyczyły obiektów żywieniowo – żywnościowych.

Ad. 4 W zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wydano 17 stanowisk odnośnie zgłoszeń zakończenia budowy oraz wniosków o dopuszczenie do użytkowania w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych obiektów (w tym 1 opinię nie wyrażającą zgody na dopuszczenie obiektu do użytkowania zgodnie z przeznaczeniem), natomiast w 2023 r. wydano 18 opinii sanitarnych, w tym 1 negatywną.

Ze wszystkich wpływających wniosków ok. 53% odnosiło się do zmiany sposobu użytkowania obiektów, pozostałe 47% dotyczyło obiektów, na które nałożono obowiązek uzyskania pozwolenia na użytkowanie

Wśród obiektów zgłaszanych do użytkowania największą grupę stanowiły: zakłady fryzjersko-kosmetyczne – ok. 41%, obiekty żywieniowo-żywnościowe – ok. 35%, obiekty usługowo-handlowe – ok. 6%.

W 2024 roku upoważnieni przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu w ramach Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego przeprowadzili 21 kontrole i wizytacji obiektów i inwestycji zlokalizowanych na terenie miasta Piekary Śląskie. W 2023 roku przeprowadzono 23 kontrole i wizytacje.

Porównując rok 2024 i 2023, w ilości wszystkich załatwianych spraw, obserwujemy wzrost wydanych stanowisk o ok. 11%.

IX. Działalność w zakresie oświaty promocji zdrowia i komunikacji społecznej

Realizacja zadań w zakresie promocji zdrowia i komunikacji społecznej w 2024 r. na terenie działania PSSE Bytom wynika z Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, Narodowego Programu Zdrowia, sytuacji epidemiologicznej kraju i potrzeb zdrowotnych ludności. W celu poprawy stanu zdrowotnego, zwiększenia jakości życia oraz kreowania zdrowego stylu życia społeczności. Realizowano ogólnopolskie i wojewódzkie prozdrowotne programy edukacyjne oraz interwencje nieprogramowe, w tym kampanie społeczne, akcje zdrowotne, które dot. m.in. prawidłowych nawyków higienicznych, profilaktyki nadwagi i otyłości, profilaktyki używania środków psychoaktywnych, bezpiecznego korzystania z promieniowania ultrafioletowego, profilaktyki chorób zakaźnych i innych problemów zdrowotnych wynikających z sytuacji epidemiologicznej. W roku 2024 przeprowadzono 10 wizytacji, uczestniczono w 4 akcjach profilaktycznych oraz debacie społecznej pn.: „Narkotyki dopalacze - nie tędy droga” Zorganizowano i przeprowadzono 5 zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży w ramach akcji zima i lato w mieście.

Działania w zakresie profilaktyki nadwagi i otyłości

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO), informuje o wzrastającej liczbie otyłych dzieci i młodzieży. Dzieciństwo i dojrzewanie są okresem krytycznym w rozwoju otyłości. Do zwiększonego przyrostu masy ciała dochodzi zwykle około 8 roku życia i w późniejszym wieku większość dzieci utrzymuje masę ciała na tym samym poziomie w okresie dojrzewania. Ważnym elementem profilaktyki nadmiernej masy ciała jest edukacja w zakresie zasad racjonalnego żywienia i zdrowego stylu życia.

- **Ogólnopolski Program Edukacyjny „Trzymaj Formę!”**

Program profilaktyki nadwagi i otyłości u dzieci, promujący zbilansowane odżywianie i aktywność fizyczną. Program wieloletni, adresowany do uczniów szkół podstawowych klas V-VIII. Jego celem jest zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie oraz kształtowanie prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin, promowanie zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki. W roku szkolnym 2023/2024 realizowana była już XVII edycja programu, do której przystąpiły wszystkie szkoły podstawowe: publiczne, niepubliczne i specjalna.

Przeprowadzono 2 wizytacje działań programowych. Do II etapu konkursu Wiedzy o Zdrowym Stylu Życia „Trzymaj Formę”, zakwalifikowały się trzy uczennice z dwóch piekarskich szkół podstawowych. Jedna osoba przeszła do etapu ogólnopolskiego, do którego z całej Polski zakwalifikowało się tylko 19 osób.

- **Wojewódzki projekt edukacyjny „Klub Zdrowego Przedszkolaka”**

Celem projektu było wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci poprzez propagowanie zdrowego stylu życia w placówkach przedszkolnych. Projekt zawierający zróżnicowaną tematykę odnoszącą się do zagadnień zdrowotnych. Zdrowy styl życia powinien być kształtowany już od najmłodszych lat, aby skutecznie kreować zachowania zdrowotne w dorosłym życiu. Adresatami projektu są dzieci, ich rodzice i opiekunowie oraz przedstawiciele środowiska przedszkolnego. Działania projektowe mają wzbogacić wiedzę najmłodszych i ukształtować w nich właściwe nawyki higieniczno - zdrowotne. W roku przedszkolnym 2023/2024 projekt zrealizowało wszystkie przedszkola publiczne,

przeprowadzono jedną wizytację. Edukacją składającą się z czterech modułów objęto łącznie 1326 przedszkolaków.

- **Program „Skąd się biorą produkty ekologiczne”**

Program dedykowany przede wszystkim dzieciom w wieku przedszkolnym (5-6-latki), rodzicom, opiekunom oraz nauczycielom wychowania przedszkolnego. Celem programu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. W trakcie realizacji programu dzieci dowiedziały się skąd biorą się produkty ekologiczne, dlaczego warto je wybierać, jakie są zalecenia zdrowego stylu życia oraz jak przestrzegać zasad higieny. W roku przedszkolnym 2023/2024 program zrealizowały wszystkie przedszkola publiczne, przeprowadzono jedną wizytację działań programowych, edukacją objęto 1101 przedszkolaków.

- **Akcja #wybierz zdrowie**

Cele interwencji było propagowanie aktywności ruchowej poprzez zabawę, kształtowanie postaw i zachowań związanych ze zdrowym, a przede wszystkim aktywnym stylem życia wśród najmłodszych oraz wspomaganie rozwoju społecznego i prawidłowych interakcji z rówieśnikami. Adresatami akcji byli uczniowie szkół podstawowych lub dzieci w miejscach wypoczynku letniego. Zadanie zrealizowane zostało w czasie wakacji z wykorzystaniem scenariusza zajęć pt. „Ścieżka do zdrowia” wśród 68 dzieci w 3 placówkach organizujących lato w mieście.

- **Kampania EFSA dotycząca bezpieczeństwa żywności - #Safe2EatEU i #PlantHealth4Life**

Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) prowadził kampanię dotyczącą bezpieczeństwa żywności pod nową nazwą #Safe2EatEU i **kampanie #PlantHealth4Life**. Celem kampanii było wspieranie konsumentów w dokonywaniu świadomych wyborów żywnościowych, wyjaśnienie naukowe podstawy bezpieczeństwa żywności, ułatwianie dostępu do informacji m.in. o stosowaniu suplementów diety, czy bezpiecznym przygotowywaniu i przechowywaniu produktów spożywczych, zwróceniu uwagi na szczególny związek między zdrowiem roślin, a naszym codziennym życie. Na bieżąco zamieszczano posty w mediach społecznościowych, dystrybuowano i eksponowano materiały podczas dwóch akcji profilaktycznych.

Profilaktyka używania środków psychoaktywnych

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu prowadził również działania w zakresie profilaktyki palenia tytoniu i e-papierosów. Prowadzone działania edukacyjne powinny mieć wpływ na zmiany w społeczeństwie w kwestii dotyczącej palenia tytoniu. Działania dotyczące przestrzegania zakazu palenia tytoniu prowadzone były na terenie placówek oświatowo-wychowawczych, zakładów opieki zdrowotnej, zakładów pracy oraz w zakładach gastronomicznych. W ramach tej interwencji przeprowadzono 4 akcje profilaktyczne, w trakcie których 125 osób skorzystało z pomiarów stężenia tlenu węgla w wydychanym powietrzu.

- **Program Przedszkolnej Edukacji Antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”**

Program przygotowany dla dzieci w wieku 5-6 lat. Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem na działanie dymu tytoniowego oraz kształtowanie świadomych, asertywnych postaw wśród dzieci dotyczących ochrony własnego zdrowia, w przypadku bezpośredniego kontaktu z osobami palącymi.

Edukacją objęto 911 dzieci z 14 placówek przedszkolnych. Przeprowadzono jedną wizytację programu.

- **Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie**

Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie”, dedykowany jest dzieciom klas czwartych szkoły podstawowej. Głównym celem jest zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów i e-papierosów. Zajęcia były realizowane za pomocą zróżnicowanych metod aktywizujących, takich jak dyskusje, wymiana doświadczeń, spostrzeżeń, pomysłów. Podstawą całego cyklu są przygotowane przez uczniów cztery zadania, które dotyczą różnych aspektów problemu uzależnienia od tytoniu oraz prewencji w tym zakresie. Program realizowało 11 szkół podstawowych, przeprowadzono jedną wizytację działań programowych.

Działania w zakresie profilaktyki używania środków psychoaktywnych w tym nowych narkotyków

Mając na uwadze zdrowie i bezpieczeństwo młodzieży oraz ze względu na obserwowanie niepokojącego zjawiska jakim jest nadmierne korzystanie z nowych narkotyków, PPIS w Bytomiu prowadził systematyczne działania edukacyjno - informacyjne zmierzające do zminimalizowania używania środków psychoaktywnych. W tym zakresie realizowane poniższe programy:

- **Program profilaktyki uniwersalnej „Smak życia, czyli debata o dopalaczach**

Celem tego programu było dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich używania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami. W roku szkolnym 2023/2024 program zrealizowało 6 szkół podstawowych, przeprowadzono jedną wizytację działań programowych.

- **Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?**

Program obejmował informacje dotyczące ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie. W roku szkolnym 2023/2024 program zrealizowało 5 szkół ponadpodstawowych, przeprowadzono jedną wizytację działań programowych.

- **Kampania wojewódzka „Nowe narkotyki Nowe zagrożenia”.**

Głównym celem kampanii było zapobieganie używaniu substancji psychoaktywnych, w szczególności nowych narkotyków, ale także alkoholu, tytoniu oraz leków przez osoby młode. Działania edukacyjne prowadzono podczas 4 akcji profilaktycznych., debaty społecznej pn. „Narkotyki dopalacze-nie tedy droga” i warsztatów dla młodzieży. Zadania w okularach narkogoglach i alkogoglach, wykonywano łącznie 562 zainteresowanych osób. Dystrybuowano materiały w wersji papierowej oraz zamieszczano posty w mediach społecznościowych.

Działania w zakresie profilaktyki chorób zakaźnych i nowotworów.

Promocja szczepień ochronnych – Kampania społeczna „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”, kampania informacyjno - edukacyjna „Mamo, Tato pamiętajcie o moich szczepieniach”, monitoring bezpłatnych szczepień przeciw HPV i #Unitedinprotection

Szczepienia ochronne są najskuteczniejszym sposobem zapobiegania wielu chorobom zakaźnym, zmniejszając tym samym liczbę powikłań oraz zgonów. Celem kampanii jest przede

wszystkim podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych w tym promocja szczepień HPV zwiększenie liczby osób poddających się szczepieniom profilaktycznym.

Grupą docelową kampanii jest ogół społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem rodziców dzieci ,w tym matek w oddziałach ginekologiczno-położniczych tuż po porodzie, przyszłych matek uczęszczających do szkół rodzenia, dzieci przedszkolnych, osoby starsze oraz podróżujące po świecie.

Działania w zakresie profilaktyki szczepień ochronnych realizowano podczas 4 akcji profilaktycznych, gdzie dystrybuowano materiały i udzielano porad. przeprowadzono 2 wykłady w szkołach rodzenia. Na bieżąco zamieszczano posty w mediach społecznościowych.

- **Profilaktyka wirusa HPV i raka szyjki macicy Program „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”**

Celem programu „Wybierz Życie-Pierwszy Krok” jest podniesienie poziomu wiedzy na temat zagrożeń związanych z zakażeniami wirusem HPV i profilaktyki raka szyjki macicy. Zadaniem programu jest podniesienie świadomości zdrowotnej w zakresie roli profilaktyki wtórnej i pierwotnej raka szyjki macicy, a także motywowanie młodzieży do podjęcia roli liderów edukacji zdrowotnej w swoim środowisku, w celu wpływania na zachowania zdrowotne rodziców i opiekunów, a zwłaszcza wzrost zainteresowania badaniami profilaktycznymi w tym badaniami cytologicznymi. Adresatami programu są uczniowie szkół ponadpodstawowych, rodzice i opiekunowie uczniów oraz kadra pedagogiczna. W roku szkolnym 2023/2024 program zrealizowało wszystkie szkoły ponadpodstawowe, przeprowadzono jedną wizytację działań programowych.

- **Profilaktyka czerniaka Program edukacyjny „Znamie! Znam je?”**

W ostatnich latach w Polsce można obserwować gwałtowny wzrost liczby zachorowań na czerniaka złośliwego, głównie wśród ludzi młodych. Przygotowany program edukacyjny, skierowany do młodzieży szkół ponadpodstawowych, ma na celu poszerzenie wiedzy o nowotworach złośliwych będących następstwem korzystania z solarium. Środkiem kształtowania właściwych zachowań prozdrowotnych jest podniesienie świadomości społecznej w zakresie szkodliwości promieniowania UV wydzielanego przez solaria. Dzięki edukacji w ramach programu, młodzież poznała zasady ochrony przed czerniakiem, cechy charakterystyczne czerniaka oraz sposób kontroli własnej skóry. W roku szkolnym 2023/2024 program zrealizowały wszystkie szkoły ponadpodstawowe, przeprowadzono jedną wizytację działań programowych.

- **„Podstępne WZW”**

Celem programu „Podstępne WZW” jest podniesienie wiedzy na temat profilaktyki zakażeń HAV, HBV i HCV oraz kształtowanie zachowań zdrowotnych, w tym również w zakresie przeciwdziałania chorobom zakaźnym i stanowi ważny element działań edukacyjnych w szkole. Adresatami programu są uczniowie szkół ponadpodstawowych, rodzice i opiekunowie uczniów oraz kadra pedagogiczna. W roku szkolnym 2023/2024 program zrealizowało wszystkie szkoły ponadpodstawowe.

- **Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV. Profilaktyka HIV/AIDS**

W ramach Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS podejmowano działania mające na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS. Jednym z celów kampanii było uświadamianie, że zakażenie wirusem

HIV nie jest już wyzwaniem dla medycyny, a przy odpowiednim leczeniu można z nim żyć wiele lat i stać się niezakaźnym dla innych osób. Program ma na celu kształtowanie postawy tolerancji wobec osób zakażonych wirusem HIV i chorych na AIDS. W trakcie realizacji akcji profilaktycznych zachęcano do wykonania bezpłatnego i anonimowego testu w kierunku HIV w punktach konsultacyjno-diagnostycznych. W okolicy Światowego Dnia AIDS wszystkie szkoły ponadpodstawowe zrealizowały wojewódzką akcję pt. Warto wiedzieć o HIV i AIDS polegającą na przeprowadzeniu zajęć profilaktycznych.

Profilaktyka wad postawy

Popełnione w dzieciństwie, w fazie wzrostu kręgosłupa, nieprawidłowości rzutują na jego sprawność i funkcjonowanie w dorosłym życiu. Przeciążone plecaki uczniów to poważny problem narzucający potrzebę edukacji i działań zaradczych. Kształtowanie prawidłowej postawy ciała jest jednym z warunków właściwego rozwoju fizycznego dziecka. Ciężkie tornistry mogą przyczynić się do niewłaściwej postawy, bólów kręgosłupa, zmniejszenia pojemności płuc.

W 2024 r. nasilono działania podczas akcji profilaktycznej oraz przy współdziałaniu upoważnionych przedstawicieli PPIS w Bytomiu w zakresie działań sekcji HDiM w szkołach, w których był przeprowadzony pomiar obciążenia uczniów ciężarem tornistrów.

Akcja informacyjna „Łap słońce z głową”

Ryzyko zdrowotne związane ze zbyt długim przebywaniem na słońcu zwiększa się w okresie wakacji, dlatego edukacją na temat zasad profilaktyki chroniących przed skutkami nadmiernego promieniowania UV objęto osoby wypoczywające na terenie kąpielisk i placówek wypoczynku letniego w ramach akcji „Łap słońce z głową”. W okresie wakacji przeprowadzono 2 akcje profilaktyczne. Dystrybuowano materiały w wersji papierowej wśród organizatorów „akcji lato” oraz zamieszczano posty w mediach społecznościowych.

Akcja „Bezpieczne Ferie 2024” „Bezpieczne Wakacje 2024”

Wakacje, ferie zimowe to czas, w którym w większym stopniu niż zwykle, narażeni jesteśmy na różnego rodzaju zagrożenia, dlatego prowadzone były działania informacyjno-edukacyjne promujące zdrowy styl życia, aktywność fizyczną, profilaktykę uzależnień (tytoń, alkohol, narkotyki,) zapobieganie chorobom zakaźnym. Zorganizowano i przeprowadzono: w 4 placówkach warsztaty profilaktyczne dla dzieci i młodzieży 3 akcje profilaktyczne, narady z organizatorami wypoczynku, zachęcając ich do ekspozycji materiałów o tej tematyce.

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach, ustanowiony w 2008 roku przez Komisję Europejską na wniosek Europejskiego Centrum Zapobiegania i Kontroli Chorób, obchodzony jest 18 listopada każdego roku, by zwrócić uwagę na problem antybiotykooporności. Przeciwstawienie się utracie skuteczności terapeutycznego działania antybiotyków jest istotnym elementem działań prozdrowotnych inicjowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Podczas 2 akcji profilaktycznych zwracano uwagę na problem antybiotykooporności oraz nadużywania i niewłaściwego stosowania antybiotyków.

Akcja Bezpieczne grzybobranie

Zbieranie grzybów jest niezwykle popularne wśród społeczeństwa, wymaga wiedzy oraz doświadczenia. Główną przyczyną zatrucia grzybami jest niewłaściwe rozpoznanie jadalnych i trujących grzybów. Dlatego w okresie od maja do października prowadzone były działania informacyjno - edukacyjne. Podczas 2 akcji profilaktycznych eksponowano przygotowane tablice informacyjną o grzybach jadalnych i trujących, rozpowszechniono materiały związane

z grzybami. Zainteresowane osoby miały możliwość sprawdzenia grzybów przez grzyboznawcę zatrudnionego w PSSE w Bytomiu.

Kampania edukacyjna „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”

Kampania ma na celu propagowanie podstawowych zasad ochrony przed kleszczami, edukacja w zakresie prawidłowego usuwania kleszcza, zwiększenie społecznej świadomości w zakresie profilaktyki chorób przenoszonych przez kleszcze, zwiększenie wiedzy na temat szczepień ochronnych jako skutecznej metody profilaktyki kleszczowego zapalenia mózgu. Podczas 4 akcji profilaktycznych i 4 spotkań z dziećmi i młodzieżą dystrybuowano materiały edukacyjne oraz prezentowano kleszcze w probówkach.

Podsumowanie

Głównym celem działań Sekcji Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej w PSSE Bytom w 2024 r. było kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych, promowanie zdrowego stylu życia, oraz pogłębienie świadomości w zakresie zachowań ryzykownych dla zdrowia. Powyższe działania obejmowały realizację programów edukacyjnych oraz kampanii społecznych.

Na podstawie prowadzonego systematycznie monitoringu i oceny poszczególnych przedsięwzięć prozdrowotnych w placówkach oświatowo - wychowawczych stwierdzono, że realizacja programów jest prowadzona bardzo dobrze.

Edukacja ukierunkowana na zwiększenie świadomości i odpowiedzialności za własne zdrowie wśród ludności wymaga długofalowych, permanentnych działań o szerokim zakresie, skierowanych do różnych grup odbiorców. a całokształt sytuacji zdrowia niewątpliwie ma wpływ styl życia, dlatego też potrzebna jest współpraca wszystkich instytucji i organizacji, które w swoich podstawowych założeniach i celach eksponują problemy promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej.

Na terenie miasta Piekary Śląskie widoczna jest bardzo dobra współpraca pomiędzy Wydziałami Urzędu Miasta, policją oraz innymi instytucjami. Na bieżąco prowadzona jest edukacja za pośrednictwem mediów społecznościowych i strony internetowej. Ta forma przekazu cieszy się dużym zainteresowaniem, umożliwia dotarcie do większej liczby osób w różnym wieku, w szczególności do młodzieży. Media społecznościowe, dają możliwość szybkiej komunikacji ze społeczeństwem w ciekawy i nowoczesny sposób, co niewątpliwie wpływa na skuteczność działań profilaktycznych.

X. Działalność laboratoryjna

1. W zakresie badań laboratoryjnych

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Bytomiu wykonuje badania laboratoryjne w zakresie nadzoru sanitarnego, działając w Zintegrowanym Systemie Badań Laboratoryjnych. Zakres badań wykonywanych w Oddziale Laboratoryjnym jest zgodny z zadaniami statutowymi Inspekcji Sanitarnej. Zadania realizowane są w trzech sekcjach Oddziału Laboratoryjnego: Sekcji Badań Wody, Sekcji Badań Żywności oraz Sekcji Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń. W 2024 roku Oddział Laboratoryjny realizował swoje zadania zgodnie z planem.

Od roku 2004 Oddział Laboratoryjny posiada akredytację PCA na wykonywane badania. Rokrocznie podczas oceny zewnętrznej zakres badań akredytowanych jest uaktualniany lub rozszerzany o nowe lub zmieniające się metodyki badań. Szczególną wagę do aktualizacji zakresu badań akredytowanych przywiązuje się do tych metodyk badawczych, które znajdują

się w wymaganym obszarze prawnym. Co roku podczas oceny zewnętrznej audytorzy PCA podkreślają duże zaangażowanie i doświadczenie personelu technicznego w dziedzinie wykonywanych badań.

W 2024 roku:

a) **Sekcja Badań Wody** przeprowadziła mikrobiologiczne, fizykochemiczne i sensoryczne badania:

- wody przeznaczonej do spożycia – zbadano 10 próbek (co stanowi wzrost ilości próbek o 100% względem roku 2023),
- wody z pływalni i innych obiektów wyposażonych w niecki basenowe – zbadano 4 próbki (co stanowi spadek ilości próbek o 43% względem roku ubiegłego),
- wody wodociągowej ciepłej – zbadano 52 próbki (co stanowi 6% wzrost ilości próbek względem 2023 roku).

W zakresie badań mikrobiologicznych oznaczane były: bakterie grupy coli, bakterie *Escherichia coli*, enterokoki kałowe, ogólna liczba mikroorganizmów, liczba *Pseudomonas aeruginosa*, liczba bakterii z rodzaju *Legionella*, liczba bakterii *Clostridium perfringens*.

Badania fizyko – chemiczne obejmowały oznaczanie barwy, mętności, przewodnictwa, odczynu pH, zawartości jonu amonowego, azotynów, azotanów, chlorków, żelaza, manganu, wapnia, magnezu, glinu, twardości ogólnej, utlenialności, zawartości fosforanów. Dodatkowo badania fizykochemiczne wykonywane na pływalniach obejmowały oznaczenia chloru wolnego i chloru ogólnego oraz potencjału utleniająco – redukującego (redox).

Badania sensoryczne obejmowały smak i zapach.

b) **Sekcja Badań Żywności** wykonywała badania żywności w ramach urzędowej kontroli oraz monitoringu zgodnie z rocznym planem pobierania próbek żywności obejmując zakresem następujące kierunki badań: badania mikrobiologiczne, badania fizykochemiczne, badania sensoryczne oraz badania w kierunku znakowania środków spożywczych.

Na terenie Piekar Śląskich:

- w kierunku mikrobiologicznym – zbadano 25 próbek (co stanowi 60% spadek ilości próbek względem roku ubiegłego),
- w kierunku fizykochemicznym – zbadano 9 próbek (w tym 2 próbki sanitarne), co stanowi odpowiednio spadek ilości próbek fizykochemicznych o 55% i brak zmian ilości próbek sanitarnych względem roku ubiegłego,
- w kierunku sensorycznym – zbadano 3 próbki (co stanowi spadek ilości prób o 200% względem roku ubiegłego).

Badania mikrobiologiczne obejmowały wszystkie grupy produktów akredytowanych.

Kontrolą sanitarną objęto piekarnie, skąd pobrano i zbadano 2 próbki sanitarne w kierunku zanieczyszczeń biologicznych w ramach corocznej akcji „mklik próchniczek”. Ze względu na obecność szkodników i ich pozostałości zdyskwalifikowano 1 próbkę.

Badania sensoryczne żywności obejmowały wszystkie akredytowane grupy produktów spożywczych.

c) **Sekcja Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń** przeprowadziła badania bakteriologiczne w kierunku zakażeń jelitowych (*Salmonella* i *Shigella*), badania parazytologiczne, badania skuteczności sterylizacji urządzeń dla mieszkańców Piekar Śląskich. Probki do badań były przyjmowane z punkcie poboru próbek materiału biologicznego PSSE w Bytomiu.

XI. Podsumowanie

W okresie minionego roku 2024, pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Bytomiu dokonali 951 kontroli i wizytacji.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 106 decyzji administracyjnych. Ponadto, w tym wydano 325 decyzji obciążających stronę kosztami za przeprowadzone czynności kontrolne, w czasie których stwierdzono nieprawidłowości oraz za kontrole na wniosek strony.

W stosunku do osób winnych rażących zaniedbań nałożono 28 mandatów karnych na kwotę 6550 zł.

W roku sprawozdawczym nie kierowano wniosków o ukaranie do sądu jednak nałożono jedną karę pieniężną w wysokości 2500 zł. w sprawie wprowadzania do obrotu niezgodnych z obowiązującymi przepisami kosmetyków.

Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej były również skierowane w zakresie przeciwepidemicznym dot. chorób zakaźnych, w szczególności na przeprowadzaniu dochodzeń epidemiologicznych u 216 osób zakażonych.

Ponadto podejmowane były działania w związku z interwencjami, które mogły stanowić zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi, jak również działania w ramach systemu RASFF/RAPEX, kontrole graniczne oraz kontrole związane z zatwierdzaniem i rejestracją zakładów.

Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu tarnogórskiego za rok 2024

Bytom 2025

SZANOWNI PAŃSTWO

Mam przyjemność przekazać na Państwa ręce „Informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu tarnogórskiego za rok 2024”. Dokument ten przygotowywany jest corocznie przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu na podstawie informacji uzyskanych w trakcie wykonywania czynności kontrolnych w ramach bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

Zdrowie człowieka zależy od wielu wzajemnie powiązanych czynników, wśród których wyróżnia się styl życia, środowisko naturalne i stworzone przez człowieka oraz społeczne życie, pracy, nauki, a także działania placówek leczniczych. To właśnie styl życia człowieka, w blisko 50% determinuje zachowanie zdrowia i dobra kondycję psychofizyczną.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych oraz kształtowania odpowiednich postaw i zachowań prozdrowotnych.

Prowadzenie systematycznych badań oraz dokonywanie okresowych ocen stanu sanitarnego umożliwia monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej oraz podejmowanie niezbędnych działań interwencyjnych.

Z analiz porównawczych w stosunku do lat poprzednich wynika, że stan bezpieczeństwa sanitarnego miast jest na stałym poziomie, stwierdzane są jednak nadal negatywne zjawiska sanitarno - higieniczne wymagające podjęcia działań zarówno ze strony podmiotów gospodarczych, jak i władz samorządowych oraz administracyjnych.

Działalność restrykcyjno - kontrolna nie jest jedyną domeną działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Podejmowane są również inicjatywy mające na celu zachęcenie mieszkańców do dbania o zdrowie swoje i najbliższych poprzez kształtowanie prawidłowych nawyków prozdrowotnych oraz eliminowanie zachowań ryzykownych, a także stworzenie bezpiecznych warunków życia, nauki i pracy.

Mam nadzieję, że przedstawiony Państwu raport będzie podstawą do wyciągnięcia wniosków i podjęcia działań, które pozwolą na dalszą poprawę zdrowia publicznego w mieście. Ufam, iż zaprezentowana ocena upewni Państwa co do tego, że Państwowa Inspekcja Sanitarna pełni swoje zadania w sposób profesjonalny i rzetelny, zapewniając Nam wszystkim bezpieczeństwo sanitarne.

Spis treści:

I.	Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	5
1.	Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych	5
2.	Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych	7
	Wnioski	7
II.	Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą	8
1.	Stan sanitarny szpitali	8
2.	Stan sanitarny zakładu pielęgnacyjno – opiekuńczego	9
3.	Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych	9
4.	Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy	10
5.	Stan sanitarny praktyk zawodowych pielęgniarek	10
	Wnioski	10
III.	Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	10
1.	Stan sanitarno-higieniczny i techniczny zakładów	14
2.	Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych	15
3.	Piekarnie	16
4.	Działania doraźne w ramach systemu RASFF/RAPEX	16
5.	Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami	16
6.	Akcje..	16
7.	Interwencje za 2022 rok	21
	Wnioski	22
IV.	Jakość wody przeznaczonej do spożycia, wody ciepłej ,wody w pływalniach i innych obiektach wyposażonych w niecki basenowe oraz w miejscach wykorzystywanych do kąpieli	23
1.	Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych urządzeniach zaopatrywania w wodę	23
2.	Ocena jakości wody w pływalniach i innych obiektach wyposażonych w niecki basenowe oraz w miejscach wykorzystywanych do kąpieli..	28
3.	Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w budynkach zamieszkania zbiorowego, zakładach opieki zdrowotnej zamkniętej	29
V.	Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	30
1.	Ocena wybranych grup obiektów	30

2.	Interwencje	31
	Wnioski	32
VI.	Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych	32
1.	Stan sanitarny placówek oświatowo – wychowawczych	33
2.	Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia	34
3.	Profilaktyczna opieka zdrowotna	35
4.	Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży	35
5.	Interwencje	36
	Wnioski	36
VII.	Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy	36
1.	Ocena realizacji wymagań higienicznych i zdrowotnych w zakładach pracy	37
2.	Nadzór nad chemikaliami i produktami kosmetycznymi	38
3.	Nadzór nad środkami zastępczymi	38
4.	Choroby zawodowe	38
5.	Działalność interwencyjna	40
	Wnioski	40
VIII.	Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	40
IX.	Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.	43
X.	Działalność laboratoryjna	49
XI.	Podsumowanie	51

I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

1. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

W ramach nadzoru nad chorobami zakaźnymi w 2024 roku na terenie powiatu tarnogórskiego przeprowadzono łącznie 751 wywiadów epidemiologicznych w przypadkach chorób zakaźnych. Ilość przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych zmniejszyła się w porównaniu do roku ubiegłego o 767.

Tabela Nr 1 – Porównanie ogólnej liczby wybranych jednostek chorobowych oraz hospitalizacji na terenie powiatu tarnogórskiego w 2023 i 2024 roku.

Kod wg ICD-10	Jednostka chorobowa	2023		2024		Trend
		liczba	hospitalizacja	liczba	hospitalizacja	
A02.0; A02.1; A02.2-8	Salmoneloza	36	20	14	8	↓
A04.0-9; A05.0-9	Inne bakteryjne zakażenie jelitowe oraz zatrucia pokarmowe	161	140	138	128	↓
A07.1	Giardioza (lamblioza)	6	1	1	0	↓
A08.0-4	Wirusowe zakażenia jelitowe	68	39	89	85	↑
A09	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	81	20	136	12	↑
A21	Tularemia	0	0	0	0	nd.
A28.2	Jersinioza pozajelitowa	0	0	0	0	nd.
A15-19	Gruźlica	18	15	29	29	↑
A31	Mikrobakteriozy - inne i BNO	1	1	1	1	bez zmian
A32	Listerioza	1	1	2	1	↑
A33-35	Tężec	0	0	0	0	nd.
A37	Krztusiec	4	2	67	3	↑
A38	Płonica (szkarlatyna)	209	3	268	0	↑
A39; A46; A48.3; B95.0; B95.3; G04.2; G00.1; A40.3; J13; B96.3/G04.2; G00.0 A41.3; J14	Inwazyjne Choroby bakteryjne, wywołane przez meningokoki, Streptococcus pyogenes, Streptococcus pneumoniae oraz Haemophilus influenzae typ B	26	11	29	9	↑
A48.1-2	Legioneloza	0	0	1	1	↑
A50-53	Kiła	9	2	13	1	↑
A54	Rzeżączka	2	0	0	0	↓

A55-56	Choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez chłamydie	1	0	4	0	↑
A69.2	Borelioza z Lyme, neuroborelioza	50	9	61	3	↑
-	Ostre porażenie wiotkie dzieci w wieku 0-14 lat	0	0	0	0	nd.
A81	Encefalopatie gąbczaste	0	0	0	0	nd.
Z20.3/Z24.2; Z28	Styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień	27	0	18	0	↓
A84;B00.4;A81.1; A83; A85; B02.0; A86; A87.0; B00.3; A87.1-9; B02.1	Kleszczowe oraz inne wirusowe zapalenie mózgu, wirusowe zapalenie opon mózgowych	4	4	7	7	↑
G01; G04.2; G05.0; G00.2-8; G00.9	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	1	1	3	3	↑
G03	Zapalenie opon mózgowych lub mózgu inne i nieokreślone	3	3	1	1	↓
A90-1	Gorączka denga (klasyczna lub krwotoczna)	0	0	1	0	↑
B01	Ospa wietrzna	1268	2	666	1	↓
B05	Odra	0	0	0	0	nd.
B06	Różyczka	0	0	1	0	↑
B15; B16; B18.0-1; B17.1; B18.2; B17.0,208; B18.8-9; B19	Wirusowe zapalenie wątroby	70	6	75	1	↑
B20-B24; Z21	HIV, AIDS	10	4	4	1	↓
B26	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	2	0	1	0	↓
B50-54	Malaria (zimnica)	0	0	0	0	nd.
B67	Bąblowica (echinokokoza)	0	0	0	0	nd.
J10	Grypa	3	3	0	0	↓
P37.1	Toksoplazmoza	0	0	1	1	↑
J10-J11	Grypa potwierdzona wynikiem szybkiego testu antygenowego	72	0	959	25	↑
J12.1;J20.5; J21.0;B97.4/(...)-	Zakażenia wirusem RSV	11	5	79	23	↑
U07.1-2	Zakażenie SARS-CoV-2 (COVID-19)	1959	60	1439	55	↓

W 2024 r. na terenie powiatu tarnogórskiego wystąpiło 5 ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową, w tym 3 ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową wystąpiły w oddziałach szpitalnych, w których zachorowało łącznie 21 osób, nie odnotowano zgonów, w 2 ogniskach zachorowania wywołane zostały przez *Clostridium difficile*, natomiast w jednym nie ustalono czynnika etiologicznego – zachorowania zostały

zakwalifikowane jako wirusowe zakażenia jelitowe nieokreślone; 1 ognisko chorób przenoszonych drogą pokarmową wystąpiło w środowisku domowym, zachorowały 2 osoby, czynnikiem etiologicznym była Salmonella; 1 ognisko wystąpiło w domu pomocy społecznej, zachorowało 10 osób, nie ustalono czynnika etiologicznego, zachorowania zakwalifikowano jako wirusowe zakażenia jelitowe nieokreślone.

Ponadto zarejestrowano 2 ogniska zakażeń wywołanych koronawirusem SARS-CoV-2, to jest 11 mniej niż w roku poprzednim. Ogniska zakażeń wystąpiły w szpitalu.

W 2024 r. w szpitalach na terenie powiatu tarnogórskiego wystąpiło 12 ognisk zakażeń szpitalnych, (o 9 mniej niż w roku poprzednim) w tym 2 ogniska zakażeń szpitalnych zostały wywołane przez koronawirusa SARS-CoV-2, 3 ogniska zakażeń przenoszonych drogą pokarmową, w tym 2 wywołane przez Clostridium difficile, natomiast 1 o nieustalonej prawdopodobnie wirusowej etiologii oraz 7 ognisk zakażeń szpitalnych wywołanych przez Klebsiellę pneumoniae KPC i OXA-48.

W zakresie prowadzonej działalności przeciwepidemicznej w 2024 r. nie zarejestrowano interwencji.

2. Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych

W 2024 roku na terenie powiatu tarnogórskiego sprawowano nadzór nad 40 punktami szczepień. Skontrolowano 34 punkty szczepień, przeprowadzając 47 kontroli.

Kontrole podległych punktów szczepień przeprowadzono w zakresie oceny stanu sanitarno - higienicznego, wykonawstwa szczepień ochronnych, prowadzenia dokumentacji oraz gospodarki preparatami szczepionkowymi.

W trakcie przeprowadzonych kontroli nieprawidłowości stwierdzono w 1 punkcie szczepień, dotyczyły one braku udokumentowanego w kartach uodpornienia wezwania do szczepienia dzieci i młodzieży podlegającej do szczepienia oraz wykonywania szczepień przypominających niezgodnie ze schematem obowiązkowych szczepień obejmującym liczbę dawek i terminy ich podania, z uwzględnieniem wieku osoby objętej obowiązkiem szczepienia. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano decyzję nakazującą.

Dzieci ze środowisk opornych, które nie zgłaszają się w wyznaczonym terminie do szczepienia, bądź w ogóle nie realizują obowiązku szczepień ochronnych zgłaszane są wraz z rodzicami lub opiekunami prawnymi przez poradnię imiennie do PSSE w Bytomiu.

W 2024 r. poradnię POZ zgłosiły 581 dzieci oraz 452 rodziców uchylających się od poddania dzieci szczepieniom ochronnym.

PPIS w Bytomiu wystosował 72 wezwania zobowiązujące rodziców bądź opiekunów prawnych tych dzieci do zgłoszenia się do Poradni POZ w celu kontynuacji zaległych szczepień. Ponadto wydano 2 upomnienia oraz 2 tytuły wykonawcze wraz z wnioskami do Wojewody Śląskiego o nałożenie grzywny celem przymuszenia. Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się sukcesywny wzrost liczby osób uchylających się od szczepień ochronnych.

Na podstawie rocznych sprawozdań ze szczepień ochronnych oraz przeprowadzonej analizy wykonawstwa szczepień ochronnych za rok 2024 w porównaniu z rokiem poprzednim zauważalny jest niewielki wzrost wykonawstwa szczepień w 6 roku życia, natomiast nieznaczny spadek wykonawstwa szczepień przypominających u młodzieży 14 i 19 roku życia.

Wnioski:

1. Podsumowując prowadzony w 2024 roku nadzór epidemiologiczny nad zachorowaniami na choroby zakaźne stwierdzono, że zasadniczym problemem epidemiologicznym na terenie powiatu tarnogórskiego w analizowanym były zakażenia wywołane przez wielolekooporne szczepy Klebsiella pneumoniae, powodujące występowanie ognisk zakażeń w podmiotach leczniczych.

2. Istotnym problemem pozostają nadal osoby uchylające się od szczepień ochronnych. Pomimo działań podejmowanych ze strony poradni POZ, jak również PPIS w Bytomiu liczba osób uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych z roku na rok wykazuje tendencję wzrostową.

II. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą

1. Stan sanitarny szpitali

W 2024 roku sprawowano nadzór sanitarny nad 5 szpitalami na terenie powiatu tarnogórskiego:

- Zakon Posługujących Chorym Ojcowie Kamilianie w Tarnowskich Górach, ul. Bytomska 22,
- NZOZ Zakład Pulmonologii w Tarnowskich Górach, ul. Lipowa 3,
- SP ZOZ „REPTY” Górnośląskie Centrum Rehabilitacji im. Gen. J. Ziętka w Tarnowskich Górach, ul. Śniadeckiego 1,
- Ośrodek Leczniczo-Rehabilitacyjny „Pałac Kamieniec” Sp. z o.o. ul. Polna 2, w skład którego wchodzi 2 obiekty,
- Wielospecjalistyczny Szpital Powiatowy S.A. NZOZ Szpital im. dr B. Hagera w Tarnowskich Górach ul. Pyskowicka 47-51.

W roku sprawozdawczym skontrolowano 5 szpitali.

W nadzorowanych szpitalach przeprowadzono 34 kontrole, w tym 6 kontroli sanitarnych kompleksowych, 1 kontrolę bloku operacyjnego, 1 kontrolę centralnej sterylizatorni, 1 kontrolę interwencyjną, 11 kontroli sprawdzających, 2 kontrole dotyczące działalności komitetów i zespołów zakażeń szpitalnych, 12 kontroli w związku z wystąpieniem ognisk zakażeń szpitalnych.

W trakcie przeprowadzonych kontroli stwierdzono nieprawidłowości w 4 szpitalach, które dotyczyły:

- złego stanu sanitarno - technicznego powierzchni ścian i sufitów oraz wykładzin podłogowych w pomieszczeniach oddziałów oraz komórek organizacyjnych, w których są udzielane świadczenia medyczne,
- zniszczonych mebli i sprzętu stanowiącego wyposażenie obiektu (sprzęt rehabilitacyjny, kozetki lekarskie, szafy na odzież pacjentów, stół do badań).

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 4 decyzje nakazujące. Na wniosek strony PPIS w Bytomiu wydał 5 decyzji zmieniających termin wykonania zarządzeń ujętych w uprzednio wydanych decyzjach oraz 1 decyzję o wygaśnięciu obowiązku. Nie nałożono mandatów karnych.

Stan sanitarno – higieniczny szpitali wymaga poprawy poprzez bieżącą realizację obowiązków nałożonych w wydanych decyzjach oraz dostosowanie pomieszczeń do obowiązujących wymagań.

W 2024 r. w szpitalach na terenie powiatu tarnogórskiego wystąpiło 12 ognisk zakażeń szpitalnych, w tym 2 ogniska w SP ZOZ „REPTY” Górnośląskie Centrum Rehabilitacji im. Gen. J. Ziętka, 8 ognisk w Wielospecjalistycznym Szpitalu Powiatowym S.A. Szpitalu im. dr B. Hagera, 1 ognisko w szpitalu Zakonu Posługujących Chorym Ojcowie Kamilianie, 1 ognisko w NZOZ Zakład Pulmonologii Sp. z o.o.

W zakresie nadzoru nad opracowaniem ognisk zakażeń szpitalnych przeprowadzono 12 kontroli.

W 2024 r. na terenie powiatu tarnogórskiego przeprowadzono 8 kontroli 7 zapleczy szpitali (Ośrodek Leczniczo - Rehabilitacyjny PAŁAC KAMIENIEC w Kamieńcu, ul. Polna 2; Ośrodek Leczniczo - Rehabilitacyjny PAŁAC KAMIENIEC w Kamieńcu, ul. Batorego 8; SP ZOZ „Repty” Górnośląskie Centrum Rehabilitacji im. Gen. J. Ziętka w Tarnowskich Górach, ul. Śniadeckiego 1; NZOZ Szpital im. dr B. Hagera w Tarnowskich Górach, ul. Pyskowicka 47 - 51; NZOZ Szpital im. dr B. Hagera w Tarnowskich Górach, ul. Opolska 21, NZOZ Zakład Pulmunologii Sp. z o.o. w Tarnowskich Górach, ul. Lipowa 3; NZOZ p.w. Św. Kamila prowadzony przez Zakon Posługujących Chorym OO. Kamilianie w Tarnowskich Górach, ul. Bytomska 22), które nie wykazały nieprawidłowości. W roku 2024 wydano 1 decyzję zmieniającą termin wykonania nakazów wydanej wcześniej decyzji

W 2024 roku zarejestrowano 3 interwencje dotyczące występowania zakażeń szpitalnych wywołanych przez Klebsiellę pneumoniae KPC u hospitalizowanych pacjentów oraz nieprzestrzegania procedur

zapobiegających zakażeniom. W związku ze zgłoszoną interwencją przeprowadzono kontrolę w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarno - higienicznego wybranych oddziałów szpitala, ocenę realizacji procedur zapobiegających zakażeniom oraz działań podejmowanych przez zespół kontroli zakażeń szpitalnych w związku z wystąpieniem ognisk zakażeń szpitalnych. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości we wskazanym zakresie.

2. Stan sanitarny zakładu pielęgnacyjno – opiekuńczego

Ogółem w ewidencji obiektów na terenie powiatu tarnogórskiego znajduje się 1 obiekt. W bieżącym roku sprawozdawczym przeprowadzono 1 kontrolę zakładu pielęgnacyjno - opiekuńczego. Skontrolowany zakład oceniono jako dobry.

3. Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych

Pod nadzorem znajduje się 89 podmiotów, w skład których wchodzi 169 obiektów.

Ponadto nadzorem objętych jest 38 filii ambulatoryjnych podmiotów leczniczych.

W zakresie nadzoru nad obiektami, w których prowadzona jest działalność lecznicza na terenie powiatu tarnogórskiego w 2024 r. przeprowadzono 71 kontroli, w 63 obiektach.

Nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno - higienicznego stwierdzono w 8 skontrolowanych obiektach, które dotyczyły :

- złego stanu sanitarno - technicznego powierzchni sufitów i ścian oraz wykładzin podłogowych,
- zniszczonych mebli i sprzętu stanowiącego wyposażenie obiektu (fotel do poboru krwi, przewijak dla niemowląt, krzesła, fotele),
- braku bezpośredniego połączenia gabinetu badań ginekologicznych z pomieszczeniem higieniczno - sanitarnym wyposażonym dodatkowo w bidet,
- braku preparatu dezynfekcyjnego do rąk, braku dozowników na mydło w płynie, środek dezynfekcyjny do rąk oraz podajnika na ręczniki jednorazowego użytku,
- przeterminowanych preparatów dezynfekcyjnych do rąk, powierzchni oraz narzędzi, przeterminowanego sprzętu jednorazowego użytku, wyrobów medycznych, środków ochrony indywidualnej,
- braku prawidłowej klasyfikacji i segregacji odpadów medycznych o kodach 180103, 180104, braku prawidłowego oznakowania worków i pojemników na odpady medyczne, nieprawidłowego przechowywania odpadów medycznych,
- braku zawartej umowy na odbiór odpadów medycznych o kodzie 180104,
- braku odpracowanych procedur w zakresie postępowania z odpadami medycznymi,
- braku realizacji kontroli wewnętrznych,
- braku wydzielonego sprzętu oraz miejsca do przechowywania sprzętu do utrzymania czystości sprzątania,
- zakurzonych powierzchni szaf i szafek.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono 6 mandatów karnych na łączną kwotę 1850 złotych, w 8 obiektach wydano zalecenia doraźne.

Ponadto PPIS w Bytomiu wydał 7 decyzji nakazujących na poprawę stanu sanitarno – technicznego.

Bieżącym nadzorem objęty jest punkt medyczny zlokalizowany na terenie Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice w Pyrzowicach.

W 2024 r. przeprowadzono 1 kontrolę w obiekcie. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

W związku z koniecznością zabezpieczenia sanitarno - epidemiologicznego granicy państwa utrzymywana jest stała współpraca ze służbami medycznymi lotniska oraz Strażą Graniczną w celu wymiany informacji oraz szybkiego podjęcia działań przeciwepidemicznych.

4. Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy

Pod nadzorem znajduje się 136 prywatnych gabinetów lekarskich.

W 2024 r. skontrolowano 45 praktyk lekarskich, przeprowadzając 49 kontroli, w tym 44 kontrole sanitarne, 5 kontroli sprawdzających.

Nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno- higienicznego stwierdzono w 3 praktykach, które dotyczyły :

- nieprawidłowego postępowania z narzędziami,
- braku oznakowania sterylnych pakietów,
- zniszczonego pojemnika na środek do dezynfekcji narzędzi oraz stojaków na materiały stomatologiczne,
- zakurzonych powierzchni sprzętu i mebli,
- złego stanu sanitarno- technicznego ścian i sufitu w pomieszczeniu obiektu,
- braku właściwej segregacji i kwalifikacji odpadów medycznych o kodzie 180103, braku oznakowania pojemników i worków na odpady medyczne, braku zawartej umowy w zakresie odbioru odpadów o kodzie 180103, braku termometru w urządzeniu chłodniczym służącym do przechowywania odpadów medycznych,
- braku dokumentacji potwierdzającej przeprowadzanie kontroli wewnętrznej,
- braku procedury dotyczącej gospodarki odpadami medycznymi.

W związku z stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono 1 mandat karny w wysokości 500 złotych. Wydano 1 decyzję nakazującą, w 3 obiektach wydano zalecenia doraźne.

5. Stan sanitarny praktyk zawodowych pielęgniarek

Pod nadzorem znajduje się 5 praktyk pielęgniarek. Praktyki zlokalizowane są na terenie szkoły i świadczone są w niej usługi medyczne na rzecz uczniów szkoły.

W 2024 roku skontrolowano 4 praktyki pielęgniarские, przeprowadzając 6 kontroli, w tym 4 kontrole sanitarne i 2 kontrole sprawdzające.

W trakcie przeprowadzonych kontroli w 2 praktykach stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły:

- braku właściwej segregacji i kwalifikacji odpadów medycznych o kodzie 180104, braku termometru w urządzeniu chłodniczym służącym do przechowywania odpadów medycznych,
- braku instrukcji selektywnej zbiórki odpadów określającej zasady kwalifikacji odpadów do poszczególnego rodzaju kodu,
- brak aktualizacji procedury dotyczącej postępowania z odpadami medycznymi,
- zakurzonych powierzchni urządzenia chłodniczego do przechowywania odpadów.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano zalecenia doraźne. Mandatów karnych nie nałożono, decyzji nakazujących i zmieniających nie wydano.

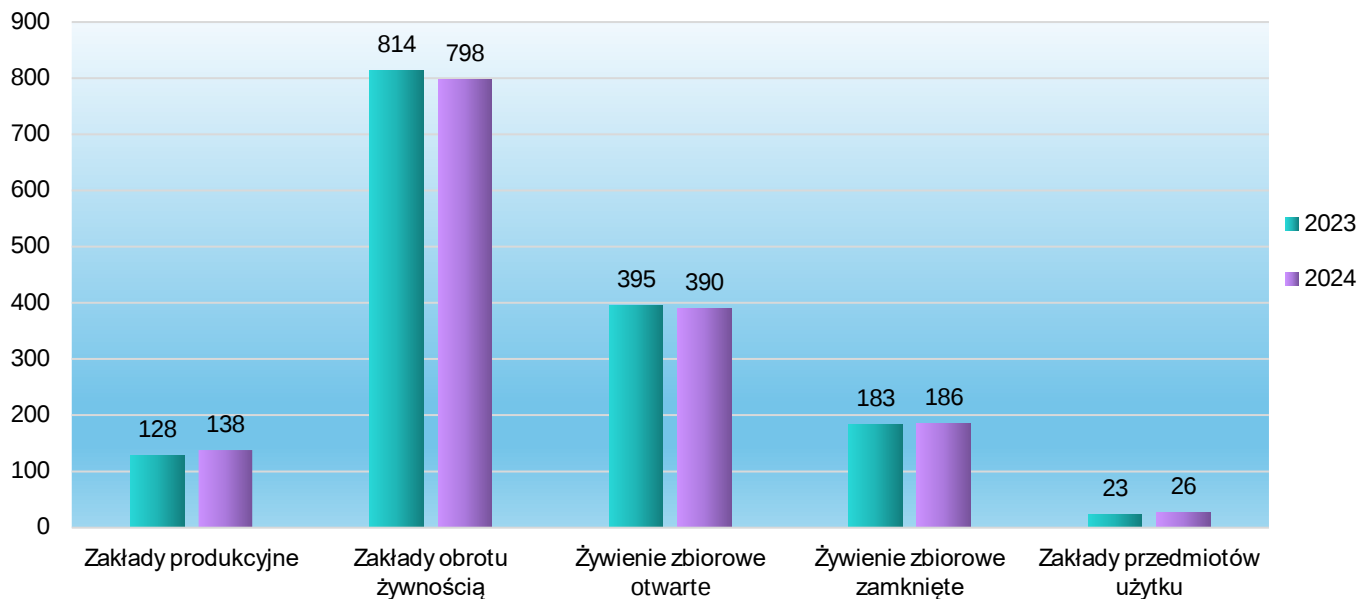
Wnioski:

W wyniku prowadzonego w 2024 roku nadzoru nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą stwierdzono w obiektach udzielających świadczeń ambulatoryjnych nieprawidłowości dotyczące bieżącego stanu sanitarno- higienicznego i technicznego oraz realizacji procedur zapobiegających zakażeniom Stan sanitarno - techniczny w szpitalach nie uległ poprawie, większość prac remontowych nie było realizowanych terminowo. Podmioty wykonujące działalność leczniczą wymagają wzmożonego nadzoru celem poprawy stanu sanitarno - higienicznego i technicznego.

III. Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

W roku 2024 przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu na terenie powiatu tarnogórskiego, skontrolowali 775 zakładów branży spożywczej, zakładów materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, co stanowi 50 % wszystkich obiektów zewidencjonowanych.

Wykaz obiektów pod nadzorem

Na terenie powiatu tarnogóskiego największą część spośród wszystkich zakładów stanowią zakłady obrotu żywnością oraz zakłady żywienia zbiorowego otwartego. W najliczniejszej grupie największy odsetek stanowią sklepy spożywcze. Porównując ilość nadzorowanych obiektów w powiecie tarnogóskim można stwierdzić, że w 2024 roku liczba zakładów będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu jest mniejsza w stosunku do 2023 roku.

Dokonując analizy harmonogramu kontroli należy stwierdzić, że w roku 2024 liczba zaplanowanych do kontroli obiektów była mniejsza o 9 % niż w roku 2023.

Tabela 1. Zestawienie liczbowe ilości kontroli zaplanowanych i wykonanych w roku 2023 do 2024

Rodzaj obiektu	Powiat tarnogóski			
	2023		2024	
	zaplanowane	wykonane	<i>zaplanowane</i>	<i>wykonane</i>
Produkcja	95	80	88	73
Obrót	295	245	315	279
Żywnienie otwarte	229	164	180	122
Żywnienie zamknięte	123	117	82	74
Materiały i wyroby	5	5	14	9
RAZEM	747	611	679	557

W roku 2024 wykonano 557 kontroli z 679 zakładów zaplanowanych do kontroli. W związku z powyższym należy stwierdzić, iż harmonogram kontroli został wykonany w 82 %.

W roku sprawozdawczym kontrole planowane nie zostały wykonane w 100% ze względu na fakt, iż większość właścicieli zakładów / obiektów branży spożywczej, których zakłady zostały zlikwidowane, bądź zawieszono działalność nie poinformowało Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu o zaistniałej sytuacji.

Na terenie powiatu tarnogóskiego w 2024 roku przeprowadzono 1206 kontroli. Poza zaplanowanymi kontrolami upoważnieni przedstawiciele PPIS w Bytomiu przeprowadzili dodatkowe kontrole sanitarne związane z interwencjami - skargami konsumentów i klientów zakładów branży spożywczej, a także w związku z powiadomieniami RASFF (System Wczesnego Ostrzegania

o Niebezpiecznej Żywności i Paszach) otrzymanymi od Głównego Inspektora Sanitarnego oraz na wniosek strony o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów branży spożywczej, bądź w związku z poszerzeniem zakresu prowadzonej działalności.

Dodatkowo przeprowadzono 112 kontroli sanitarnych obiektów nie będących pod stałym nadzorem PPIS w Bytomiu. W głównej mierze były to kontrole przeprowadzone w związku z importem / eksportem środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, jak również kontrole w związku z organizowanymi imprezami masowymi i pólkoloniami. Porównując dane z rokiem 2023 należy zauważyć, że ilość wszystkich kontroli wykonanych w 2024 r. jest na podobnym poziomie.

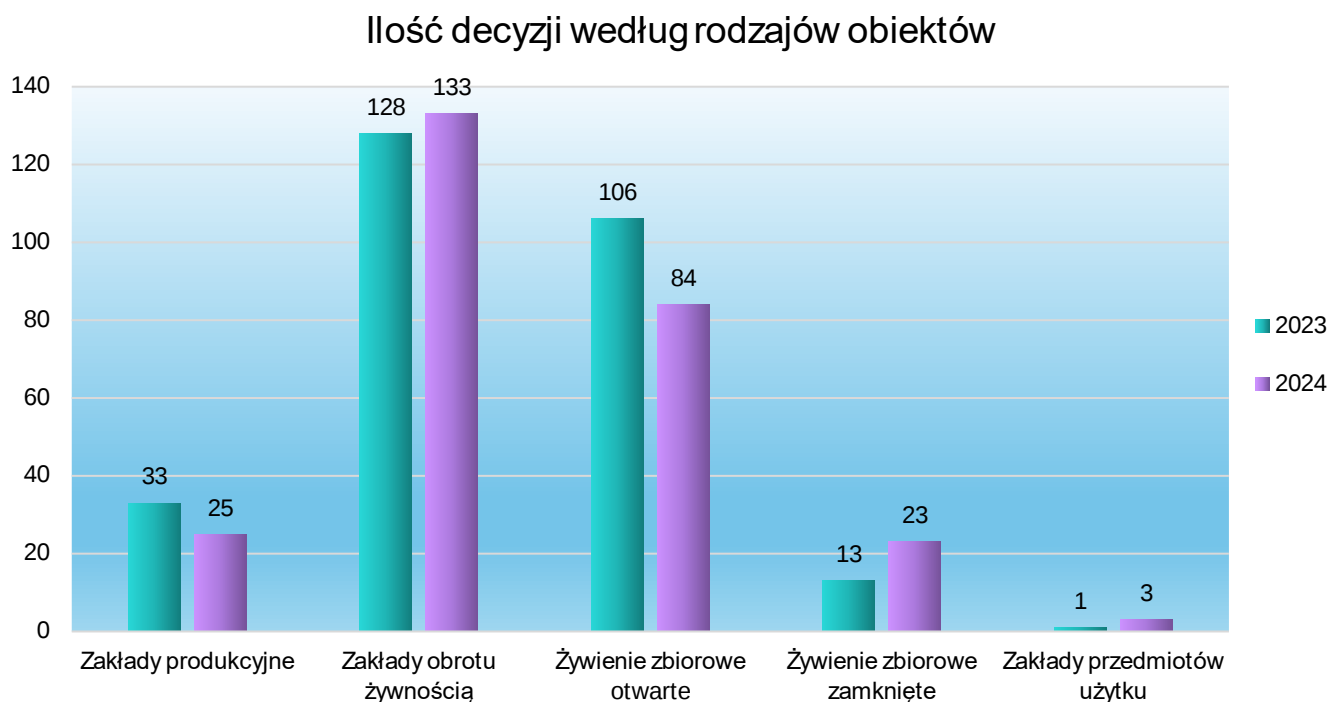

Najwięcej kontroli przeprowadzono w obiektach obrotu żywnością tj. 687 (o ok. 15 % więcej niż w 2023 roku). W zakładach produkcyjnych przeprowadzono o 16 % mniej kontroli, w zakładach żywienia zbiorowego otwartego liczba kontroli zmniejszyła się o 13 % w stosunku do roku ubiegłego, ilość kontroli w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego zmniejszyła się o 34 % w stosunku do roku ubiegłego. Dodatkowo w roku 2024 przeprowadzono 14 kontroli w miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Tabela 2. Zestawienie liczbowe lata 2023 i 2024.

Rok Powiat	Ilość obiektów nadzoru - wanych		Ilość obiektów skontrolo - wanych		Ilość kontroli		Ilość wydanych decyzji		Ilość wydanych postanowień o nałożeniu grzywny na kwotę		Ilość nałożonych mandatów na kwotę	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
powiat tarnogórski	1543	1538	803	775	1213	1206	281	268	11 / 3380	10 / 4350	96 / 22850	96 / 24450

W roku 2024 na terenie powiatu tarnogórskiego wydano ogółem 268 decyzji administracyjnych, tj. o 5 % decyzji mniej niż w 2023 roku.

Analizując ilość decyzji administracyjnych wydanych według rodzaju obiektów można zaobserwować, iż w roku 2024 liczba wydanych decyzji zmniejszyła się w stosunku do poprzedniego roku. Wśród zakładów produkcji żywności ilość decyzji administracyjnych jest mniejsza o 24 % w stosunku do 2023 roku, w przypadku zakładów obrotu żywnością liczba zwiększyła się o 4 %, w przypadku zakładów żywienia zbiorowego – otwartego zmniejszyła się o 20 %, a w przypadku zakładów żywienia zbiorowego – zamkniętego liczba decyzji zwiększyła się o 43 %.

Harmonogram kontroli obiektów żywnościowo – żywieniowych na rok 2024 opracowano na podstawie wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego oraz w oparciu o analizę ryzyka przeprowadzoną na podstawie danych z lat ubiegłych dla poszczególnych zakładów produkcji, obrotu żywnością lub zakładów żywienia zbiorowego oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W tym celu określono

kryteria oceny zakładów oraz ich kategoryzację. Oszacowano ryzyka zanieczyszczenia żywności w obiektach o podstawowym znaczeniu.

Wzięto również pod uwagę wykonywanie dodatkowych działań związanych z powiadomieniami RASFF, interwencjami – skargami ze strony konsumentów i klientów obiektów i zakładów prowadzących działalność branży spożywczej oraz realizowanie zadań GIS w Warszawie i ŚPWIS w oparciu o plan poboru próbek laboratoryjnych. Ponadto ujęto zadania związane z nadzorem żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością importowanymi z krajów trzecich i eksportowanymi poza granice Unii Europejskiej.

1. Stan sanitarno – higieniczny i techniczny

Stan sanitarno – techniczny zakładów produkujących, wprowadzających do obrotu środki spożywcze w poszczególnych grupach na terenie działania PPIS w Bytomiu w dalszym ciągu zachowany jest w stopniu dobrym.

Tabela 3. Zestawienie liczbowe wydanych decyzji nakazujących w latach 2023 i 2024.

	<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – technicznym w 2023 r.</i>			<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno–technicznym w 2024 r.</i>		
	Ogółem	Ilość wydanych decyzji nakazujących	% obiektów złych	Ogółem	Ilość wydanych decyzji nakazujących	% obiektów złych
powiat tarnogórski	803	76	9,4	775	61	7,8

Analizując roczne wyniki dotyczące ilości wydanych decyzji nakazujących we wszystkich zakładach żywnościowo – żywieniowych stwierdza się, iż w bieżącym roku sprawozdawczym stan sanitarno – techniczny uległ poprawie.

Najczęściej występujące uchybienia i nieprawidłowości to między innymi:

- zły stan techniczny pomieszczeń (brudne, popękane, z ubytkami, zakurzone powierzchnie ścian, sufitów, ze śladami zagrzybienia i zaciekami, zniszczona powierzchnia podłóg – ubytki w posadzce),
- nieprawidłowe warunki do mycia i obróbki wstępnej mięsa oraz ryb – brak wydzielonego stanowiska do tego celu,
- zły stan techniczny sprzętu i wyposażenia zakładów,
- zły stan techniczny stolarki okiennej i drzwiowej,
- brak bieżącej ciepłej wody,
- brak prawidłowej i skutecznej wentylacji w pomieszczeniach zakładu,
- brak prawidłowego zabezpieczenia zakładu przed dostępem szkodników,
- brak lub źle działająca kontrola wewnętrzna, w tym brak opracowanej, wdrożonej i utrzymanej dokumentacji kodeksu GHP / GMP oraz procedur opartych na podstawie zasad systemu HACCP.

Tabela 4. Zestawienie liczbowe nałożonych mandatów karnych w latach 2023 i 2024.

	Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – higienicznym w 2023 r.			<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – higienicznym w 2024 r.</i>		
	Ogółem	Ilość wydanych mandatów na kwotę	% obiektów złych	<i>Ogółem</i>	<i>Ilość wydanych mandatów na kwotę</i>	<i>% obiektów złych</i>
powiat tarnogórski	803	96 / 22850	11,9	775	96 / 24450	12,3

W roku sprawozdawczym nałożono dodatkowo 6 mandatów karnych na kwotę 1800 zł w 6 obiektach kontrolowanych podczas imprezy masowej oraz w związku ze złożoną interwencją dotyczącą niezgłoszonej działalności.

Najczęściej stwierdzone nieprawidłowości to:

- brak bieżącego porządku i czystości w pomieszczeniach zakładu,
- brak zachowania higieny produkcji,
- brak zachowanej higieny sprzedaży,
- obecność szkodników (karaczanów) w pomieszczeniach produkcyjnych i magazynowych,
- ślady bytowania szkodników (mysich odchodów) w pomieszczeniach produkcyjnych i magazynowych,
- obecność szkodników mącznych zlokalizowanych w sprzęcie do wypieku pieczywa,
- brak dezynfekcji naczyń stołowych,
- nieprawidłowe przechowywanie artykułów spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie (poza urządzeniem chłodniczym, w temp. wyższej niż zalecana jest przez producenta, brak segregacji w urządzeniach chłodniczo – zamrażalniczych),
- brak zabezpieczenia artykułów spożywczych sprzedawanych luzem przed zanieczyszczeniami zewnętrznymi,
- brak segregacji żywności w urządzeniu chłodniczym,
- brudne urządzenia chłodnicze i zamrażalnicze,
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminów przydatności do spożycia lub bez oznakowania,
- brak prawidłowej dokumentacji GHP oraz procedur opartych na podstawie zasad systemu HACCP, brak bieżących zapisów dokumentacji bezpieczeństwa zdrowotnego żywności, brak kontroli wewnętrznej,
- brak warunków do higienicznego mycia rąk,
- brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno – epidemiologicznych.

Dokonując oceny skontrolowanych obiektów należy stwierdzić, iż ilość obiektów o złym stanie sanitarno-higienicznym jest na podobnym poziomie. W roku sprawozdawczym nałożono tyle samo mandatów karnych za uchybienia i nieprawidłowości bieżącego stanu sanitarnego w stosunku do ubiegłego roku.

2. Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych

W oparciu o harmonogram poboru próbek w roku 2024 do badań laboratoryjnych na terenie powiatu tarnogórskiego pobrano 324 próbki (w tym 4 próbki materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością), tj. o 7 % więcej próbek niż w roku 2023, w którym pobrano 302 próbki. Nie pobrano próbek w związku z podejrzeniem ogniska zatrucia pokarmowego.

Próbki zostały przebadane laboratoryjnie w następujących kierunkach:

- pod względem mikrobiologicznym przebadano 151 próbek,
- pod względem organoleptycznym przebadano 29 próbek,
- pod względem fizykochemicznym przebadano 107 próbek,
- pod względem znakowania ocenie poddano 129 próbek,
- pod względem zanieczyszczeń fizycznych i biologicznych przebadano 37 próbek.

W wyniku przeprowadzonych badań dyskwalifikacji uległo 20 próbek, tj. 6,1 % w stosunku do wszystkich przebadanych próbek, co stanowi podobny poziom w porównaniu z ubiegłym rokiem, w którym dyskwalifikacji uległo 20 próbek, tj. 6,6 %.

Pod względem mikrobiologicznym liczba próbek poddanych dyskwalifikacji wynosiła 15, stwierdzono obecność bakterii z grupy *Enterobacteriaceae* (5 próbek lodów z automatu), obecność bakterii z grupy *Bacillus cereus* (5 próbek ciasta pn. „malinowa chmurka”), obecność bakterii *Salmonella* (1 próbka suszonego majeranku oraz 4 próbki mięsa mielonego z indyka).

Pod względem fizykochemicznym zdyskwalifikowano 1 próbkę posiłku obiadowego.

Ponadto 4 próbki zostały zdyskwalifikowane ze względu na obecność zanieczyszczeń biologicznych (4 próbki wytrzepek z koszyczków piekarniczych).

3. Piekarnie

Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2024 r. prowadzony był wzmożony nadzór sanitarny w zakładach produkcyjnych typu piekarnie i cukiernie. Na terenie powiatu tarnogórskiego zewidencjonowanych jest 29 piekarni, z których skontrolowano 23. W trakcie kontroli w 6 zakładach pobrano ogółem 19 próbek, w tym 19 próbek sanitarnych – wytrzepek z koszyków oraz zmiotek, z czego 1 została zdyskwalifikowana w zakresie zanieczyszczeń biologicznych.

4. Działania doraźne w ramach systemu RASFF

W roku 2024 w ramach powiadomień alarmowych RASFF na terenie powiatu tarnogórskiego przeprowadzono 50 kontroli głównie w sklepach mało- i wielkopowierzchniowych, jak również w innych zakładach branży spożywczej w przypadku wskazania w powiadomieniu adresów, do których mogły dotrzeć kwestionowane środki spożywcze lub materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością. Wszystkie powiadomienia sprawdzone były również podczas kontroli kompleksowych oraz tematycznych.

W większości zakładów nie stwierdzono na stanie ekspedycyjnym lub magazynowym kwestionowanego produktu lub został on wycofany ze sprzedaży i przesłany do producenta lub magazynu centralnego (w przypadku sieci handlowych) przez właścicieli obiektów.

5. Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością

W roku sprawozdawczym w rejestrze zakładów prowadzących działalność na terenie powiatu tarnogórskiego znajdowały się 4 wytwórnie oraz 22 miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. Ogółem przeprowadzono 14 kontroli sanitarnych w w/w obiektach.

Ogólny stan sanitarno – porządkowy i techniczny obiektów nie budził zastrzeżeń, zapewniony jest dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody, poszczególny asortyment jest posegregowany i przechowywany na wydzielonych regałach i półkach. W obiektach opracowano dokumentację Dobrej Praktyki Higienicznej dostosowanej do prowadzonego zakresu działalności.

W bieżącym roku sprawozdawczym do badań laboratoryjnych pobrano 4 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

6. Akcje

W 2024 roku pracownicy sekcji NS-BŻ wraz z pracownikami sekcji NZ współpracowali przy odbiorach obiektów nowopowstałych oraz przy obiektach wskazujących na zmianę sposobu użytkowania.

Ponadto w 2024 roku na terenie powiatu tarnogórskiego przeprowadzono następujące akcje:

Tabela 5. Akcje i współpraca z innymi komórkami psse / jednostkami / organami

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne ⁴	
						nakazujących usunięcie uchybień ¹	unierucha- miających obiekt ²	innych ³	ilość	na łączną kwotę		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Imprezy masowe	NS-BŻ i NS-HK	10	10	10	0	0	0	2	400	2 zalecenia doraźne	-
2.	Ocena zakładów będących pod wspólnym nadzorem PPIS i PLW	NS-BŻ i PLW	1	1	5	0	0	0	5	2400	0	1 kontrola przeprowadzona przy udziale PLW. Stwierdzono nieprawidłowości bieżącego stanu sanit. – higienicznego.
3.	Ocena zakładów będących pod wspólnym nadzorem PPIS i WIW	NS-BŻ i WIW	1	1	2	0	0	0	0	0	0	1 kontrola przy udziale przedstawiciela WIW. 1 kontrola tematyczna bez udziału WIW, w trakcie której pobrano próbki jaj. Nie stwierdzono nieprawidłowości.
4.	Wypoczynek zimowy dzieci i młodzieży	NS-BŻ i NS-HD	11	11	11	0	0	0	0	0	0	-
5.	Wypoczynek letni dzieci i młodzieży	NS-BŻ i NS-HD	16	16	16	0	0	0	0	0	0	-
6.	Zbiorowe zatrucia / zakażenia pokarmowe	NS-E i NS-BŻ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne ⁴	
						nakazujących usunięcie uchybień ¹	unieruchamiających obiekt ²	innych ³	ilość	na łączną kwotę		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
7.	Współpraca z Inspekcją Farmaceutyczną	NS-BŻ i IF	46	36	49	0	0	0	0	0	0	-
8.	Nadzór nad wytwarzaniem bezpiecznych produktów produkcji pierwotnej	NS-BŻ	37	16	18	0	0	0	0	0	0	-
9.	Nadzór nad obiektami wprowadzającymi do obrotu lody nieopakowane oraz sprzedające lody porcjowane	NS-BŻ	6	5	6	0	0	0	0	0	0	W trakcie przeprowadzonych kontroli pobrano 10 próbek lodów z automatu oraz gałkowe, 5 próbek zostało zdyskwalifikowanych.
10.	Kontrole obiektów pod kątem pomiaru tłuszczu stosowanego do smażenia	NS-BŻ	110	1	2	0	0	0	0	0	0	Badanie tłuszczu przeprowadzono w 1 zakładzie, w którym zrealizowano 2 pomiary tłuszczu.
11.	Akcja związana z „Planem działania na 2024 r. dotyczącego produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego realizowanego w ramach porozumienia z dnia 10 stycznia 2015 r.”,	NS-BŻ i PIORIN	2	2	2	0	0	0	0	0	0	1 kontrola przeprowadzona bez udziału przedstawiciela PIORIN. W ramach kontroli pobrano do badań 1 próbkę cebuli szczypiorkowej w kierunku metali. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne ⁴	
						nakazujących usunięcie uchybień ¹	unieruchamiających obiekt ²	innych ³	ilość	na łączną kwotę		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
12.	Akcja dot. żywienia dzieci i młodzieży w jednostkach oświaty.	NS-BŻ	131	61	71	0	0	0	0	0	0	-
13.	Akcja szpitale	NS-BŻ	6	3	4	0	0	0	0	0	1	W 2 zakładach pobrano 2 jadłospisy dekadowe analiza jadłospisu nie wykazała nieprawidłowości.
14.	Akcja pieczywo bezglutenowe	NS-BŻ	15	15	15	0	0	0	0	0	0	-
15.	Akcja olej słonecznikowy	NS-BŻ	34	34	34	0	0	0	0	0	0	-
16.	Nadzór nad żywnością pochodzącą z krajów Unii Europejskiej oraz krajów trzecich wprowadzanej do obrotu w m.in. super- i hipermarketach w Polsce	NS-BŻ	54	54	46	3	0	0	4	600	0	-

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne ⁴	
						nakazujących usunięcie uchybień ¹	unieruchamiających obiekt ²	innych ³	ilość	na łączną kwotę		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
17.	Akcja wody butelkowane	NS-BŻ	6	6	6	0	0	0	0	0	1	Na etykiecie produktu „Ostromecko Źródło Marii” - naturalna woda mineralna gazowana, wysokonasyciona CO2'-zawarto sformułowania- „pierwotnie czysta woda”, która może sugerować, że inne wody o podobnym składzie, nie są czyste i nie są w pełni bezpieczne dla konsumentów.
18.	Akcja mak	NS-BŻ	3	3	3	0	0	0	0	0	1	Na etykiecie produktu Mak pn. „Stefik” 4kg o numerze partii 09.2025.P7 brak informacji o przeznaczeniu docelowym produktu
RAZEM		-	489	275	300	3	-	-	11	3400	5	-

¹ w części opisowej podać najczęstsze powody wydawania tych decyzji

² w części opisowej podać powody unieruchomienia obiektu oraz informacje czy został już uruchomiony

³ w części opisowej wykazać czego dotyczyły te decyzje (nie wykazywać decyzji rachunków, umarzających postępowanie itd.)

⁴ w części opisowej wykazać jakiego rodzaju to były działania

7. Działalność interwencyjna za 2024 rok

Sekcja: NS-BŻ (POWIAT TARNOGÓRSKI)

Ilość interwencji zarejestrowanych ogółem 38 (+2 z 2023 r.), w tym anonimowych 8.

Ilość interwencji rozpatrzonych przez PPIS ogółem 34 (+2 z 2023 r.), w tym anonimowych 7, zasadnych 17 (+2 z 2023 r.) w tym anonimowych zasadnych 2.

Ilość interwencji przekazanych do innych organów ogółem 6 (w tym 3 rozpatrzone), w tym anonimowych 1.

L. p.	Przedmiot interwencji	Ilość wniesionych interwencji ogółem	Interwencje rozpatrzone przez PPIS					Interwencje przekazane innym organom do załatwienia zgodnie z kompetencjami		
			ilość interwencji rozpatrzonych przez PPIS	ilość wykonanych w związku z tym kontroli	ilość wydanych decyzji /zaleceń	Uwagi (m. in. podać ilość i kwotę mandatów)	Ilość interwencji zasadnych / niezasadnych	Ilość interwencji przekazanych	Wstępne rozpoznanie - kontrola	Nazwa organu i inne uwagi
1.	Niewłaściwa jakość zdrowotna środków spożywczych	22 (+1 z 2023 r.)	18 (+1 z 2023 r.)	24 (+1 z 2023 r.)	2 (+1 z 2023 r.)/ 8 (+1 z 2023 r.)	8 (+1 z 2023 r.) /2000 (+300 z 2023 r.)	10 (+1 z 2023 r.)/8	5 (w tym 2 przekazane i rozpatrzone)	0	- 4 interwencje z pobraniem 12 prób (wyniki prawidłowe) - 1 interwencje całkowicie przekazano PSSE Wejherowo - 1 interwencje całkowicie przekazano do PIW Tarnowskie Góry - 1 interwencje całkowicie przekazano do PSSE Dąbrowa Górnicza - 1 interwencje rozpatrzone i przekazano do PSSE Sosnowiec - 1 interwencje rozpatrzone i przekazano do PIW Tychy - 1 interwencja bez rozpatrzenia - 1 interwencja z 2023 r.
2.	Złe warunki higieniczno - sanitarne	11	11	14	2/5	4/500	4/6	1 (w tym rozpatrzona i przekazana)	0	- 1 interwencja z odbytą rozmowę telefoniczną - 1 interwencje rozpatrzone i przekazano do WIIH w Katowicach, Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Tarnowskich Górach, Komendy

										Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Bytomiu.
3.	Brak zachowanej higieny sprzedaży	3	3	3	0/1	1/100	1/2	0	0	-
4.	Nieodpowiednie znakowanie	2 (+ 1 z 2023 r.)	1 (+ 1 z 2023 r.)	4 (+ 1 z 2023 r.)	0/2 (+ 1 z 2023 r.)	0/0	1 (+ 1 z 2023 r.)/0	0	0	- 1 interwencja z 2023 r. - 1 interwencja bez rozpatrzenia
5.	Brak orzeczeń sanitarno - epidemiologicznych	1	0	0	0/0	0/0	0/0	1	0	- 1 interwencje całkowicie przekazano do PIP Katowice
6.	Działalność bez zatwierdzenia	1	1	1	0/1	1/500	1/0	0	0	-
SUMA		38 (+ 2 z 2023 r.)	34 (+ 2 z 2023 r.)	45 (+ 2 z 2023 r.)	4 (+ 1 z 2023 r.)/17 (+ 2 z 2023 r.)	14 (+ 1 z 2023 r.)/3100 (+ 300 z 2023 r.)	17 (+2 z 2023 r.)/16	6 (w tym 3 przekazane i rozpatrzone)	0	-

Wnioski:

W roku sprawozdawczym w powiecie tarnogórskim podobnie jak w roku ubiegłym najwięcej przyjętych interwencji dotyczyło zgłoszenia sprzedaży żywności o złej jakości zdrowotnej w zakładach obrotu żywnością.

W roku 2024 ilość przyjętych i rozpatrzonych przez PPIS w Bytomiu interwencji zwiększyła się o 9 % w porównaniu do roku 2023, gdzie zgłoszono i rozpatrzono 33 interwencje.

WNIOSKI KOŃCOWE:

1. Infrastruktura budynków w dużym stopniu wpływa negatywnie na stan sanitarno – techniczny obiektów żywnościowo – żywieniowych znajdujących się na nadzorowanym terenie PPIS w Bytomiu. Często zakłady usytuowane są w starych budynkach z niefunkcjonalnością pomieszczeń wchodzących w skład zakładu.
2. Ilość wydanych decyzji nakazujących w roku 2024 zmniejszyła się w stosunku do roku 2023.
3. W roku sprawozdawczym ilość nałożonych mandatów karnych za bieżący stan sanitarno - higieniczny w zakładach pozostaje na tym samym poziomie.
4. Zdecydowana większość zakładów posiada wdrożoną dokumentację GHP/GMP oraz procedury oparte na podstawie zasad systemu HACCP. Ciągłym problemem wśród części kontrolowanych zakładów jest niestosowanie procedur i brak bieżącego prowadzenia zapisów wynikających z dokumentacji zapewniającej bezpieczeństwo żywności.
5. W roku sprawozdawczym zwiększyła się liczba wniesionych interwencji konsumentów w porównaniu do roku ubiegłego. W roku 2024 większa część przeprowadzonych kontroli wykazała zasadność interwencji.
6. W 2024 roku w wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych ilość procentowa próbek zdyskwalifikowanych jest na tym samym poziomie w porównaniu do 2023 roku. Główną przyczyną kwestionowania próbek w 2024 roku były zanieczyszczenia mikrobiologiczne, fizykochemiczne i biologiczne.

IV. Jakość wody przeznaczonej do spożycia, wody ciepłej, wody w pływalniach i innych obiektach wyposażonych w niecki basenowe oraz w miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli

Łącznie w 2024 r. w ramach nadzoru terenowo - laboratoryjnego nad jakością wody prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano 359 próbek wody.

Liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej podmiotów odpowiedzialnych za jakość dostarczanej wody przeznaczonej do spożycia oraz jakości wody ciepłej i zarządców pływalni wynosiła 1434.

W 2024 r. PPIS w Bytomiu wydał 17 decyzji administracyjnych w zakresach:

- 1 dot. zatwierdzenia laboratorium,
- 1 dot. materiałów i preparatów stosowanych do uzdatniania wody,
- 2 dot. legionelli,
- 9 dot. okresowej oceny jakości wody do spożycia,
- 4 dot. zbiorczej oceny wody na pływalni.

1. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych urządzeniach do zaopatrywania w wodę

Łącznie w 2024 r. na terenie powiatu tarnogórskiego, w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 154 próbki wody.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanych zakresów wartości (potwierdzonych i niepotwierdzonych powtórnymi badaniami) stwierdzono w 15 próbkach wody (bakterie grupy coli, mętność, żelazo, mangan, Σ trichloroeten i tetrachloroeten).

Liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej podmiotów odpowiedzialnych za jakość dostarczanej wody przeznaczonej do spożycia wynosiła 437 (w tym woda surowa 26 próbek).

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanych zakresów wartości (potwierdzonych i niepotwierdzonych powtórными badaniami) stwierdzono w 11 próbkach wody (bakterie grupy coli, ogólna liczba mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$, mętność, mangan, barwa, żelazo, azotany, Σ trichloroeten i tetrachloroeten).

Liczba awarii ogółem wynosiła 374 (w tym 315 powodujących wstrzymanie dostaw wody lub pogorszenie parametrów jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi).

MIASTO RADZIONKÓW

W 2024 r. na terenie miasta w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 8 próbek wody. Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez podmioty dostarczające wodę kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2024 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych na terenie miasta Radzionków wynosiła 39. Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2024 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Radzionkowa oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba wykazanych przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. w Radzionkowie awarii na sieci wodociągowej wynosiła 30 (w tym 27 powodujących wstrzymanie dostaw wody lub pogorszenie parametrów jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi).

MIASTO TARNOWSKIE GÓRY

W 2024 r. w ramach nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano 36 próbek wody. Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanych zakresów wartości stwierdzono w 5 próbkach wody.

Stwierdzone przekroczenia dotyczyły:

- obecności bakterii grupy coli w wodzie ze studni S-1 ujęcia zakładu „FASER” S.A. Tarnowskie Góry (listopad 2024 r.); studnię wyłączono z eksploatacji do czasu uzyskania właściwej jakości wody,
- nie stanowiącej potencjalnego zagrożenia dla zdrowia podwyższonej wartości mętności,
- nie potwierdzonej powtórным badaniem podwyższonej wartości ogólnej liczby mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$ (SUW GCR „Repty”),
- ponadnormatywnej wartości Σ trichloroeten i tetrachloroeten w wodzie z SUW Koehler; SUW był wyłączony z eksploatacji do czasu uzyskania właściwej jakości wody.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez podmioty dostarczające wodę kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2024 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych na terenie miasta Tarnowskie Góry wynosiła 164 (w tym woda surowa 6 próbek).

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanych zakresów wartości stwierdzono w 4 próbkach wody. Stwierdzone przekroczenia dotyczyły:

- obecności bakterii grupy coli w wodzie ze studni S-1 ujęcia zakładu „FASER” S.A. Tarnowskie Góry (marzec 2024 r.); studnię wyłączono z eksploatacji do czasu uzyskania

właściwej jakości wody,

- niepotwierdzonego powtórным badaniem ponadnormatywnego stężenia azotanów (studnia S-2 ujęcia zakładu „FASER” S.A.),
- ponadnormatywnej wartości Σ trichloroeten i tetrachloroeten w wodzie z SUW Koehler; SUW był wyłączony z eksploatacji do czasu uzyskania właściwej jakości wody.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2024 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Tarnowskich Gór oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba zgłoszonych przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Tarnowskich Górach awarii wodociągowych wynosiła 192.

MIASTEczKO ŚLĄSKIE

W 2024 r. na terenie miasta w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 4 próbki wody.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez podmioty dostarczające wodę kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia.

W 2024 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych na terenie miasta Miasteczko Śląskie wynosiła 4. Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2024 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Miasteczka Śląskiego oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba zgłoszonych przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Tarnowskich Górach awarii sieci wodociągowej wynosiła 19.

MIASTO KALETY

W 2024 r. na terenie miasta w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 4 próbki wody. Nie stanowiącą potencjalnego zagrożenia dla zdrowia podwyższoną wartość mętności stwierdzono w 1 próbce wody. Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez Miasto Kalety kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2024 r. liczba raportowanych próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej na terenie miasta Kalety wynosiła 17. Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2024 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Kalet oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba zgłoszonych przez Miasto Kalety awarii sieci wodociągowej wynosiła 24.

GMINA KRUPSKI MŁYN

W 2024 r. na terenie gminy w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 16 próbek wody. Nie stanowiące potencjalnego zagrożenia dla zdrowia

ponadnormatywne stężenie żelaza i podwyższoną wartość mętności stwierdzono w 3 próbkach wody. Przeprowadzone powtórne badania nie wykazały przekroczeń dla wyżej wymienionych parametrów.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez Gminę Krupski Młyn kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2024 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej na terenie gminy wynosiła 27 (w tym woda surowa 3 próbki).

Nie stanowiące potencjalnego zagrożenia dla zdrowia ponadnormatywne stężenie manganu stwierdzono w 1 próbce wody. Przeprowadzone powtórne badanie nie wykazało przekroczenia dla wyżej wymienionego parametru.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej 2024 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba awarii urządzeń wodociągowych należących do Gminy wynosiła 11.

GMINA TWORÓG

W 2024 r. na terenie gminy w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 27 próbek wody.

Nie stanowiące potencjalnego zagrożenia dla zdrowia ponadnormatywne stężenie manganu i podwyższoną wartość mętności stwierdzono w 3 próbkach wody. Przeprowadzone powtórne badania nie wykazały przekroczeń dla wyżej wymienionych parametrów.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez podmioty dostarczające wodę kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia.

W 2024 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej na terenie gminy wynosiła 27 (w tym woda surowa 6 próbek).

Nie stanowiące potencjalnego zagrożenia dla zdrowia ponadnormatywne stężenie manganu stwierdzono w 1 próbce wody (Stacja Uzdatniania Wody ZSLiE, Brynek). Przeprowadzone rekontrolne badanie po zakończeniu działań naprawczych nie wykazało przekroczenia dla wyżej wymienionego parametru.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2024 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba zgłoszonych awarii urządzeń wodociągowych wynosiła 14 (w tym 4 powodujących wstrzymanie dostaw wody lub pogorszenie parametrów jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi).

GMINA ZBROSLAWICE

W 2024 r. na terenie gminy w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 18 próbek wody. Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów. Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez podmioty dostarczające wodę kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2024 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej na terenie gminy wynosiła 84 (w tym woda surowa 9 próbek).

Nie stanowiące potencjalnego zagrożenia dla zdrowia ponadnormatywne stężenia manganu, żelaza oraz podwyższoną wartość mętności i barwy stwierdzono w 1 próbce wody (GPW - studnia wodomierzowa Górniki Wieszowa ZBR/15, Wieszowa, ul. Bytomska 2).

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2024 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom oceniono jako przydatną do spożycia.

Nie zgłoszono żadnych awarii urządzeń wodociągowych.

GMINA ŚWIERKLANIEC

W 2024 r. na terenie gminy w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 14 próbek wody.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanych zakresów wartości stwierdzono w 2 próbkach wody.

Stwierdzone przekroczenia dotyczyły:

-obecności bakterii grupy coli w wodzie dostarczanej z ujęcia Nakło Śląskie (marzec 2024 r.). Z uwagi na natychmiastowe podjęcie działań naprawczych (płukanie i dezynfekcja) nie wydawano decyzji. Woda była warunkowo przydatna do spożycia, po uprzednim przegotowaniu. Po zakończeniu działań naprawczych przeprowadzono rekontrolne badanie wody, które wykazało jej przydatność do spożycia, nie stanowiącego potencjalnego zagrożenia dla zdrowia ponadnormatywnego stężenia żelaza oraz podwyższonej wartości mętności. Przeprowadzone powtórne badanie nie wykazało przekroczeń dla wyżej wymienionych parametrów.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez podmioty dostarczające wodę kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2024 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej na terenie gminy wynosiła 45.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanych zakresów wartości stwierdzono w 4 próbkach wody.

Stwierdzone przekroczenia dotyczyły:

- podwyższonej ogólnej liczby mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$ w wodzie dostarczanej z ujęcia Nakło Śląskie (luty 2024 r.). Z uwagi na natychmiastowe podjęcie działań naprawczych (płukanie i dezynfekcja) nie wydawano decyzji. Woda była warunkowo przydatna do spożycia, po uprzednim przegotowaniu. Po zakończeniu działań naprawczych przeprowadzono rekontrolne badanie wody, które wykazało jej przydatność do spożycia.

-obecności bakterii grupy coli oraz podwyższonej mętności w wodzie dostarczanej z ujęcia Nakło Śląskie (październik 2024 r.). Z uwagi na natychmiastowe podjęcie działań naprawczych (płukanie i dezynfekcja) nie wydawano decyzji. Obowiązywał zakaz wykorzystywania wody do spożycia od dnia 21.10.2024 r. do dnia 25.10.2024 r. Po zakończeniu działań naprawczych przeprowadzono rekontrolne badanie wody, które wykazało jej przydatność do spożycia.

- nie stanowiącej potencjalnego zagrożenia dla zdrowia podwyższonej wartości mętności

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2024 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba awarii sieci wodociągowej wynosiła 66 (w tym 31 powodujących wstrzymanie dostaw wody lub pogorszenie parametrów jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi).

W 2024 r. na terenie gminy w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 27 próbek wody. Nie stanowiącą potencjalnego zagrożenia dla zdrowia podwyższoną wartość mętności stwierdzono w 1 próbce wody.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Ożarowicach kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2024 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej na terenie gminy wynosiła 30 (w tym woda surowa 2 próbki). Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów.

W oparciu o wyniki prowadzonego monitoringu jakości wody stwierdza się, że woda pochodząca z ujęcia Pyrzowice odznacza się znaczną, utrzymującą się w górnej granicy normy zawartością azotanów, z możliwością okresowych przekroczeń dopuszczalnej wartości dla tego parametru. W związku z powyższym, w razie konieczności zapewnienia właściwej jakości wody prowadzone jest mieszanie z wodą zakupowaną z GZGWiK Mierzęcice lub Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2024 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba awarii urządzeń wodociągowych należących do Gminy wynosiła 18.

2. Ocena jakości wody w pływalniach i innych obiektach wyposażonych w niecki basenowe oraz w miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli

W 2024 r. na terenie powiatu tarnogórskiego czynnych było 5 pływalni opartych na wodzie wodociągowej (w tym 3 kryte, 1 mieszana kryto-odkryta i 1 odkryta).

W 2024 r. w ramach kontroli urzędowych jakości wody w pływalniach (woda wprowadzana do niecek z systemu cyrkulacji, niecki basenowe, natryski) przeprowadzonych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym 81 próbek wody.

Stwierdzono przypadki niespełnienia wymagań dla następujących parametrów:

- legionella,
- Pseudomonas aeruginosa,
- Escherichia coli,
- chlor wolny,
- chlor związany,
- mętność,
- chloroform ,
- potencjał redoks,
- pH.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez zarządców obiektów kontroli wewnętrznej jakości wody na pływalniach.

W 2024 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych z pływalni (woda wprowadzana do niecek z systemu cyrkulacji, niecki basenowe, natryski) na nadzorowanym terenie wynosiła 976.

Stwierdzono przypadki niespełnienia wymagań dla następujących parametrów:

- gronkowce koagulazo-dodatnie,
- Pseudomonas aeruginosa,

- ogólna liczba mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$
- azotany,
- mętność,
- chlor wolny,
- chlor związany,
- potencjał redoks,
- utlenialność
- pH
- chloroform.

W każdym przypadku stwierdzenia niespełnienia wymagań zarządcy obiektów podejmowali na bieżąco stosowne działania naprawcze.

W związku z powyższym stwierdza się, że eksploatacja pływalni w Szkole Podstawowej nr 10, Tarnowskie Góry, ul. Kochanowskiego 15; Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej Górnośląskie Centrum Rehabilitacji im. Gen. J. Ziętki, Tarnowskie Góry, ul. Śniadeckiego 1 była prowadzona w sposób odpowiadający wymaganiom.

Natomiast w przypadku pływalni:

- w Ośrodku Wypoczynkowym „Brzeźnica” Brynek eksploatacja była prowadzona w sposób odpowiadający wymaganiom, z nieprawidłowościami (wystąpiły trudności z utrzymaniem właściwej jakości fizykochemicznej wody w zakresie stężenia chloroformu),
- Park Wodny w Tarnowskich Górach eksploatacja była prowadzona w sposób odpowiadający wymaganiom, z nieprawidłowościami (pomimo podejmowanych działań naprawczych stężenie chloroformu okresowo utrzymywało się na podwyższonym poziomie),
- MOSIR Radzionków, ul. Norwida 2A eksploatacja była prowadzona w sposób odpowiadający wymaganiom, z nieprawidłowościami (pomimo podejmowanych działań naprawczych w pierwszej połowie roku wystąpiły trudności z utrzymaniem właściwej jakości fizykochemicznej wody w zakresie stężenia chloroformu oraz mikrobiologicznej - obecność bakterii *Pseudomonas aeruginosa*).

Również w ramach kontroli wewnętrznej przedłożono 13 wyników badania próbek wody z basenów odkrytych, które nie spełniają kryteriów pływalni :Radzionków Księża Góra, ul. Księżogórska 90 i basen w Krupskim Młynie ul. Główna.

Obiekty były dopuszczone do eksploatacji.

Na nadzorowanym terenie w sezonie letnim 2024 r. na Zalewie Nakło - Chechło zostało zorganizowane 1 kąpielisko „Pole biwakowe numer 1”.

Przed sezonem kąpielowym i w sezonie kąpielowym 2024 r. na podstawie otrzymanych wyników badań i wizualnych ocen Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu wydał 4 bieżące oceny jakości wody w kąpielisku stwierdzające przydatność wody do kąpieli. Na ich podstawie stwierdza się, że woda w kąpielisku „Pole biwakowe numer 1” w tegorocznym sezonie kąpielowym spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. z 2019 r., poz. 255).

3. Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w podmiotach wykonujących działalność leczniczą oraz w budynkach zamieszkania zbiorowego

Skontrolowano jakość ciepłej wody w 19 obiektach, w tym:

- szpitale - 4,
- domy pomocy społecznej - 4,
- areszt-1,
- internaty-2,
- inne zakłady opieki zdrowotnej (podmioty lecznicze-szpital) - 1,

- hotele-3,
- inne świadczące usługi hotelarskie - 1,
- zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy - 1,
- młodzieżowy ośrodek wychowawczy - 1,
- noclegownia-1.

Skolonizowanie sieci przez pałeczki Legionella sp. stwierdzono w 2 obiektach:

- Ośrodek Leczniczo-Rehabilitacyjny „Pałac Kamieniec” Sp. z o.o. Kamieniec, ul. Polna 2,
- Szpital Św. Kamila Zakonu O.O. Kamilianów, Tarnowskie Góry, ul. Bytomska 22.

W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu wydał decyzje nakazujące podjęcie działań mających na celu zapewnienie właściwej jakości wody, które zostały wykonane.

Ogółem w 2024 r. na obecność bakterii legionella pobrano 123 próbki wody, w tym 12 zakwestionowano. W ramach kontroli wewnętrznej przedłożono 5 wyników badań próbek wody.

V. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

W 2024 r. kontrole stanu sanitarnego przeprowadzono w 254 obiektach użyteczności publicznej, spośród 699 ujętych w ewidencji, gdzie łącznie przeprowadzono 268 kontroli. Wśród ocenianych obiektów znalazły się m.in.: domy pomocy społecznej i noclegownie; zakłady służące pielęgnacji i upiększaniu ciała; obiekty hotelarskie i inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie; ustępy publiczne i ogólnodostępne; pływalnie kryte i odkryte; dworce autobusowe i kolejowe, przystanki; cmentarze, domy pogrzebowe i obiekty świadczące usługi w zakresie transportu zwłok i szczątków oraz obiekty określane jako „inne obiekty”, do których zaliczamy m.in. apteki, obiekty turystyczne, sportowe, kulturalno-widowiskowe, tereny rekreacyjne, place zabaw, piaskownice, stacje paliw, magle, pralnie, sklepy z odzieżą używaną, parkingi, targowiska, transport publiczny.

W roku 2024 r. na polecenie Głównego Inspektora Sanitarnego objęto wzmożonym nadzorem sanitarnym zakłady oferujące usługi „solaryjne” w zakresie realizacji wymogów ustawy z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium (Dz.U z 2017 r., poz. 2111) oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 stycznia 2018 r. w sprawie umieszczania informacji o zakazie udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia oraz treści informacji o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium (Dz.U. z 2018 r., poz. 275).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzoruje 5 obiektów, w których wykonywane są usługi „solaryjne”. Skontrolowano 4 obiekty, przeprowadzając 4 kontrole sanitarne. W żadnym z obiektów nie stwierdzono naruszenia wymogów w/w ustawy, jak również nie stwierdzono nieprawidłowości natury higieniczno-sanitarnej.

Bieżący nadzór nad obiektami użyteczności publicznej dotyczy licznych i różnorodnych obiektów, co powoduje zróżnicowanie wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać obiekty należące do poszczególnych kategorii. Wyniki przeprowadzonych kontroli wskazują, że stan sanitarny obiektów jest na tym samym poziomie.

1. Ocena wybranych grup obiektów

Na koniec 2024 r. ze złym stanem higieniczno-sanitarnym i technicznym wykazano 3 obiekty. Poniżej oceniono grupy obiektów, w których nie wszystkie obiekty spełniały wymagania higieniczno - sanitarne jak i techniczne i były wydane decyzje administracyjne nakazujące.

Domy pomocy społecznej

Ogółem w ewidencji znajduje się 7 obiektów, skontrolowano 6. Ze złym stanem oceniono 1 obiekt, gdzie wydana została decyzja administracyjna nakazująca. Nieprawidłowości dotyczyły złego stanu sanitarnego i technicznego pomieszczeń obiektu. W porównaniu do roku ubiegłego, stan higieniczno – sanitarny i techniczny obiektów z przedmiotowej grupy uległ pogorszeniu, gdyż w 2023 r. nie wykazano obiektów ze złym stanem higieniczno - sanitarnym.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu

W roku 2024 skontrolowano 107 zakładów z 282 objętych nadzorem PPIS w Bytomiu. W tej grupie obiektów nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 400 zł. Przyczyną nałożenia mandatów karnych był brak opracowanych procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi oraz zły stan sanitarny pomieszczeń zakładów. W 2024 r. wydano 5 decyzji administracyjnych nakazujących za stwierdzone w czasie kontroli nieprawidłowości, z czego 4 decyzje zostały wykonane a 1 decyzja jest w trakcie realizacji.

W porównaniu do roku ubiegłego, stan higieniczno - sanitarny i techniczny obiektów uległ poprawie. Na koniec roku sprawozdawczego 1 obiekt oceniono ze złym stanem.

Inne obiekty użyteczności publicznej

W tej grupie obiektów zewidencjonowane są łącznie 200 obiekty takie jak: obiekty sportowe, apteki, stacje paliw, targowiska, transport publiczny, wysypiska śmieci pralnie chemiczne, noclegownie, ustępy publiczne. Skontrolowano 41 obiekty. Ze złym stanem oceniono 3 obiekty, gdzie wydano decyzje administracyjne nakazujące. 2 decyzje zostały zrealizowane w terminie, trzecia natomiast jest w trakcie realizacji.

W porównaniu do roku 2023 stan sanitarny obiektów nie uległ zmianie. W poprzednim okresie sprawozdawczym również jeden z obiektów oceniono ze złym stanem sanitarnym.

2. Interwencje

W 2024 r. z powiatu tarnogórskiego wpłynęły 23 interwencje. 9 spraw zostało przekazanych do właściwych organów, 14 spraw zostało rozpatrzonych w całości przez PPIS w Bytomiu, gdzie w 8 przypadkach przeprowadzono kontrole. W związku z interwencjami przeprowadzono ogółem 10 kontroli. 3 interwencje okazały się zasadne. Wydano 2 decyzje administracyjne nakazujące usunięcie stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości oraz zalecenia doraźne.

Wniesione interwencje dotyczyły następujących spraw:

- złego stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej (8);
- złego stanu sanitarnego mieszkań (5);
- złego stanu sanitarnego budynków (3);
- złego postępowania z nieczystościami płynnymi (2);
- inne (5).

Największa liczba zgłoszonych interwencji (8 zgłoszeń) dotyczyła niewłaściwego stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej. 1 sprawa została przekazana po wstępnym rozpoznaniu do właściwego organu. 7 interwencji PPIS w Bytomiu rozpatrzył w całości w ramach posiadanych kompetencji, gdzie 4 interwencje wymagały przeprowadzenia kontroli. Łącznie przeprowadzono 4 kontrole, ale tylko 1 interwencja okazała się zasadna. Wydano 1 decyzję nakazującą.

W sprawie złego stanu sanitarnego mieszkań i związanych z tym uciążliwości wpłynęło 5 interwencji. 1 sprawa została przekazana bez wstępnego rozpoznania do właściwego organu. 4 sprawy PPIS w Bytomiu rozpatrzył w ramach posiadanych kompetencji, gdzie w 2 przypadkach przeprowadzono kontrole, które nie potwierdziły nieprawidłowości.

Kolejną grupą rozpatrywanych interwencji stanowiły sprawy związane ze złym stanem sanitarnym części wspólnych w budynkach mieszkalnych. Wpłynęły 3 zgłoszenia, z czego 2 wymagały przeprowadzenia kontroli. Przeprowadzono 3 kontrole. Wydano 1 decyzję nakazującą oraz 1 zalecenie. 2 interwencje okazały się zasadne.

W 2024 r. do PPIS w Bytomiu, wpłynęły 2 sprawy związane z niewłaściwym postępowaniem z nieczystościami płynnymi (ściekami). Obie sprawy zostały przekazane bez wstępnego rozpoznania do właściwych organów.

5 pozostałych spraw dotyczyło:

- 1 zgłoszenie dotyczyło spalania w piecu pozostałości po upolowanej zwierzynie. Sprawa została przekazana do Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Tarnowskich Górach,
- 1 zgłoszenie dotyczyło uciążliwości powodowanych oddziaływaniem fal elektromagnetycznych w lokalu mieszkalnym. Sprawa została przekazana do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach,
- 1 zgłoszenie dotyczyło pochowania psa na terenie posesji. Sprawa została przekazana bez wstępnego rozpoznania do Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Tarnowskich Górach przy ul. Janasa 11,
- 1 sprawa dotyczyła gruzowiska znajdującego się na terenie posesji. Sprawa została przekazana do Urzędu Miejskiego w Miasteczku Śląskim,
- 1 sprawa dotyczyła uciążliwości zapachowych pochodzących z kurników oraz znęcania się nad zwierzętami. Sprawa została przekazana do Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Tarnowskich Górach.

Wnioski:

W roku 2024, podobnie jak w roku ubiegłym większość skontrolowanych obiektów użyteczności publicznej spełniała podstawowe wymagania higieniczno - sanitarne i techniczne. Ogółem skontrolowano 254 obiekty oraz wydano 10 decyzji administracyjnych nakazujących, z których 3 są w trakcie realizacji. Biorąc pod uwagę fakt, iż skontrolowano znacznie więcej obiektów niż w roku 2023, z których tylko 3 pozostały w złym stanie higieniczno – sanitarnym, należy przyjąć, że stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej nadal utrzymuje się na dobrym poziomie.

W porównaniu do roku ubiegłego liczba zgłoszonych interwencji wzrosła (w 2023 r. wpłynęło 14 zgłoszeń, a w 2024 r. 23 zgłoszenia), jak również zwiększyła się ilość interwencji zasadnych (w 2023 r. 2 interwencje okazały się zasadne, w 2024 r. zasadne były 3 zgłoszenia).

VI. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych

PPIS w Bytomiu sprawuje bieżący nadzór sanitarny nad higieną procesów nauczania oraz higieną otoczenia i pomieszczeń w szkołach, żłobkach, przedszkolach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, placówkach wypoczynku oraz uczelniach wyższych. Nadzór ten dotyczy również kontroli przestrzegania przepisów określających wymogi higieniczne i zdrowotne w stosunku do sprzętu używanego w tych podmiotach oraz ośrodkach wypoczynku.

W 2024 r., na terenie powiatu tarnogórskiego, bieżącym nadzorem sanitarno - higienicznym objętych było 353 obiekty, w tym 121 obiektów sezonowych. Skontrolowano 150 nadzorowanych placówek, co stanowi 42,5 %.

1. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych.

Szkoły

W 2024 r., ogółem pod nadzorem, na terenie powiatu tarnogórskiego, znajdowało się 78 szkół różnych typów, w tym: 40 szkół podstawowych, 4 licea ogólnokształcące, 1 technikum, 2 szkoły policealne, 5 szkół specjalnych, 26 zespoły szkół, w tym 2 zespoły szkół specjalnych.

W 2024 r., przeprowadzono 78 kontroli placówek szkolnych na terenie powiatu tarnogórskiego. W porównaniu z rokiem ubiegłym liczba ta zwiększyła się.

W roku sprawozdawczym wydano dwie decyzje nakazujące.

Wydano również 4 decyzje zmieniających termin wykonania nakazów wydanych w latach wcześniejszych. W porównaniu z rokiem 2023 liczba ta zwiększyła się.

W roku sprawozdawczym w całości wykonano 2 decyzje wydane w latach wcześniejszych.

W dalszym ciągu istnieją placówki, w których wydane decyzje administracyjne w latach wcześniejszych są kilkakrotnie prolongowane, co powoduje pogorszenie się zarówno ich stanu sanitarno - higienicznego oraz technicznego.

We wszystkich skontrolowanych placówkach szkolnych zapewniono odpowiednią ilość środków higieny osobistej oraz środków czystości i dezynfekcyjnych.

W ramach profilaktyki zdrowotnej i współpracy z pielęgniarkami szkolnymi wykonano pomiary, w zakresie obciążenia uczniów ciężarem tornistrów w wytypowanych placówkach, będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu.

Dokonano pomiarów wagi tornistrów u 1327 uczniów, w 72 oddziałach, ośmiu szkół podstawowych. Badania wykazały, że 247 przebadanych uczniów nosiło zbyt ciężki tornister – powyżej 15% masy ciała.

Przedszkola i inne formy

W 2024 r., pod nadzorem PPIS w Bytomiu na terenie powiatu tarnogórskiego było 65 przedszkoli, w których przeprowadzono 67 kontroli.

W roku 2024 wydano 3 decyzje nakazujące poprawę stanu sanitarno - technicznego, więc w porównaniu do roku 2023 liczba ta zwiększyła się.

Stan bieżącej czystości i porządku w kontrolowanych placówkach był prawidłowy i nie budził zastrzeżeń.

Przeprowadzono 10 kontroli, w zakresie oceny terenów rekreacyjnych i placów zabaw.

W roku sprawozdawczym wyegzekwowano 2 decyzje nakazujące.

Placówki posiadają aktualne przeglądy stanu technicznego urządzeń zabawowych.

Przed rozpoczęciem sezonu wiosenno - letniego dokonywana jest wymiana piasku w piaskownicach, a piaskownice zabezpieczane są przed zanieczyszczeniami i odchodami zwierzęcymi.

Żłobki i kluby dziecięce

Pod nadzorem PPIS w Bytomiu na terenie powiatu tarnogórskiego było 17 placówek opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, w tym 2 kluby malucha, w których przeprowadzono 18 kontroli. W porównaniu z rokiem ubiegłym sytuacja w ww. zakresie utrzymuje się na stałym poziomie.

Placówki Opiekuńczo - Wychowawcze Wsparcia Dziennego

W 2024 r. pod nadzorem były 2 świetlice środowiskowe, 2 warsztaty terapii zajęciowej oraz 1 ośrodek rehabilitacyjno – edukacyjno - wychowawczy.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono 6 kontroli w ww. placówkach, a stan sanitarno - higieniczny placówek nie budził zastrzeżeń.

2. Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia

Dostosowanie mebli do zasad ergonomii

W zakresie badań problemowych w 2024 r., dokonano pomiarów mebli przedszkolnych i szkolnych w wytypowanych placówkach. W roku sprawozdawczym skontrolowano w tym zakresie:

- 89 oddziałów, w 12 szkołach podstawowych
- 38 oddziałach, w 10 przedszkolach.

Łącznie zmierzono 2388 dzieci.

W 4 placówkach, w 9 oddziałach stwierdzono nieprawidłowości, gdzie 116 dzieci siedziało w meblach edukacyjnych niedostosowanych do zasad ergonomii.

Placówki są sukcesywnie wyposażone w nowe meble o zróżnicowanych wysokościach, dostosowanych do zasad ergonomii, posiadających stosowne atesty i certyfikaty.

Higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych

W trakcie przeprowadzania kontroli kompleksowych w 2024 r., w 24 szkołach dokonano oceny rozkładów zajęć lekcyjnych w 268 oddziałach.

W wyniku przeprowadzonych ocen stwierdzono, że w placówkach rozkłady zajęć układane są prawidłowo z zachowaniem podstawowych zasad higieny zgodnie z wymogami § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31.12.2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (jedn. tekst Dz. U. z 2020 r., poz. 1604 z późn. zm.). Uwzględniały potrzeby równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia oraz stałego czasu rozpoczynania zajęć lekcyjnych w poszczególnych dniach tygodnia.

Sytuacja w porównaniu z rokiem ubiegłym jest porównywalna i stabilna.

Ocena warunków do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego

W roku sprawozdawczym nie wydano decyzji dotyczących poprawy stanu sanitarno - higienicznego i technicznego pomieszczeń bloku sportowego.

W 2024 r. prolongowano 1 decyzję administracyjną wydaną w latach wcześniejszych.

Ogólny stan techniczny sprzętu sportowego na terenie bloków sportowych jest dobry. Odnotowuje się, że młodzież korzysta z natrysków sporadycznie.

Ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych

W czasie przeprowadzanych kontroli we wszystkich szkołach dokonywana jest ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych.

Pracownie komputerowe są prawidłowo wyposażone oraz sukcesywnie wyposażone w nowy sprzęt multimedialny. W oknach zainstalowane są osłony ochraniające przed nadmiernym nasłonecznieniem. Stan sanitarno - higieniczny był bez zastrzeżeń.

Ocena warunków w pracowniach chemicznych (używanie substancji i preparatów chemicznych)

W czasie przeprowadzanych kontroli dokonano oceny realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w placówkach posiadających pracownie chemiczne.

Zarówno w 2023, jak i w 2024 roku nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych w kontrolowanych placówkach posiadających pracownie chemiczne. W pracowniach chemicznych lub na ich zapleczach, gdzie stosowane są w czasie zajęć substancje niebezpieczne zapewniony jest dopływ bieżącej, zimnej wody. W pracowniach znajdują się aktualne spisy wykorzystywanych w czasie zajęć z chemii niebezpiecznych substancji chemicznych. Niebezpieczne substancje chemiczne są prawidłowo przechowywane w wydzielonych zamykanych szafach w prawidłowo oznakowanych pojemnikach. Nauczyciele z chemii posiadają aktualne karty charakterystyki substancji niebezpiecznych, które udostępniane są w czasie kontroli.

Wszystkie pracownie posiadają apteczki pierwszej pomocy a nauczyciele posiadają zaświadczenia w zakresie udzielania pierwszej pomocy.

Część szkół z uwagi na brak odpowiednich warunków technicznych nie posiada pracowni chemicznych, ani nie stosuje substancji niebezpiecznych podczas prowadzonych zajęć lekcyjnych, wówczas zajęcia z chemii są realizowane wyłącznie w formie teoretycznej lub pokazu.

3. Profilaktyczna opieka zdrowotna

Podczas oceny spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych w szkołach dokonywane są oceny stanu sanitarno - higienicznego i technicznego gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. We wszystkich placówkach stan sanitarno - higieniczny i techniczny skontrolowanych pomieszczeń wraz z wyposażeniem nie budził zastrzeżeń.

Zdecydowana większość gabinetów posiada nowo zakupione wyposażenie do pomieszczeń zgodnie z obowiązującymi wymogami wraz z elektronicznymi wagami medycznymi. Wszystkie gabinety posiadają umywalki z dopływem bieżącej ciepłej i zimnej wody. Przy umywalkach znajdują się dozowniki ze środkiem myjącym oraz ze środkiem dezynfekcyjnym. Pielęgniarki szkolne, w ramach swojej działalności dokonują bieżących przeglądów czystości skóry uczniów zgodnie z wewnętrznymi procedurami opracowanymi przez dyrektorów placówek, co odnotowywane jest w dokumentacji medycznej.

Wszystkie gabinety wyposażone są w środki do dezynfekcji pomieszczeń i wyposażenia.

W ramach współpracy z pielęgniarkami szkolnymi dokonuje się pomiarów obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych, po których podejmowane są działania profilaktyczne w ww. zakresie.

4. Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży

W ramach akcji „Zima 2024” w bazie Ministerstwa Edukacji Narodowej zgłoszono 30 turnusów wypoczynku w formie półkolonii w miejscu zamieszkania.

W trakcie trwania wypoczynku skontrolowano 11 placówek.

Nie stwierdzono nieprawidłowości. Ogółem w placówkach skontrolowanych wypoczywało 655 dzieci i młodzieży. W porównaniu z ubiegłym rokiem sprawozdawczym zwiększyła się liczba skontrolowanych turnusów oraz liczba uczestników wypoczynku.

W ramach akcji „Lato 2024” zgłoszonych zostało 97 turnusów letniego wypoczynku, skontrolowano 22 z nich. Ogółem w skontrolowanych placówkach wypoczywało 828 dzieci i młodzieży. W porównaniu z ubiegłym rokiem sprawozdawczym zwiększyła się liczba skontrolowanych turnusów oraz liczba uczestników wypoczynku. W placówkach wypoczynku stan sanitarno - higieniczny pomieszczeń był dobry, wyposażenie prawidłowe oraz zapewniono dostęp do ciepłej wody wraz z odpowiednią ilością środków do utrzymania higieny osobistej uczestników wypoczynku.

5. Interwencje

W 2024 r. zgłoszono trzy interwencje na nadzorowanym terenie. Zgłoszone interwencje w przedszkolach dotyczyły pluskiew, wszawicy i złej jakości posiłków – interwencje niezasadne. W MOW interwencja dotyczyła złego stanu sanitarno - higienicznego i technicznego łóżek oraz ścian i sufitów, braku środków higienicznych w pomieszczeniach sanitarnych w placówce oraz jakości posiłków- interwencja zasadna. W porównaniu z rokiem 2023 liczba interwencji zwiększyła się.

Wnioski:

W porównaniu z rokiem ubiegłym stwierdzono:

- ilość prolongowanych decyzji administracyjnych wydanych w latach wcześniejszych uległa zmniejszeniu,
- wydano 5 nowych decyzji administracyjnych nakazujących.
- Nadal stwierdza się konieczność terminowego realizowania nakazów decyzji administracyjnych PPIS w Bytomiu i większego zaangażowania gminy w zabezpieczenie odpowiedniej ilości środków finansowych z przeznaczeniem na prace remontowe, których dyrektorzy placówek nie są w stanie zrealizować we własnym zakresie. Wielokrotne prolongowanie nakazów decyzji wydanych w latach wcześniejszych powoduje pogorszenie się warunków sanitarno - technicznych i niewłaściwe ich utrzymanie.

W nadzorowanych placówkach podjęto działania edukacyjno - informacyjne w ramach prowadzenia kontroli, które dotyczyły:

- obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych,
- pomiarów dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii,
- działania edukacyjno-informacyjne w zakresie wszawicy,
- bezpiecznych wakacji, w trakcie trwania turnusów wypoczynku letniego i zimowego,
- zmniejszenie ryzyka wystąpienia bakterii z rodzaju Legionella oraz właściwego utrzymania i eksploatacji wewnętrznych sieci wodociągowych.

VII. Warunki sanitarno – higieniczne środowiska pracy

1. Ocena realizacji wymagań higienicznych i zdrowotnych w zakładach pracy

Nadzór nad warunkami higieny pracy w zakładach pracy ma na celu ochronę zdrowia pracowników przed niekorzystnymi skutkami narażenia na czynniki pochodzenia chemicznego, fizycznego i biologicznego w środowisku pracy. Działania te zapobiegają powstawaniu chorób, w tym chorób zawodowych oraz poprawiają stan sanitarny pomieszczeń i otoczenia zakładów, co pozwala zapewnić pracownikom bezpieczeństwo podczas wykonywanych prac.

Na terenie powiatu tarnogórskiego nadzorem objętych jest 439 obiektów o różnej formie prawnej, prowadzące działalność gospodarczą zarówno produkcyjną, jak i usługową oraz handlową. W 2024 r. przeprowadzono 164 kontrole w 137 obiektach, wydano 48 decyzji administracyjnych związanych z nadzorem i 13 decyzji w sprawie chorób zawodowych.

1. Ocena realizacji wymagań higienicznych i zdrowotnych w zakładach pracy

W ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy na terenie powiatu tarnogórskiego skontrolowano 116 zakładów, przeprowadzono 143 kontrole. W 31 zakładach stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły następujących zagadnień:

- zły stan sanitarno - techniczny pomieszczeń pracy;
- zły stan sanitarno - techniczny pomieszczeń higienicznosanitarnych;
- brak odpowiedniej wentylacji w pomieszczeniach higienicznosanitarnych;
- niezapewnienia przez pracodawcę warunków do higienicznego przechowywania posiłków własnych;
- brak szaf odzieżowych przeznaczonych do indywidualnego użytku każdego pracownika z zachowaniem segregacji (na odzież czystą i brudną);
- brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy;
- brak rejestrów i kart badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia oraz bieżącego uzupełniania tych kart badań;
- brak oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy;
- brak instrukcji stanowiskowych bhp, przekroczenie NDN hałasu, przekroczenie NDS ołowiu, kadmu, ditlenku azotu, wodorotlenku potasu na stanowiskach pracy;
- brak spisu stosowanych w zakładzie substancji i mieszanin chemicznych;
- brak aktualnych kart charakterystyki stosowanych substancji i mieszanin chemicznych;
- w ocenie ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy nie uwzględnia się wszystkich czynników szkodliwych dla zdrowia a w szczególności czynnika biologicznego;
- pracodawca nie przekazuje właściwemu PWIS corocznie w terminie do dnia 15 stycznia informację o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym;
- brak rejestru prac których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym;
- brak rejestru pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

W celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości wydanych zostało 31 decyzji administracyjnych nakazujących.

Na koniec 2024 r. w 9 zakładach pracy stwierdzono występowanie przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (hałas, pyły, czynniki chemiczne, mikroklimat gorący).

Podczas kontroli stwierdzono, że stanowiska pracy gdzie występują przekroczenia czynników szkodliwych dla zdrowia są oznakowane i w miarę możliwości technicznych odizolowane. Pracodawcy podejmują działania organizacyjno-techniczne zmierzające do ograniczenia narażenia na te czynniki. Pracownicy są poinformowani o narażeniu oraz wyposażeni w środki ochrony osobistej, poddawani są również badaniom profilaktycznym lekarskim i monitorowany jest stan zdrowia pracowników narażonych.

2. Nadzór nad chemikaliami i produktami kosmetycznymi

W ramach prowadzonego nadzoru nad chemikaliami i produktami kosmetycznymi przeprowadzono 18 kontroli, w tym 9 kontroli w obiektach wprowadzających do obrotu produkty chemiczne, detergenty, produkty biobójcze oraz 9 kontroli z zakresu wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych. Kontrole dotyczyły głównie kart charakterystyki oznakowania produktów, składu produktu, posiadanych pozwoleń na obrót produktami biobójczymi.

Na terenie powiatu tarnogórskiego znajdują się 2 podmioty zajmujące się dystrybucją prekursorów narkotykowych kat.3. Przedsiębiorcy posiadają karty charakterystyki wprowadzanych do obrotu substancji sporządzone zgodnie z aktualnym stanem prawnym. Do każdej karty charakterystyki dołączone są scenariusze narażenia, sporządzone są raporty bezpieczeństwa.

Na terenie powiatu znajduje się jeden podmiot odpowiedzialny za pierwsze wprowadzanie do obrotu produktu biobójczego, posiadający aktualny numer pozwolenia na jego wprowadzanie. W ramach projektu REACH-EN-FORCE-12 (REF-12) dotyczącego spełniania wymogów prawnych w zakresie importowanych chemikaliów przeprowadzono 1 kontrolę.

Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

W ramach współpracy z Urzędem Celnym – Port Lotniczy Katowice Pyrzowice w roku 2024 wydano 17 opinii (4 dotyczyły substancji i mieszanin chemicznych oraz 13 produktów kosmetycznych) w zakresie spełnienia przez wyrób obowiązujących przepisów prawnych i możliwość udostępniania opiniowanych produktów na rynku na terytorium RP.

3. Nadzór nad środkami zastępczymi

W 2024 r. na terenie powiatu tarnogórskiego nie było zgłoszeń w zakresie podejrzenia wprowadzania do obrotu środków zastępczych. Pracownicy na bieżąco dokonują weryfikacji stron internetowych w zakresie sprzedaży środków zastępczych.

4. Choroby zawodowe

W roku 2024 roku PPIS w Bytomiu wydał 13 decyzji w sprawie chorób zawodowych, w tym 8 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej i 5 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej. Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w 2024 r. wynosi 8 przypadków w tym: 1 przypadek pylicy płuc, 1 przypadek nowotworu złośliwego – międzybłoniak opłucnej, 3 przypadki przewlekłej choroby układu ruchu wywołana sposobem wykonywania pracy, 2 przypadki przewlekłej choroby obwodowego układu nerwowego wywołana sposobem wykonywania pracy, 1 przypadek zespołu wibracyjnego.

Ww. choroby były spowodowane pracą w kontakcie ze szkodliwymi czynnikami: pyłami zawierającymi wolną krzemionkę, pyłami azbestu, sposobem wykonywania pracy związanym z koniecznością przyjmowania pozycji kucznej lub klęczącej, związanym z wielokrotnym powtarzaniem ruchów prostowania i zginania rąk (monotypia pracy), wykonywania pracy obciążającym kończyny górne, wymagającym okresowo unoszenia kończyn górnych powyżej poziomu barków oraz drganiami mechanicznymi.

Zestawienie stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2023 i 2024

Numer choroby zawodowej i nazwa	2023 r.	2024 r.
	Liczba przypadków	Liczba przypadków
poz. 3 - pylice płuc	4	1
poz. 17 – nowotwór złośliwy	0	1
poz. 19 - przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	0	3
poz. 20 - przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	1	2
poz. 21 - obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu (...)	1	0
poz. 22 – zespół wibracyjny	0	1
poz. 26 - choroby zakaźne	1	0
Razem	7	8

Z powyższej tabeli wynika, że na terenie miasta powiatu tarnogórskiego w porównaniu do roku 2023 nieznacznie zwiększyła się liczba stwierdzonych chorób zawodowych.

W roku 2024 roku zmniejszyła się liczba stwierdzonych pylic płuc, nie stwierdzono ubytków słuchu oraz chorób zakaźnych

Pojawiły się natomiast przypadki chorób zawodowych, których nie notowano w 2023 r., tj. nowotwór złośliwy – międzybłoniak opłucnej, przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy oraz zespół wibracyjny.

Zwiększyła się również liczba stwierdzonych chorób zawodowych obwodowego układu nerwowego wywołanego sposobem wykonywania pracy.

5. Działalność interwencyjna

W 2024 r. wpłynął 1 wniosek o podjęcie interwencji, który dotyczył braku pomieszczenia do spożywania posiłków i pomieszczenia do mycia naczyń w zakładzie pracy. Przeprowadzono kontrolę sanitarną, która nie wykazała nieprawidłowości. Zgłoszenie uznano za bezzasadne.

Wnioski:

1. Przeprowadzone kontrole w zakładach pracy podobnie jak w roku ubiegłym wykazały, że pracodawcy nie przestrzegają częstotliwości badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy. Ponadto stwierdzono, że pracodawcy nie dbają o stan sanitarny pomieszczeń pracy i pomieszczeń higienicznosanitarnych. Istotnym czynnikiem w zachowaniu odpowiedniego stanu higieniczno - sanitarnego zakładów pracy jest systematyczny nadzór w tym zakresie. Prowadzona działalność kontrolna w dużym stopniu przyczynia się bowiem do podnoszenia stanu bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników zatrudnionych w kontrolowanych zakładach pracy, szczególnie w warunkach narażenia zawodowego. W porównaniu do roku ubiegłego warunki higieny pracy uległy poprawie.
2. Przeprowadzone kontrole w zakresie chemikaliów i produktów kosmetycznych wykazały, że zdecydowana większość podmiotów wprowadzających do obrotu produkty spełniają wymagania prawne.
3. W zakresie chorób zawodowych w 2024 r. zaobserwowano niewielki wzrost liczby stwierdzonych chorób zawodowych będących następstwem narażenia na czynniki szkodliwe w środowisku pracy lub wywołane sposobem wykonywania pracy.
4. W roku sprawozdawczym przedstawiciele PPIS w Bytomiu w ramach prowadzonego nadzoru w zakładach pracy podejmowali działania informacyjno - edukacyjne. Omawiano zagadnienia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, wskazywano przepisy regulujące powyższe zagadnienia. Działania edukacyjno - informacyjne prowadzono również podczas nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu produktów chemicznych, omawiano wymagania dotyczące oznakowania opakowań produktów kosmetycznych, produktów biobójczych, detergentów oraz innych produktów wprowadzanych do obrotu. Podczas kontroli sprawdzano również realizację zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwem używania tytoniu i wyrobów tytoniowych tj. zakazu palenia na terenie zakładu pracy.

VIII. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Działalność PPIS w Bytomiu w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego realizowano na podstawie art. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej poprzez wykonywanie zadań, których celem było zapewnienie właściwego stanu sanitarno - zdrowotnego w obiektach, a także zagwarantowanie, aby projektowane obiekty nie powodowały zagrożenia i uciążliwości dla ludzi zamieszkałych i przebywających w ich sąsiedztwie. Opiniowanie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przedsięwzięć dotyczyło takich obiektów jak np.: obiekty żywnościowo - żywnościowe, obiekty usługowo-handlowe, obiekty przemysłowe, obiekty wychowania i nauczania (szkoły, przedszkola, itp.), zakłady kosmetyczno - fryzjerskie i odnowy biologicznej, inwestycje drogowe, inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową, inwestycje związane z gospodarką odpadami, obiekty kultury i inne.

Stanowiska Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku

z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i dotyczą planowanych inwestycji lub zagospodarowania terenu.

W 2024 roku zapobiegawczy nadzór sanitarny realizowany był poprzez zajmowanie stanowisk w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych w sprawach:

1. projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,
2. warunków zabudowy i zagospodarowania terenu oraz lokalizacji inwestycji celu publicznego,
3. oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko,
4. dokumentacji projektowych inwestycji, w szczególności projektów budowlanych,
5. obiektów budowlanych przed dopuszczeniem ich do użytkowania przez właściwy organ.

Ad. 1. W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, wydano:

- a. 10 opinii uzgadniających zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektów planów ogólnych gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym: 1 dot. planów ogólnych gminy oraz 9 dot. miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- b. 7 opinii w sprawie zaopiniowania projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Dla powiatu tarnogórskiego zaopiniowano:

Ad a. Na etapie uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko:

- projekt planu ogólnego gminy Krupski Młyn,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulic Cmentarnej i Czarnohuckiej w Tarnowskich Górach,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulic Grzybowej, Kościelnej i Chemików w Tarnowskich Górach,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulicy Małej w Tarnowskich Górach,
- projekt zmiany nr I miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Krupski Młyn,
- projekt zmiany nr II miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Krupski Młyn,
- projekt zmiany nr III miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Krupski Młyn,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu sołectwa Koty i przysiółek Pusta Kuźnica,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu w sołectwie Połomia,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu w rejonie ulicy Pyskowskiej w Brynku.

Ad b. Na etapie zaopiniowania projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko:

- dwa projekty zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w gminie Świerklaniec obejmującego część obszaru sołectwa Orzech – etap 1,
- projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w Gminie Świerklaniec obejmującego część południowego obszaru sołectwa Nakło Śląskie etap I,

- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przy ulicy Małej w Tarnowskich Górach,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulic Jana III Sobieskiego, Henryka Sienkiewicza, Strzeleckiej, Księcia Jana Opolskiego i Adama Mickiewicza w Tarnowskich Górach,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru Szałsza,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w Gminie Świerklaniec w rejonie ul. Ostrożnica.

Ad. 2. W przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uzgadniano warunki zabudowy i zagospodarowania terenu oraz lokalizacji inwestycji celu publicznego. Uzgodniono 21 wniosków wystosowanych przez Wójta Gminy Tworóg, Wójta Gminy Świerklaniec, Burmistrza Miasta Miasteczko Śląskie, Wójta Gminy Krupski Młyn. W 2023 roku uzgodniono 1 wniosek.

Ad. 3 W ramach procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wydano:

- 12 opinii sanitarnych stwierdzających brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, 1 opinię stwierdzającą potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wraz z określeniem zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
- 4 opinie sanitarne przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Przy zajmowaniu stanowisk w ramach sprawowanego zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zwracano szczególną uwagę na takie zagadnienia, jak:

- rodzaj i charakterystyka przedsięwzięcia z uwzględnieniem skali i zasięgu oddziaływania, możliwości kumulowania się oddziaływań zwłaszcza w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej,
- planowane przeznaczenie terenu, w tym oddzielenie stref mieszkaniowych i usługowych od przemysłowych, wyznaczenie terenów pod inwestycje mogące znacząco oddziaływać na środowisko oraz zachowanie stref ochronnych, w celu ograniczenia niekorzystnego wpływu na jakość i komfort życia mieszkańców,
- funkcja i ład przestrzenny oraz rekultywacja terenów poprzemysłowych, w celu zapewnienia prawidłowego rozwoju miasta i uporządkowania krajobrazu,
- gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami, zachowanie standardów emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza ze szczególnym uwzględnieniem zastosowanych rozwiązań chroniących środowisko i zdrowie ludzi,
- właściwa organizacja prac remontowo - budowlanych oraz odpowiednie warunki higieniczno-sanitarne w miejscach pracy poprzez zastosowanie stosownych urządzeń i rozwiązań technicznych.

Grupę zaopiniowanych przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach stanowiły: inwestycje związane z gospodarką wodno – ściekową – ok. 35%, inwestycje związane z gospodarką odpadami – ok. 29%, inwestycje drogowe i inne – po ok. 6%.

W 2024 roku wydano 19 opinii sanitarnych stwierdzających brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, 1 opinię stwierdzającą potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wraz z określeniem zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko oraz 5 opinii sanitarnych przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Ad. 4. W roku 2024 uzgodnionych zostało pozytywnie 7 dokumentacji projektowych, natomiast w 2023 roku liczba ta wynosiła 10. Wydane opinie dotyczyły zakładów kosmetyczno

– fryzjerskich i odnowy biologicznej – 43%, inne – ok. 29%, obiektów żywieniowo – żywnościowych oraz ochrony zdrowia – po ok. 14%.

Ad. 5. W zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wydano 81 stanowisk odnośnie zgłoszeń zakończenia budowy oraz wniosków o dopuszczenie do użytkowania w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych obiektów (w tym 75 opinii sanitarnych dopuszczających do użytkowania obiekt budowlany, 3 opinie stwierdzające niezgodność wykonania obiektu z projektem budowlanym, które nie stanowiły zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi, 1 stwierdzającą niezgodność wykonania obiektu z projektem budowlanym w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych, 2 nie wyrażające zgody na dopuszczenie obiektu do użytkowania zgodnie z przeznaczeniem), natomiast w 2023 r. wydane zostały 62 opinie sanitarne (w tym 4 stanowiska negatywne). Ze wszystkich wpływających wniosków ok. 70% dotyczyło obiektów, na które nałożono obowiązek uzyskania pozwolenia na użytkowanie, pozostałe 30% odnosiło się do zmiany sposobu użytkowania obiektów.

Wśród obiektów zgłaszanych do użytkowania największą grupę stanowiły: inne – ok. 35%, obiekty żywieniowo-żywnościowe – 24%, obiekty usługowo – handlowe oraz zakłady fryzjersko-kosmetyczne i odnowy biologicznej – po ok. 13%, obiekty wychowania i nauczania – ok. 9%, obiekty przemysłowe, obiekty ochrony zdrowia, obiekty kultury – po ok. 1%.

W 2024 roku przeprowadzono łącznie 81 kontroli i wizytacji obiektów oraz inwestycji zlokalizowanych na terenie powiatu tarnogórskiego a w 2023 roku było ich 95.

Porównując rok 2024 i 2023, w ilości wszystkich załatwianych spraw, obserwujemy wzrost wydanych stanowisk o ok. 2%.

IX. Działalność w zakresie promocji zdrowia i komunikacji społecznej

Realizacja zadań w zakresie promocji zdrowia i komunikacji społecznej w 2024 r. na terenie działania PPIS w Bytomiu wynika z Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, Narodowego Programu Zdrowia, sytuacji epidemiologicznej kraju i potrzeb zdrowotnych ludności.

W celu poprawy stanu zdrowotnego, zwiększenia jakości życia oraz kreowania zdrowego stylu życia społeczności realizowano ogólnopolskie i wojewódzkie prozdrowotne programy edukacyjne oraz interwencje nieprogramowe, w tym kampanie społeczne, akcje zdrowotne. Powyższe działania dot. m.in. prawidłowych nawyków higienicznych, profilaktyki nadwagi i otyłości, profilaktyki używania środków psychoaktywnych, bezpiecznego korzystania z promieniowania ultrafioletowego, profilaktyki chorób zakaźnych i innych problemów zdrowotnych wynikających z sytuacji epidemiologicznej. W roku 2024 przeprowadzono 27 wizytacji, zorganizowano i przeprowadzono 2 akcje profilaktyczne, 12 zajęć warsztatowych dla dzieci z przedszkoli, uczniów ze szkół ponadpodstawowych, a także dzieci wypoczywających w czasie wakacji. Zorganizowano wystawę w związku z Europejskim Dniem Wiedzy o Antybiotykach i Światowym Tygodniem Wiedzy o Antybiotykach, oraz konkurs „Warto wiedzieć o HIV i AIDS” dla uczniów z Wieloprofilowego Zespołu Szkół w Tarnowskich Górach w ramach wojewódzkiej akcji „Warto wiedzieć o HIV i AIDS”.

Działania w zakresie profilaktyki nadwagi i otyłości

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO), informuje o wzrastającej liczbie otyłych dzieci i młodzieży. Dzieciństwo i dojrzewanie są okresem krytycznym w rozwoju otyłości. Do zwiększonego przyrostu masy ciała dochodzi zwykle około 8 roku życia i w późniejszym wieku większość dzieci utrzymuje masę ciała na tym samym poziomie w okresie dojrzewania.

Ważnym elementem profilaktyki nadmiernej masy ciała jest edukacja w zakresie zasad racjonalnego żywienia i zdrowego stylu życia.

- **Ogólnopolski Program Edukacyjny „Trzymaj Formę!”**

Program profilaktyki nadwagi i otyłości u dzieci, promujący zbilansowane odżywianie i aktywność fizyczną. Program wieloletni, adresowany do uczniów szkół podstawowych klas V-VIII. Jego celem jest zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie oraz kształtowanie prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin, promowanie zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki. W roku szkolnym 2023/2024 realizowana była już XVII edycja programu, do której przystąpiło 27 szkół, przeprowadzono 7 wizytacji działań programowych.

- **Wojewódzki projekt edukacyjny „Klub Zdrowego Przedszkolaka”**

Celem projektu było wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci poprzez propagowanie zdrowego stylu życia w placówkach przedszkolnych. Projekt zawierający zróżnicowaną tematykę odnoszącą się do zagadnień zdrowotnych. Zdrowy styl życia powinien być kształtowany już od najmłodszych lat, aby skutecznie kreować zachowania zdrowotne w dorosłym życiu. Adresatami projektu są dzieci, ich rodzice i opiekunowie oraz przedstawiciele środowiska przedszkolnego. Działania projektowe mają wzbogacić wiedzę najmłodszych i ukształtować w nich właściwe nawyki higieniczno-zdrowotne. W roku przedszkolnym 2023/2024 projekt zrealizowało 30 placówek przedszkolnych, gdzie przeprowadzono 2 wizytacje. Edukacją składającą się z czterech modułów objęto łącznie 1866 przedszkolaków. W 4 placówkach przedszkolnych przeprowadzono zajęcia warsztatowe podczas których zaprezentowano przedszkolakom bajkę „Przygody dzielnego niedźwiadka Szczepana”.

- **Program „Skąd się biorą produkty ekologiczne”**

Program dedykowany jest przede wszystkim dzieciom w wieku przedszkolnym, tj.: dla 5-6-latków, rodzicom, opiekunom oraz nauczycielom wychowania przedszkolnego. Celem programu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. W trakcie realizacji programu dzieci dowiedziały się skąd biorą się produkty ekologiczne, dlaczego warto je wybierać, jakie są zalecenia zdrowego stylu życia oraz jak przestrzegać zasad higieny. W roku przedszkolnym 2023/2024 projekt zrealizowało 25 placówek, gdzie przeprowadzono wizytacje działań programowych. Edukacją łącznie objęto 1678 przedszkolaków.

- **Akcja #wybierz zdrowie**

Celem interwencji było propagowanie aktywności ruchowej poprzez zabawę, kształtowanie postaw i zachowań związanych ze zdrowym, a przede wszystkim aktywnym stylem życia wśród najmłodszych oraz wspomaganie rozwoju społecznego i prawidłowych interakcji z rówieśnikami. Adresatami akcji byli uczniowie szkół podstawowych lub dzieci w miejscach wypoczynku letniego. Zadanie zrealizowane zostało w czasie wakacji z wykorzystaniem scenariusza zajęć pt. „Ścieżka do zdrowia” wśród 87 dzieci w 4 placówkach organizujących lato w mieście.

- **Kampania EFSA dotycząca bezpieczeństwa żywności - #Safe2EatEU i #PlantHealth4Life**

Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) prowadził kampanię dotyczącą bezpieczeństwa żywności pod nową nazwą #Safe2EatEU i kampanie #PlantHealth4Life.

Celem kampanii było wspieranie konsumentów w dokonywaniu świadomych wyborów żywnościowych, wyjaśnienie naukowe podstawy bezpieczeństwa żywności, ułatwiając dostęp do informacji m.in. o stosowaniu suplementów diety, czy bezpiecznym przygotowywaniu i przechowywaniu produktów spożywczych, zwróceniu uwagi na szczególnie związek między zdrowiem roślin, a naszym codziennym życie. Na bieżąco zamieszczano posty w mediach społecznościowych.

Profilaktyka używania środków psychoaktywnych

Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadziła również działania w zakresie profilaktyki palenia tytoniu i e-papierosów. Prowadzone działania edukacyjne powinny mieć wpływ na zmiany

w społeczeństwie w kwestii dotyczącej palenia tytoniu. Działania dotyczące przestrzegania zakazu palenia tytoniu prowadzone były na terenie placówek oświatowo-wychowawczych, zakładów opieki zdrowotnej, zakładów pracy oraz w zakładach gastronomicznych. W ramach tego programu przeprowadzono 2 akcje profilaktyczne i 4 warsztaty edukacyjne dla młodzieży, podczas których skorzystało 100 osób z pomiarów stężenia tlenku węgla w wydychanym powietrzu.

- **Program Przedszkolnej Edukacji Antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”**

Program przygotowany dla dzieci w wieku 5-6 lat. Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy dzieci i ich rodziców w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem na działanie dymu tytoniowego oraz kształtowanie świadomych, asertywnych postaw e celu ochrony własnego zdrowia, w przypadku bezpośredniego kontaktu z osobami palącymi. Edukacją objęto 1786 dzieci z 28 placówek przedszkolnych. Przeprowadzono 3 wizytacje programu.

- **Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie**

Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie”, dedykowany jest dzieciom klas czwartych szkoły podstawowej. Głównym celem jest zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów i e-papierosów. Zajęcia były realizowane za pomocą zróżnicowanych metod aktywizujących, takich jak: dyskusje, wymiana doświadczeń, spostrzeżeń, pomysłów. Podstawą całego cyklu są przygotowane przez uczniów cztery zadania, które dotyczą różnych aspektów problemu uzależnienia od tytoniu oraz prewencji w tym zakresie. Program realizowały 23 szkoły podstawowe, gdzie przeprowadzono 2 wizytacje działań programowych.

Działania w zakresie profilaktyki używania środków psychoaktywnych w tym nowych narkotyków

Mając na uwadze zdrowie i bezpieczeństwo młodzieży oraz ze względu na obserwowanie niepokojącego zjawiska jakim jest nadmierne korzystanie z nowych narkotyków, Inspekcja Sanitarna prowadziła systematyczne działania edukacyjno - informacyjne zmierzające do zminimalizowania używania środków psychoaktywnych. W tym zakresie realizowane poniższe programy:

- **Program profilaktyki uniwersalnej „Smak życia czyli debata o dopalaczach**

Celem tego programu było dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich używania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami roku szkolnym 2023/2024

program zrealizowało 25 szkół podstawowych, gdzie przeprowadzono 2 wizytacje działań programowych.

- **Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?**

Program obejmował informacje dotyczące ograniczenia niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie. W roku szkolnym 2023/2024 program zrealizowało 21 szkół ponadpodstawowych, przeprowadzono 3 wizytacje działań programowych. W trakcie 4 przeprowadzonych warsztatów profilaktycznych umożliwiono młodemu osobom wykonanie testów w alkogoglach i narkogoglach oraz pomiarów stężenia tlenu węgla w wdychanym powietrzu.

- **Kampania wojewódzka „Nowe narkotyki Nowe zagrożenia”.**

Głównym celem kampanii było zapobieganie używaniu substancji psychoaktywnych, w szczególności nowych narkotyków, ale także alkoholu, tytoniu oraz leków przez osoby młode. Działania edukacyjne prowadzono podczas 4 zajęć edukacyjnych w szkołach ponadpodstawowych i 2 akcji profilaktycznych. Wykonywano wśród zainteresowanych osób testy w narkogoglach i alkogoglach, dystrybuowano materiały w wersji papierowej oraz zamieszczano posty w mediach społecznościowych.

Działania w zakresie profilaktyki chorób zakaźnych i nowotworów Promocja szczepień ochronnych – Kampania społeczna „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”, kampania informacyjno-edukacyjnej „Mamo, Tato pamiętajcie o moich szczepieniach”, monitoring bezpłatnych szczepień przeciw HPV i #Unitedinprotection

Szczepienia ochronne są najskuteczniejszym sposobem zapobiegania wielu chorobom zakaźnym, zmniejszając tym samym liczbę powikłań oraz zgonów. Celem kampanii jest przede wszystkim podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych w tym promocja szczepień HPV, zwiększenie liczby osób poddających się szczepieniom profilaktycznym.

Grupą docelową kampanii jest ogół społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem rodziców dzieci w tym matek w oddziałach ginekologiczno - położniczych tuż po porodzie, przyszłych matek uczęszczających do szkół rodzenia, dzieci przedszkolnych, osoby starsze oraz podróżujące po świecie.

Działania w zakresie profilaktyki szczepień ochronnych realizowano podczas 2 akcji profilaktycznych, gdzie dystrybuowano materiały i udzielano porad.

W 4 przedszkolach przeprowadzono zajęcia profilaktyczne połączone z czytaniem bajki „Przygody dzielnego niedźwiadka Szczepana”. Na bieżąco zamieszczano posty w mediach społecznościowych.

- **Profilaktyka wirusa HPV i raka szyjki macicy Program „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”**

Celem programu „Wybierz Życie - Pierwszy Krok” jest podniesienie poziomu wiedzy na temat zagrożeń związanych z zakażeniami wirusem HPV i profilaktyki raka szyjki macicy. Zadaniem programu jest podniesienie świadomości zdrowotnej w zakresie roli profilaktyki wtórnej i pierwotnej raka szyjki macicy, a także motywowanie młodzieży do podjęcia roli liderów edukacji zdrowotnej w swoim środowisku, w celu wpływania na zachowania zdrowotne rodziców i opiekunów, a zwłaszcza wzrost zainteresowania badaniami profilaktycznymi w tym badaniami cytologicznymi. Adresatami programu są uczniowie szkół ponadpodstawowych, rodzice i opiekunowie uczniów oraz kadra pedagogiczna. W roku

szkolnym 2023/2024 program zrealizowało 19 szkół ponadpodstawowych, gdzie przeprowadzono 2 wizytacje działań programowych.

- **Profilaktyka czerniaka** Program edukacyjny „Znamie! Znam je?”

W ostatnich latach w Polsce można obserwować gwałtowny wzrost liczby zachorowań na czerniaka złośliwego, głównie wśród ludzi młodych. Przygotowany program edukacyjny, skierowany jest do młodzieży szkół ponadpodstawowych, ma na celu poszerzenie wiedzy o nowotworach złośliwych będących następstwem korzystania z solarium. Środkiem kształtowania właściwych zachowań prozdrowotnych jest podniesienie świadomości społecznej w zakresie szkodliwości promieniowania UV wydzielanego przez solaria. Dzięki edukacji w ramach programu, młodzież poznała zasady ochrony przed czerniakiem, cechy charakterystyczne czerniaka oraz sposób kontroli własnej skóry. W roku szkolnym 2023/2024 program zrealizowały 23 szkoły ponadpodstawowe, gdzie przeprowadzono 3 wizytacje działań programowych.

- **„Podstępne WZW”**

Celem programu „Podstępne WZW” jest podniesienie wiedzy na temat profilaktyki zakażeń HAV, HBV i HCV oraz kształtowanie zachowań zdrowotnych, w tym również w zakresie przeciwdziałania chorobom zakaźnym i stanowi ważny element działań edukacyjnych w szkole. Adresatami programu są uczniowie szkół ponadpodstawowych, rodzice i opiekunowie uczniów oraz kadra pedagogiczna. W roku szkolnym 2023/2024 program zrealizowało 23 szkoły ponadpodstawowe, gdzie przeprowadzono jedną wizytację realizacji programu.

Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV. Profilaktyka HIV/AIDS

W ramach Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS podejmowano działania mające na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS. Jednym z celów kampanii było uświadamianie, że zakażenie wirusem HIV nie jest już wyzwaniem dla medycyny, a przy odpowiednim leczeniu można z nim żyć wiele lat i stać się niezakaźnym dla innych osób. Program ma na celu kształtowanie postawy tolerancji wobec osób zakażonych wirusem HIV i chorych na AIDS. Podczas 2 zorganizowanych akcji profilaktycznych zachęcano do wykonania bezpłatnego i anonimowego testu w kierunku HIV w punktach konsultacyjno-diagnostycznych. W okolicy Światowego Dnia AIDS 16 szkół ponadpodstawowych zrealizowało wojewódzką akcję pt. „Warto wiedzieć o HIV i AIDS” polegającą na przeprowadzeniu zajęć profilaktycznych. Dodatkowo zorganizowano konkurs wiedzy dla uczniów z Wieloprofilowego Zespołu Szkół, który został objęty honorowym patronatem Starosty Tarnogórskiego.

Profilaktyka wad postawy

Popelnione w dzieciństwie, w fazie wzrostu kręgosłupa, nieprawidłowości rzutują na jego sprawność i funkcjonowanie w dorosłym życiu. Przeciążone plecaki uczniów to poważny problem narzucający potrzebę edukacji i działań zaradczych. Kształtowanie prawidłowej postawy ciała jest jednym z warunków właściwego rozwoju fizycznego dziecka. Ciężkie tornistry mogą przyczynić się do niewłaściwej postawy, bólów kręgosłupa, zmniejszenia pojemności płuc. W 2024 r. nasilono działania podczas akcji profilaktycznej oraz przy współdziałaniu sekcji HDiM w szkołach, w których był przeprowadzony pomiar obciążenia uczniów ciężarem tornistrów.

Akcja informacyjna „Łap słońce z głową”

Ryzyko zdrowotne związane ze zbyt długim przebywaniem na słońcu zwiększa się w okresie wakacji, dlatego edukacją na temat zasad profilaktyki chroniących przed skutkami nadmiernego promieniowania UV objęto osoby wypoczywające na terenie kąpielisk i placówek wypoczynku letniego w ramach akcji „Łap słońce z głową”. W okresie wakacji przeprowadzono akcję profilaktyczną. W ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Górnośląskich Kolei Wąskotorowych w Bytomiu, oplakatowano wagoniki Kolei Wąskotorowej. w okresie wakacji, każdego weekendu, kolejka przemierza trasę Bytom – Miasteczko Śląskie stanowiąc ciekawy środek transportu i atrakcję turystyczną dla osób wypoczywających nad Zalewem Nakło - Chechło. Plakaty zostały wyeksponowane na stanowiskach dworca autobusowego i Centrum Handlowego Hala, dodatkowo dystrybuowano materiały w wersji papierowej wśród organizatorów akcji lato. Zamieszczano na bieżąco posty w mediach społecznościowych .

Akcja „Bezpieczne Ferie 2024” „Bezpieczne Wakacje 2024”

Wakacje, ferie zimowe to czas, w którym w większym stopniu niż zwykle, narażeni jesteśmy na różnego rodzaju zagrożenia, dlatego prowadzone były działania informacyjno-edukacyjne promujące zdrowy styl życia, aktywność fizyczną, profilaktykę uzależnień (tytoń, alkohol, narkotyki), zapobieganie chorobom zakaźnym. Zorganizowano i przeprowadzono 4 zajęcia warsztatowe dla 87 dzieci oraz narady z organizatorami wypoczynku, zachęcając ich do ekspozycji materiałów o tej tematyce.

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach, ustanowiony w 2008 roku przez Komisję Europejską na wniosek Europejskiego Centrum Zapobiegania i Kontroli Chorób, obchodzony jest 18 listopada każdego roku, by zwrócić uwagę na problem antybiotykooporności. Przeciwwstawienie się utracie skuteczności terapeutycznego działania antybiotyków jest istotnym elementem działań prozdrowotnych inicjowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Zorganizowano wystawę pt. „Superbakterie Oporniaki”, składającą się z 8 plasz tematycznych obrazujących problem antybiotykooporności oraz akcję profilaktyczną podczas których zwracano uwagę na problem antybiotykooporności oraz nadużywania i niewłaściwego stosowania antybiotyków.

Akcja Bezpieczne grzybobranie

Zbieranie grzybów jest niezwykle popularne wśród społeczeństwa, wymaga wiedzy oraz doświadczenia. Główną przyczyną zatrucia grzybami jest niewłaściwe rozpoznanie jadalnych i trujących grzybów. Dlatego w okresie od maja do października prowadzone były działania informacyjno - edukacyjne. Podczas akcji profilaktycznej eksponowano tablice informacyjną z ekspozycją grzybów jadalnych i trujących, rozpowszechniono materiały związane z grzybami. Zainteresowane osoby miały możliwość sprawdzenia grzybów przez grzyboznawcę zatrudnionego w PSSE w Bytomiu.

Kampania edukacyjna „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”

Kampania ma na celu propagowanie podstawowych zasad ochrony przed kleszczami, edukacja w zakresie prawidłowego usuwania kleszcza, zwiększenie społecznej świadomości w zakresie profilaktyki chorób przenoszonych przez kleszcze, zwiększenie wiedzy na temat szczepień ochronnych jako skutecznej metody profilaktyki kleszczowego zapalenia mózgu. Podczas zorganizowanej akcji profilaktycznej i 4 pogadanek w placówkach oświatowych dystrybuowano materiały edukacyjne oraz prezentowano kleszcze w próbkach.

Podsumowanie

Głównym celem działań Sekcji Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej PSSE Bytom w 2024 r. było kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych, promowanie zdrowego stylu życia, oraz pogłębienie świadomości w zakresie zachowań ryzykownych dla zdrowia. Powyższe działania obejmowały realizację programów edukacyjnych oraz kampanii społecznych. Na podstawie prowadzonego systematycznie monitoringu i oceny poszczególnych przedsięwzięć prozdrowotnych w placówkach oświatowo-wychowawczych stwierdzono, że realizacja programów jest prowadzona właściwie. W działaniach zmierzających do poprawy stanu zdrowia mieszkańców uwzględniono bieżące problemy związane z tematyką zdrowia i sytuacją epidemiologiczną kraju. Edukacja ukierunkowana na zwiększenie świadomości i odpowiedzialności za własne zdrowie wśród ludności wymaga długofalowych, permanentnych działań o szerokim zakresie, skierowanych do różnych grup odbiorców. Na całokształt sytuacji zdrowia niewątpliwie ma wpływ styl życia, dlatego też potrzebna jest współpraca wszystkich instytucji i organizacji, które w swoich podstawowych założeniach i celach eksponują problemy promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej. W roku 2024 edukacja i promocja zdrowia była prowadzona za pośrednictwem mediów społecznościowych i strony internetowej. Ta forma przekazu cieszy się zainteresowaniem, umożliwia dotarcie do większej liczby osób w różnym wieku, w szczególności do młodzieży. Media społecznościowe, dają możliwość szybkiej komunikacji ze społeczeństwem w ciekawy i nowoczesny sposób, co niewątpliwie wpływa na skuteczność działań profilaktycznych

X. Działalność laboratoryjna

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Bytomiu wykonuje badania laboratoryjne w zakresie nadzoru sanitarnego, działając w Zintegrowanym Systemie Badań Laboratoryjnych. Zakres badań wykonywanych w Oddziale Laboratoryjnym jest zgodny z zadaniami statutowymi Inspekcji Sanitarnej. Zadania realizowane są w trzech sekcjach Oddziału Laboratoryjnego: Sekcji Badań Wody, Sekcji Badań Żywności oraz Sekcji Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń. W 2024 roku Oddział Laboratoryjny realizował swoje zadania zgodnie z planem.

Od roku 2004 Oddział Laboratoryjny posiada akredytację PCA na wykonywane badania. Rokrocznie podczas oceny zewnętrznej, zakres badań akredytowanych jest uaktualniany lub rozszerzany o nowe lub zmieniające się metodyki badań. Szczególną wagę do aktualizacji zakresu badań akredytowanych przywiązuje się do tych metodyk badawczych, które znajdują się w wymaganym obszarze prawnym. Co roku podczas oceny zewnętrznej audytorzy PCA podkreślają duże zaangażowanie i doświadczenie personelu technicznego w dziedzinie wykonywanych badań.

W 2024 roku:

a) **Sekcja Badań Wody** przeprowadziła mikrobiologiczne, fizykochemiczne i sensoryczne badania:

- wody przeznaczonej do spożycia – zbadano 109 próbek (co stanowi 12% spadek ilości próbek względem 2023 roku),
- wody z pływalni i innych obiektów wyposażonych w niecki basenowe – zbadano 76 próbek (odnotowany wzrost ilości próbek o 33% względem roku 2023),
- wody wodociągowej ciepłej – zbadano 125 próbek (co stanowi spadek ilości próbek o 42% względem roku 2023),
- wody powierzchniowej – zbadano 1 próbkę (co stanowi spadek ilości próbek o 75% względem roku 2023),

W zakresie badań mikrobiologicznych oznaczane były: bakterie z grupy coli, bakterie *Escherichia coli*, enterokoki kałowe, ogólna liczba mikroorganizmów, liczba *Pseudomonas aeruginosa*, liczba bakterii z rodzaju *Legionella*, liczba bakterii *Clostridium perfringens* oraz liczba przetrwalników beztlenowców redukujących siarczyny (*clostridia*).

Badania fizyko – chemiczne obejmowały oznaczanie barwy, mętności, przewodnictwa, odczynu pH, zawartości jonu amonowego, azotynów, azotanów, chlorków, żelaza, manganu, wapnia, magnezu, glinu, twardości ogólnej, utlenialności, zawartości fosforanów. Dodatkowo badania fizykochemiczne wykonywane na pływalniach obejmowały oznaczenia chloru wolnego i chloru ogólnego oraz potencjału utleniająco – redukującego (redox).

Badania sensoryczne obejmowały smak i zapach.

Dodatkowo w 2024 przebadano 10 próbek wody mineralnej w opakowaniach, co stanowi analogiczną liczbę próbek do 2023 roku.

b) **Sekcja Badań Żywności** wykonywała badania żywności w ramach urzędowej kontroli oraz monitoringu zgodnie z rocznym planem pobierania próbek żywności obejmując swoim zakresem następujące kierunki badań: badania mikrobiologiczne, badania fizykochemiczne, badania sensoryczne oraz badania w kierunku znakowania środków spożywczych.

Na terenie powiatu tarnogórskiego:

- w kierunku mikrobiologicznym – zbadano 151 próbek (spadek ilości próbek o 4% względem roku ubiegłego),
- w kierunku fizykochemicznym – zbadano 66 próbek (w tym 14 próbek sanitarnych), co stanowi wzrost ilości próbek fizykochemicznych o 27% i wzrost ilości próbek sanitarnych o 8% względem roku ubiegłego,
- w kierunku sensorycznym – zbadano 29 próbek (co stanowi 3 % spadek ilości próbek względem roku ubiegłego).

Badania mikrobiologiczne obejmowały wszystkie grupy produktów akredytowanych. W obszarze badań mikrobiologicznych zakwestionowano 15 pobranych do badań próbek, w tym 5 próbek lodów za przekroczoną liczbę bakterii z rodzaju *Enterobacteriaceae*, 5 próbek ciastka za przekroczoną liczbę *Bacillus cereus*, 1 próbkę ziół za obecność *Salmonella spp.*, 4 próbki drobiu za obecność *Salmonella spp.*

Monitoringiem badań fizykochemicznych objęto oznaczanie poziomu azotanów i azotynów w warzywach, w środkach specjalnego przeznaczenia żywieniowego (z udziałem warzyw) dla niemowląt i małych dzieci (w sumie 4 próbki), w mięsie i produktach mięsnych, rybach i przetworach rybnych, w środkach specjalnego przeznaczenia żywieniowego (z udziałem mięsa) dla niemowląt i małych dzieci (w sumie 18 próbek).

Kontrolą sanitarną objęto piekarnie, skąd pobrano i zbadano 14 próbek sanitarnych w kierunku zanieczyszczeń biologicznych w ramach corocznej akcji „miklik próchniczek”. Ze względu na obecność szkodników i ich pozostałości zdyskwalifikowano 3 próbki.

Badania sensoryczne żywności obejmowały wszystkie akredytowane grupy produktów spożywczych.

c) **Sekcja Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń** przeprowadziła badania bakteriologiczne w kierunku zakażeń jelitowych (*Salmonella* i *Shigella*), badania parazytologiczne, badania skuteczności sterylizacji urządzeń. Analizując badania zlecone w punkcie przyjęć materiału biologicznego w PSSE w Bytomiu oraz w Tarnowskich Górach wykonano:

- 3054 badań u 1018 osób podejmujących lub wykonujących prace, przy których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby (wzrost badań o 20% w odniesieniu do roku 2023),

- 72 badań u 27 osób, które były narażone na zakażenie poprzez kontakt z osobami chorymi lub zakażonymi (co stanowi spadek ilości badań o 54% względem 2023 roku),
- 9 badań dla 3 osób, u których mogą rozmnażać się i bytować drobnoustroje chorobotwórcze stanowiące potencjalne źródło zakażenia, a które same mogą pozostawać bez objawów chorobowych (co stanowi spadek ilości badań o 50% względem 2023 roku),
- 23 badań u 9 osób po przebytych salmonellozach i przeprowadzonym leczeniu (co stanowi 3-krotny spadek ilości badań względem roku 2023),
- 20 badań dla 10 osób u których istnieją objawy kliniczne wskazujące na chorobę zakaźną (porównywalna ilość badań względem roku ubiegłego),
- 13 badań dla 10 osób w kierunku pasożytów przewodu pokarmowego (wzrost badań o 44% względem roku ubiegłego),
- 573 badań sporali (co stanowi wzrost ilości próbek o 14% względem 2023 roku).

XI. Podsumowanie

W roku 2024 pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno -Epidemiologicznej w Bytomiu dokonali 2333 kontrole na terenie powiatu tarnogórskiego.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 379 decyzji administracyjnych, w tym 13 decyzji w sprawie chorób zawodowych.

Ponadto wydano 528 decyzji obciążających stronę kosztami za przeprowadzone czynności kontrolne, w czasie których stwierdzono nieprawidłowości.

W stosunku do osób winnych rażących zaniedbań nałożono 111 mandatów karnych na kwotę 29000 zł.

W przypadku występujących trudności w egzekwowaniu obowiązków nałożonych decyzjami zastosowano środki przymusowego postępowania w administracji, w związku z tym wystawiono 5 tytułów wykonawczych oraz wydano 10 postanowień o nałożeniu grzywny na kwotę 4350 zł.

W 2024 r. w 2 obiektach stwierdzono bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia ludzkiego, wobec czego wydano na dwa zakłady obrotu żywnością decyzje z art. 27 ust. 2 ustawy o PIS, które dot. wycofania z obrotu środków spożywczych przeterminowanych.

Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej były również skierowane w zakresie przeciwepidemicznym dot. chorób zakaźnych, w szczególności na przeprowadzaniu dochodzeń epidemiologicznych u 751 osób zakażonych.

Ponadto podejmowane były działania w związku z interwencjami, które mogły stanowić zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi.

Prowadzono również kontrole w ramach systemu wczesnego ostrzegania RASFF/RAPEX, kontrole graniczne oraz kontrole związane z zatwierdzaniem i wpisem do rejestru zakładów / obiektów.